

IŚĆ (7724) *vb impf i pf*

impf (5032), *pf* (2473), *impf a. pf* (219); *impf*: wszystkie użycia *praes i part praes act*, poza tym przede wszystkim w *praet, inf* oraz *con*; *pf*: *praet* (851), *imp* (714), *inf* (464), *con* (200), *part praet act* (183), *praes* w funkcji *fut* (41), *plusq* (18), *con praet* (2).

iść (3754), **ić** (325), *iść a. ić* (3645); *ić* *March*¹ (2), *TarDuch* (3), *RejPs* (12), *SeklKat* (16), *RejKup* (121), *LubPs* (24), *GrzegRozm* (2), *KochSat* (6), *ZapKościar* (5), *KochSz* (8); *iść* : *ić* *MetrKor* (1 : 5), *BierEz* (11 : 1), *OpecŻyw* (8 : 22), *FalZioł* (1 : 14), *BielŻyw* (3 : 2), *GlabGad* (2 : 1), *LibLeg* (5 : 4), *HistAl* (1 : 5), *MurzNT* (11 : 2), *GroicPorz* (1 : 3), *KrowObr* (3 : 1), *RejWiz* (2 : 11), *Leop* (30 : 3), *UstPraw* (2 : 3), *RejFig* (4 : 1), *RejZwierz* (4 : 1), *BibRadz* (4 : 29), *BielKron* (74 : 3), *RejPos* (48 : 11), *BudBib* (18 : 3), *CzechRozm* (30 : 1) [Do postaci pewnych *iść* oraz *ić* zaliczono również formy osobowe i *part* z tekstów, w których bezokolicznik jest zaświadczony wyłącznie w jednej z tych postaci. Za wątpliwe uznano formy osobowe i *part* z tekstów, w których brak bezokolicznika lub jest on zaświadczony w obu postaciach].

ij- (99), *OpecŻyw* (89), *ForCnR* (6), *KlerPow* (4), *gi-* (1) *Leop*. ◊ W temacie *praet pl m pers*: *szli-* (604), *sli-* (7), *śli-* (3); *śli-* *BiałKaz* (2); *szli-* : *sli-*; *śli-* *BielKron* (155 : 2 : -) *CzechRozm* (2 : 1 : -), *SkarJedn* (7 : 1 : 1), *StryjKron* (5 : 1 : -), *ActReg* (2 : 1 : -), *SkarKaz* (1 : 1 : -).

inf iść (807), *ić* (170) [w tym zapis: *idź* (149)]; *ić* *March*¹ (2), *TarDuch*, *RejPs* (3), *SeklKat* (2), *RejKup* (26), *LubPs* (5), *GrzegRozm*, *KochSat*, *ZapKościar* (2), *KochSz*; *iść* : *ić* *MetrKor* (1 : 5), *BierEz* (11 : 1), *OpecŻyw* (8 : 22), *FalZioł* (1 : 14), *BielŻyw* (3 : 2), *GlabGad* (2 : 1), *LibLeg* (5 : 4), *HistAl* (1 : 5), *MurzNT* (11 : 2), *GroicPorz* (1 : 3), *KrowObr* (3 : 1), *RejWiz* (2 : 11), *Leop* (30 : 3), *UstPraw* (2 : 3), *RejFig* (4 : 1), *RejZwierz* (4 : 1), *BibRadz* (4 : 29), *BielKron* (74 : 3), *RejPos* (48 : 11), *BudBib* (18 : 3), *CzechRozm* (30 : 1). ◊ *praes i fut 1 sg* *idę* (254). ◊ *2 sg* *idziesz* (108). ◊ *3 sg* *idzie* (1599). ◊ *1 pl* *idziemy* (29), *idziem* (21), *idzim* (2), *idzimy* (1); *-emy* *ZapWar*, *BierEz*, *HistAl* (2), *RejWiz* (2), *Leop*, *RejZwierz*, *Mącz*, *OrzQuin* (2), *RejAp* (2), *GrzegŚm*, *RejZwierz*, *BudBib*, *BudNT*, *MWilkHist*, *ArtKanc*, *ActReg*, *LatHar* (3); *-em* *LibLeg*, *BielKron* (2), *GórnDworz*, *KochPs*, *SkarŻyw* (6), *PudłFr*, *KochFrag*, *KołałCath*, *SkarKaz* (4), *GosłCast* (2); *-im* *PapRpan*; *-emy* : *-em* *RejKup* (2 : 1); *-emy* : *-im* *RejJóz* (2 : 1); *-emy* : *-imy* *RejPos* (2 : 1). ◊ *2 pl* *idziecie* (19). ◊ *3 pl* *idą* (615). ◊ *praet 1 sg m* *szedłem*, *-m* *szedł* (56). *f* *szłam*, *-m* *szła* (6). ◊ *2 sg m* *szedłeś*, *-eś*, *-ś* *szedł* (32). *f* *-ś* *szła* (3). ◊ *3 sg m* *szedł* (975), *szel* (1), *szed* (1); *szedł* : *szel* *OpecŻyw* (31 : 1; 45v); *szedł*: *szed* *HistAl* (4 : 1; L5). *f* *szła* (215). *n* *szło* (138). ◊ *1 pl m pers* *szlismy*, *-smy* *szli* (11), *szlichmy*, *-chmy* *szli* (3); *-chmy* *RejPos*, *KochPs*; *-smy* : *-chmy* *WujNT* (3 : 1). *subst* *-chmy* *szły* (1) *MWilkHist*. ◊ *2 pl m pers* *szliście*, *-ście* *szli* (6). ◊ *3 pl m pers* *szli* (472) [w tym błędnie: *-ły* (3)]. *m an* *szli* (1) *CzahTr*, *szły* (1) *BielKron*. *subst* *szły* (80) [w tym błędnie : *-li* (4)]. ◊ *3 du m pers* *szłasta*, *-esta* *szła* (2) *BierEz* Q4, *BudBib* 4.Reg 2/6. ◊ *plusq 3 sg m* *szedł był* (6), *był* *szedł* (4); *szedł był* *MiechGlab*, *LibMal*; *był* *szedł* *BibRadz*, *BudBib*; *szedł był* : *był* *szedł* *Leop* (1 : 1), *BielKron* (3 : 1); *~* *był* (9), *beł* (1) *LibMal*. *f* *była* *szła* (2). *n* *szło* *było* (1). ◊ *1 pl m pers* *szlismy* *byli*, *-smy* *byli* *szli* *Leop* (1 : 1). ◊ *3 pl m pers* *szli* *byli* (6) *Leop* (2), *BibRadz*, *ModrzBaz*, *MWilkHist*, *WujNT*, *byli* *szli* (2) *BielKron*, *SarnUzn*. *subst* *były* *szły* (1). ◊ *imp 1 sg* *niech*, *niechaj* *idę* (5). ◊ *2 sg* *idź* (524), *idzi* (57) [w tym z *pt*: *idziż(e)* (26)]; *idzi* *PatKaz II*, *RejFig*, *LatHar*; *idź* : *idzi* *BierEz* (9 : 5), *OpecŻyw* (3 : 11), *ForCnR* (2 : 1) *RejJóz* (7 : 2), *RejKup* (13 : 2), *Leop*

(44 : 1), *BibRadz* (46 : 1), *BielKron* (46 : 1), *HistRzym* (8 : 13), *RejPos* (69 : 5), *RejZwierc* (8 : 1), *BudBib* (37 : 3), *Strum* (6 : 4), *BudNT* (10 : 2), *KlonŻal* (2 : 1), *KochSz* (1 : 1). $\diamond$ 3 sg niech, niechaj idzie (58). $\diamond$ 1 pl idźmy (24), niech idziem (1) *PaprUp* L3. $\diamond$ 2 pl idźcie (243), idzicie (1); -cie : -icie *BudNT* (9 : 1; *Mar* 14/13). $\diamond$ 3 pl niech, niechaj idą (18). $\diamond$ con 1 sg m bych szedł (18), bym szedł (9); bych *RejKup*, *RejWiz* (2), *BielKron*, *Mącz*, *HistRzym*, *BudBib* (2), *SkarŻyw* (2), *MWilkHist*; bym *KrowObr*, *WisznTr* (2), *ActReg* (2), *WyprPl*, *CiekPotr*; bych : bym *RejPos* (5 : 1), *WujNT* (2 : 1). f bych szła (5) *BibRadz*, *BielSat* (2), *HistLan*, *BudBib*. $\diamond$ 2 sg m byś szedł (14), by szedł (3); by *HistAl*, *BielKron*; byś : by *RejWiz* (1 : 1). f by szła (1) *LibMal*. $\diamond$ 3 sg m szedłby, by szedł (138). f szłaby, by szła (90). n szłoby, by szło (78). $\diamond$ 1 pl m pers byśmy szli (7) *Leop*, *BibRadz*, *BielKron*, *KuczbKat*, *BiałKaz*, *ArtKanc* (2), bychmy szli (6) *RejPos* (3), *RejZwierc*, *ModrzBaz*, *WysKaz*; ~ -smy (6), -śmy (1) *BiałKaz*. $\diamond$ 2 pl m pers byście szli (6). $\diamond$ 3 pl m pers by szli (89). subst szłyby, by szły (41) [w tym błędnie: -li (2)]. $\diamond$ con praet 3 sg m by był szedł (8). f by była szła (1). n by było szło (1) *RejPos*, by beło szło (1) *PaprUp*. $\diamond$ [impers praet szto (*Linde*)]. $\diamond$ part praes act idąc (439), idący (2); -ęcy *Strum*; -ąc : -ęcy *ZapWar* (3 : 1). $\diamond$ part praet act szedszy (146), szedwszy (35), szewszy (1), szedłszy (1); szedwszy *MurzNT* (10), *SkarŻyw* (18); szewszy *ZapWar*; szedłszy *FalZioł*; szedszy : szedwszy *OpecŻyw* (8 : 6), *HistRzym* (18 : 1).

Sł stp, Cn notuje, Linde XVI – XIX w.

I. Na oznaczenie ruchu, przemieszczania się w przestrzeni istot żywych, ludzi, zwierząt (5446) :

1. *Kroczyć, stąpać, posuwać się, przenosić się z miejsca na miejsce; pokonywać drogę, wędrować, jechać, towarzyszyć komuś; ire Mącz, Calag, Cn; gradi, incedere, pergere, tendere, iter facere a. habere, vadere Mącz, Cn; (pedibus) ingredi, metiri iter Mącz; ambulare, currere Calag; meare Calep; se conferre, contendere, insistere, conficere iter, pergere, proficisci, se recipere, comitari, comitem esse a. ire a. se praebere, ire ad latus Cn; transire, transgredere Vulg [przeważnie impf] (1511) : March¹ A3v; Idzie owcá niewołaiąc: Mnima by ią miano doic *BierEz* C3v, B3, C3v, C4v, D3v, E3v (9); Poglądáy nábożná duřlo/ iako [Jezus] leguchno ijdzie chodem [pratzowany *OpecŻyw* 49, 26, 30v, 39, 68, 73v (10); *ForCnR* B2; *HistJóz* A2; Iednego czařu řam idąc *Ariřtipus*, wřzedł w dom niekthory *BielŻyw* 57; *RejRozpr* D3, Hv; *LibMal* 1544/93v; *RejJóz* A8v, O5v, P2; *RejKup* v5v, v8, v8v, x3, y4, y6v; *HistAl* G2v, H4, H6; *MurzNT Matth* 10/7, 28/19, k. 136 marg, *Mar* 13/26, *Luc* 11/26; *MurzOrt* B2v; *KromRozm II* c; Ná they drodze com řfedł dziwnye mye łowyono/ A řkrycye mi ná nyey řidłá záltawyono. *LubPs* ee4, Yv, cc5v; *KrowObr* 82, 129v, 145, 238 [2 r.]; Alić idzye cřłowiecřek pocřciwie vbrány/ Też z dáleká obmija ony buyne pány *RejWiz* 64; Idzye ieden řpiewáiąc cegłá z gory řpádnie *RejWiz* 136, [A6]v, 15v [2 r.], 25v, 26, 39 (15); Chytry obacřywřly co złego/ řkryie řie: á prořty idzie [pertransiit] y wpáda w řzkodę. *Leop Prov* 22/3, *Deut* 1/24, *2.Reg* 15/30, 16/5, *1.Par* 11/22, *2.Par* 20/20 (17); PRzyřzedł křiadz z długá brodą/ miedzy towarzyřze/ S pořtawá á s powagá/ idąc řie kołyřze. *RejFig* Dd2, Bb2v, Dd5, Ee3v [2 r.]; *RejZwierz* 2, 6v [2 r.], 13, 15v, 20v (11); Y wziáwřzy go w rękę řwá iadł idąc [et iovit eundo et comedendo] *BibRadz Iudic* 14/9, I 8v marg, *Ios* 6/9[8], 6/13 [2 r.], *1.Reg* 31/12, *2.Reg* 13/19 (14); Szedł tedy Mauryc řam/ przed ktorým nieřiono dzieřięć chorągwi *BielKron* 232v, 40, 62v, 84v, 85, 95v (16); Facio iter, Ydę. *Mącz* 113c, 4a, 99a, 147c, 148b, 151a (20); *RejAp* 9 [2 r.], 12v, 184 [2 r.]; *GórnDworz* E8, P2 [2 r.], P3, T7 [2 r.];*

HistRzym 28v, 63v, 103v; *RejPos* 1v, 65v, 66, 68, 87 (16); *GrzegŚm* 36; *KuczbKat* 125; Leniwy. Lekko idąc także zaydę/ Y tak prętko wżytko naydę *RejZwierc* 233, 53, 66v [2 r.], 85v, 125 [2 r.], 217; S thyłu iedzie wielkość Ludu/ Wielbłądow y Mułow wiele idzie niofąc żywności wżelkie *BielSpr* 53v, 53v; *WujJud* 99; Y rzekł: oto ielzche dnia dofyc y ielzche nie čás záganiác dobytku/ nápoycie drob/ y fzedłzy [ite] paście. *BudBib Gen* 29/7, *Lev* 25/9, *1.Reg* 31/12, *2.Reg* 13/19, *4.Reg* 2/9, *Ier* 50/4; *HistHel* D3v; *BudNT Matth* 5/42, 24/1, 28/19, *Act* 22/6, *Hebr* 11/8; *CzechRozm* 57v, 168, 257v; Połowie/ widzę/ idą nofy powieśiwży/ Znać że nie po fwey myfli odprawe odnofzą. *KochOdpr* C3; Behend lauffen. Bieżeć/ prędko iść. *Currere volociter. Calag* 66b, 158b, 222b, 324a; *KochPs* 74, 98, 178; Y ocuciwży fię połałem łobie po onego Mnichá/ á on ledwie fzedł prze one rány *SkarŻyw* 99, 101 [2 r.], 121 [2 r.], 171, 202, 329 (16); *MWilcHist* K2 [2 r.]; á nie fmieiac dla pogonicy we dnie iść/ wżytko nocą wędrował przez gęfte lálly piechotą *StryjKron* 442; *KlonŻal* C3v; *KochMRot* C, Cv, C2 [2 r.]; *ReszList* 169, 175 [2 r.]; *KochTarn* 76; *ArtKanc* I16v; A iż była gołoledź/ podle konia śpielzno idąc [!] padł *GórnRozm* F2; *ZawJeft* 6, 7, 17; *Calep* 653b; *GórnTroas* 73; W befpieczęńftwie tákowym/ By/ bez bronicy wżelákicy/ Káždy wolno fzedł/ bez boiázni iákicy. *GrabowSet* T3v; *KochFrag* 41; *OstrEpit* A3v; *WyprPl* B4; *LatHar* 456; Y sftáło fię gdy fzlí [irent]/ iż on wżedł do nieiákigo miálteczká *WujNT Luc* 10/38, *Matth* 8/9, 10/7, 28/7, 19, *Luc* 7/8 (17); *WitosłLut* A3; *KmitaSpit* A4; *CiekPotr* 85; *CzahTr* E3v; *GosłCast* 48, 60, 61, 72, 73 [3 r.]; *PaxLiz* B2v; Sźlá pará pánién káżdá z nich zofobná/ Gwiaździe podobná. *KlonFlis* G4v; *KlonWor* ded **.

iść dokąd [w tym: do czego (151), k(u) czemu (42), na co (26), w co (7), „tam” (5), „tu” (3), „kędýkolwiek” (3), „kędýkoli” (2), przed kogo, przed co (2), przeciw czemu [= ku czemu] (2), „kędý” (1), „gdzie” (1), „gdziekolwiek” (1), pod kogo [= przed kogo] (1) (241): Iakom ya onego nyesešwal gdy sethl vlyczá zapanem swem do gospody do opathrnegó francischka myesczanyňa ssharey varševy *ZapWar* 1518 nr 2205, 1525 nr 2330; *BierEz* C4v, Q3; a kędý kolwie fšedł [Jezus] znac bylo iego ftopy dlá krwie obfitości *OpecŻyw* [127v], 26, 44, 47, 50, 54 (12); *TarDuch* C5; *BielŻyw* 10; Kto fię wżitko fmieie gdy ku komu idzie albo gdy fkim mowi to iest zniamię człowieka obłudnegó *GlabGad* O4v; Item mielczarczikovi wżyal pulkopi ydacz fnyim zwyeliczky do Crakowa *LibMal* 1544/79, 1543/75, 1544/80, 1545/94, 95 (8); *RejJóz* D7, G4, K3v; *RejKup* d4, g3, g8v, h8v, i5, y4v; Potym ftamtąd ciągnął ku niektorey gorze ktora była thákowey wyfokołci iż przez fiedm dni fzlí ná nię. *HistAl* K7v, B6, K7v, N4v; A Piotr fzedł za nim [secutus est eum] zdaleka/ afz wfamy pałac Bifkupi *MurzNT Mar* 14/54, *Luc* 19/28, 24/28, *Ioann* 1/29; *KromRozm* II d4; Bo mie tákie przeftřáchy gdym tu fzedł potkáły/ Ze fnadz ielzche y teraz włofy ná mnie wfály. *RejWiz* 109v, 23, 43, 65v, 75, 82 (11); Dawid lepák fšedł [ascendebat] fthroną ná gorę Oliwną *Leop* 2.Reg 15/30, *Gen* 31/21, 2.Reg 15/23, 16/5, 24/20, *Luc* 10/30 (9); *UstPraw* E2; *RejFig* Aa2v, Cc3v, Dd3; Owa [lišzka] gdy fzlá do niego [do lwa]/ ná fciefzkę poźrzálá *RejZwierz* 118v, 31v; *BibRadz Gen* 13/10, 22/19, 43/13, *Ex* 19/9, *Iudic* 14/5 (16); *Goski* A6v; Szedł tedy Lántgráw miedzy Maurycym á Kurfierftem z Brándeburgu/ przed Cełárzá w Hali *BielKron* 229v, 12, 14v, 15, 16 [2 r.], 20v (39); Efferre pedem aliquo, Iść gdzie. *Mqcz* 123b, 348d; *RejAp* 194v; *GórnDworz* P5, T6; *HistRzym* 37v, 67v, 70v, 82v; *RejPos* 1, 35, [36]v, 38v, 65 (21); Bo gdy tám idąc myflił coby rzec w tey fpráwie/ Tedy fię ták s przygody trefiło mu práwie. *HistLan* Cv, E3v; *RejZwierc* 15v, 83, 150v, 189, 245v; *BielSpr* 4; Z tychże fynow Szymehonowych

ízli [*abierunt*] (niektorzy) do gory Sehir(íkíey) mężow pięćfiet *BudBib* 1.Par 4/42, *Gen* 12/9, 48/2, *Ex* 19/20, *Num* 14/44, *Iudic* 11/16 (10); *BudNT Matth* 26/58, *Mar* 16/13, *Luc* 19/28; A gdy ípiewano we Mízy co offertą zową/ Krol ízedł ku ołtarzowi z ofiárą gotową. *StryjWjaz* C3, C4v; *CzechRozm* 236v, 246v [2 r.], 259v; *PaprpPan* 3; *SkarŻyw* 101, 134, 141, 167 [2 r.], 261 (15); *MWilkHist* F4, H2, Kv; Ráno zász idą przes Wieś ná roftanie drog niołac plácek pżeniczny *StryjKron* 161; *CzechEp* 113, 308; *NiemObr* 25; *ReszList* 160 [2 r.]; *WerGośc* 251; *WerKaz* 293; *BielSen* 14; *PudłFr* 77; *KochProp* 12; *LatHar* 694, 708, 716, 719; Y sítáło fię/ gdy ízedł [*iret*] do Ieruzálem/ ízedł środkiem Sámáryey y Gálileiey. *WujNT Luc* 17/11; Ci chodzą zá Báránkiem gđziekolwiek idzie [*quocumque ierit*] *WujNT Apoc* 14/4, *Matth* 26/58, *Mar* 14/54, *Luc* 2/4, 7/11, 12/58 (14); *WysKaz* 11; *SiebRozmysł* Dv, D3; *CiekPotr* 83; *CzahTr* E; *GosłCast* 74; Powiedáią/ że bárżiey Iudaśzowá brodá/ Swiećilá/ niż pochodnia/ gdy ízedł do ogrodá. *KlonWor* 27, 23, 51.

isć dokąd [= w jakim celu] [w tym: na co (17), do czego (3), ku czemu (1)] (21): *ZapWar* 1525 nr 2330; [*Jezus*] ífedł iako owieczka pokorná ku ímierci *OpecŻyw* 136; *RejKup* o2; I ydacz skalífcha do poznanya na kradzyefz wkarczmye mylą od kalífcha myecz vkradli *LibMal* 1550/156v; [*Tamar*] fiádlá ná roftániu dwu drog/ gdzye miał íść Iudá do owiec ítrzyżenia *BielKron* 20, 71v, 127, 199v, 321v [2 r.]; *Prodire in funus*, Zá vmárłym na pogrzéb yść. *Mącz* 105c; *RejAp* 137; *BudBib Prov* 7/22; *SkarŻyw* 329, 334, 463; *KochSz* C2; *ArtKanc* D17v; Wdziw ludzióm: á z tym íercem/ y z tákowá ípráwą Szlá ná ímierć: zá nią Pirrus/ z lękliwą poftáwą. *GórnTroas* 74; *WujNT Act* 16/16; *SiebRozmysł* C3.

isć skąd [w tym: z czego (37), od kogo, czego (12), „stamtąd” (1)] (50): *OpecŻyw* 42v; *ZapWar* [1525] nr 2331; *LibMal* 1543/75, 1544/79, 1545/93v, 1550/156v, 157v; *RejKup* d4; *MurzNT Matth* 14/13; *Leop Os* 9/6, *Luc* 10/30; Y było tám wiele niewiaft z dáleká pátrzących/ ktore były ízły [*quae secutae erant*] zá Iezufem od Galileiey poftuguiąc mu. *BibRadz Matth* 27/55, *Deut* 9/15, *Iudic* 9/36, *Bar* 5/6, *Luc* 2/4, 10/30; Tárpeia dzyewká corá Spuryowá/ gdy ízłá po wodę z zamku/ Tytus [...] rozmawiał z nią *BielKron* 99v, 20v, 45v, 52v, 344v, 384v; *GórnDworz* P5, Q7v; Tákże też potym y Iakob gdj ízedł z Mezopotániey/ widział Anyoła w ofobie człowieczey *RejPos* 294, 111, 153, 204 [2 r.], 208, 110v (10); *BudBib Is* 63/1; *BudNT Matth* 14/13; *StryjWjaz* C4v; *PaprpPan* K3; *SkarŻyw* 101, 167, 261; *CzechEp* 308; *KochFr* 88; *ReszList* 160; Szedł z krzyżem z miáltá Pan ízoftey godżiny *ArtKanc* D9v; *WujNT Matth* 14/13, *Luc* 2/4.

isć którędy [w tym: przez co (66), po czym (62), czym (49), w co (12), w czym (8), na czym (3), wedle czego (2), czym [= przez co] (1), około czego (1), „tędy” (1)] (201): *ZapWar* 1518 nr 2205; *MetrKor* 57/117, 59/276; *BierEz* C4v, P [2 r.]; A tak przez ony pułfczć/ bory/ lafy/ ołtré góry/ wednie ij wnocy ijdątz malo odpoczywaiątz/ przyfłli do ziemie żydowfkié. *OpecŻyw* 30v, 30v, 36, 54, 62v, 97 (14); [*Osiol*] A gdi w drodze idzie nikomu nie z ítąpi *FalZioł* IV 4b; Panie boże gdys niegdi vprzedzał przed oblicznoftią ludu twego gdys na pułfczy ízedł [*cum pertransires* gdys chodźił po pułfczy *Wuj*] *WróbŻołt Ps* 67/8; *LibLeg* 6/118v, 11/154, 182; *RejPs* 97v; *SeklWyzn* d3; *RejJóz* M; *SeklKat* C2, T4, Xv; Szli tedi przez mieyfcá piałzczyfte á bárzo íuche gdzie wielka wielkość wężow y okrutnyeh zwierząth było *HistAl* H4, K8v, L2, L2v [2 r.]; i poczęli vczniowie iego konać drogę [*iter facere*] (*marg*) czynić abo íść w drodze (–) ízczykaiąc kłófié *MurzNT Mar* 2/23, *Mar* 2/23, 10/52; Tákże y

Márek [*pisze, co Chrystus rozkazał*]. Idąc po wślyftkim śwyecy kázcye álbo opowýdaycy Ewanyelią wśfelkyemu łtworzenyu. [*Vulg Mar 16/15*] *KromRozm II c* [*w przekładać i przytoczeniach tego samego tekstu OpecŻyw 173, SeklWyzn d3, SeklKat T4, KromRozm II y, KrowObr 43 [2 r.], 104, 115, SienLek T4v, RejPos A6, C4v, 118v, 206v, 302v, BiałKat 256, 258, RejPosRozpr c2, KarnNap A4v, ArtKanc G12, G14], y; KrowObr 43 [3 r.], 104, 115 [2 r.]; RejWiz 108v, 110, 125v, 126v; A łchodziwśly około Sydonu łzly [*transierunt*] wedle murow/ miálthá Tyru *Leop 2.Reg 24/7, Num 21/33, Deut 1/31, 33, 6/7, 2.Reg 16/5 (20)*; Tedy Dawid łzedł [*ibat*] z ludem łwym droga/ á Semei łzedł po łtronie gory przeciwo iemu *BibRadz 2.Reg 16/13, Gen 13/10, 21/14, 22/3, Num 22/23, Deut 1/33 (13)*; Był ten Bucefal przywiedzyon z Indyey/ [...] ták mu było morzem płynąc iáko po zyemi iść/ á ludzi iadł iáko Smok *BielKron 122v*; on [*Krystus*] bołemi nogámi łzedł tą fortką krzyż łwiety niołąc *BielKron 164v, 14v, 41v [2 r.], 42, 63v, 169 (13)*; Inde filum sequi, Nići łie dzyerżec/ albo wedle liniey yśc. *Mqcz 127a*; Horsum pergunt, Tedyć ydą/ k nam łie máyą. *Mqcz 350d; SienLek T4v; RejAp 22v, 135; GórnDworz I8v, K4v, T7; HistRzym 54v, 61 v, 63v [2 r.], 90, 90v; RejPos A6, C4v, 118v, 153, [203] (13); BiałKat 256, 258v*; Idąc tedy łtarufzek łobie po vlicy/ Myłłil pilnie coby rzec w oney łwey łefknicy. *HistLan B4; RejZwierc 173, 199; RejPosRozpr c2*; y przelzli przes pośrodek morzá do pułtynie/ y łzli droga [*ambulaverunt viam*] trzech dni w pułtyni Ethámłkiey *BudBib Num 33/8, Gen 28/20, 32/1, Ex 15/22, Lev 25/9, Deut 1/33 (14); BudNT Luc 5/39; KarnNap A4v; ModrzBaz 84v; Calag 137a*; ktorzy [*aniółowie*] cię piáltowác Ná rękú będą/ ábyś/ idąc drógą/ Ná oftry krzemién nie vgodził nogą. [*Vulg Ps 90/12*] *KochPs 139 [przekład tego samego tekstu CzahTr Fv], 95, 121, 126; SkarŻyw 100 [3 r.], 167, 331, 347, 390, 411, 413 [2 r.]; StryjKron 161, 442; CzechEp 114; KochJez B2; NiemObr 35; KochMRot Cv; WisznTr 11; ArtKanc G12v, G14, O16v; GórnRozm M; ZawJeft 5; GostGosp 44; GrabowSet Vv*; Ziemiánin ieden łzedł przez kościół/ gdzie ná ten czás niemáłą liczbę káplánów biskup poświęcał. *KochAp 12*; Y przydáło łię: gdy oni łzli w drodze [*ambulantibus illis in via*]/ rzekł niektory do nie^{so} *WujNT Luc 9/57, Matth 12/1, 14/29, s. 60, Mar 2/23, 10/52 (11); WysKaz 5, 10; SarnStat 982 [5 r.]; SiebRozmysł B3; SkarKaz 387a; CzahTr Fv, K3v*; Idźcie po wślytkim mieście/ łzukaycié onęgo Po wślytkiéy prowinciiéy/ zdrycy mnie zbieglęgo. *GostCast 66. Cf »iść przez pośrodek«.**

iść podle czego (3): iácy łtanowie á iácy ludzi łwiéci á powázni czyniá mu pocźciwośc/ y idą podle niego [*Pana*], *RejPos 4; Strum Dv; KochMRot C2*.

iść pozad czego [= za czym] (2): A mężowie zbrojni łzli przed káplány trąbiácemi w trąby/ drugi też lud pośpolity łzedł pozad łkrzynie [*ibat post arcam*] *BibRadz Ios 6/9[8], 13*.

iść wedle (wedla) kogo (3): *Leop 2.Reg 16/6*; miecz goły niołł Czełki Márłzáłek/ wedle kthorego łzł dwoie Kłiáżąt Rzełkich *BielKron 329, 330*.

iść przeciw(ko) [= naprzeciw] komu (7): *OpecŻyw 71v*; miełzczánie wyłzedłzy z miáłtá/ z wielką wćciwością łzli przeciwo iemu [*et occurrerunt ei*]. *BibRadz 1.Mach 11/60, 3.Esdr 4/23; BielKron 12, 458v; HistRzym 21v; BudBib 2.Reg 16/13*.

iść po co (3): y rzekli dzyewkom ktore łzly po wodę/ áza tu iest widzány? *BielKron 63v, 84, 99v*.

iść między kim (9): *TarDuch C5*; Filip idąc między dwiemá Alexándromá/ to iest łynem y zyęciem/ zábit od Pauzániego *BielKron 123, 229v, 329 [2 r.], 329v, 425v; RejPos 38v; SiebRozmysł C3*.

iść z kim, z czym (91): *BierEz* B2; *OpecŻyw* 30v [2 r.], 44v, 78, 97, 167v, 169; *ForCnR* C; *LibMal* 1544/79, 80, 89, 1545/93v; Alecz pewnie łona tłuścą. Przydzie idz czo wnie dufaly Pana boga malo znaly. *RejKup* i5, y4; *HistAl* L2, L7; Owłlfem gdyś widzyał złodzyeyá łfedłes z nim ábyś kradł *LubPs* N3; *KrowObr* B2v; *RejWiz* 110; A Krol rzekł do Ethái Getheyczyká/ czemu ty idziełz známi [*cur venis nobiscum*]? *Leop* 2.Reg 15/19, *Prov* 6/22, *Luc* 14/25; Wrocłcie łie moie miłe corki/ bo przeczżebyłcie ze mná idż miáły [*ut quid pergitis mecum*]? *BibRadz Ruth* 1/11, *Gen* 18/16, *Num* 22/13, 22/14, *Iudic* 14/5, 1.Reg 30/21 (13); *BielKron* 41 [2 r.], 52v, 68, 86, 97 (11); *RejAp* 187 [2 r.]; *HistRzym* 82; *RejPos* 38v, 40v, 65v, 67v, 110v (8); *BudBib Lev* 25/9, *Tob* 11/5, 2.*Mach* 2/6, 15/2; Szedł Heliałz z Galgálow/ y s Helizeuřzem/ Ktorego iuż był obrał/ łwoim towarzylzem. *HistHel* D2v; *CzechRozm* 246v [2 r.], 247; *ModrzBaz* 84v; Idę zniá [z *panienką*] teraz w prořtołcie łercá zebzrac á żywiac iá/ zebych iá mogł dáć gdzie do kłařtorá pánieńkiego. *SkarŻyw* 99, 100 [2 r.], 134, 357, 358, 411, 472, 575; *MWilkHist* I3v; *CzechEp* 29; *NiemObr* 25; *ReszList* 160; *ArtKanc* D9v; *KochProp* 12; *RybGęřli* C3v; A názáiutrz wltawłzy (*marg*) Piotr (-)/ wyłzedł z nimi: y niektorzy z bráćiey z Ioppy łzli z nim [*comitati sunt eum*], *WujNT Act* 10/23, *Luc* 7/11, 12/58, 14/25, 24/15, *Act* 11/12, 21/16. Cf »iść w towarzystwie«.

iść z czym [= *niosąc coś*] (17): częłtokrotz ijdątz [*Jezus*] z ony^m krzyżem/ na matkę łie oglądál *OpecŻyw* 137v; *RejFig* Dd3; Alic idzye pochwili/ on zły chłop z motyká *RejZwierz* 129v; *BielKron* 102v, 105v, 207v, 385, 453; *Mącz* 123d, 201c; *Strum* Dv, C3; z pará Synogárlie ná ofiarę/[...] idziełz [*Panno*], *SkarŻyw* 112, 212; *StryjKron* 622; [*Jezus*] był ták bárzo łtrapiony że iść z krzyżem nie mogł *ArtKanc* D12v; *SiebRozmyśl* D2v.

iść z czym [= *w jakiejś sprawie*] (1): Pánná Boża pomniac łzczym łzłá y wczyiey obronie/ przeżegnawłzy łię/ łzłá w wodę/ y innym zá łobá iść kazáá. *SkarŻyw* 192.

iść za kim, za czym (245): *ZapWar* 1518 nr 2205 [2 r.]; a iego [*Jezusa*] zwolenicy tész za nim łłli gorzko placzátz *OpecŻyw* 98, 26, 66, 111, 158; gdyby vzrzał pła á on zatobá idzie opułciwłzy łwego pana odzen go od łiebie precz *BielŻyw* 77, 57; á iako powiadaia iž za łeleniem idac, [*Iuhrowie*] przyłli do ziemie Rułkiey. *MiechGlab* 37, 53; *LibLeg* 11/136; *RejPs* 209v; *LibMal* 1544/88; *RejJóz* Q; *RejKup* 14, y4v; i łzłó za niem [*Jezusem*] [*secutae sunt eum*] rzéłz wielé *MurzNT Matth* 12/15, 14/13, *Mar* 6/1, 10/52, 14/51, 14/54 (10); *KrowObr* 59v, 143; *RejWiz* 65v, 155v, 179v; A gdy z támtąd łfedł Iezus/ łłli zá nim [*secuti sunt eum*] dwáy łlepi wołáiac á mowiác *Leop Matth* 9/27, *Num* 16/25, *Iudic* 5/15, 9/49, 1.Reg 11/5, 15/31 (25); *RejFig* Bb8; Oslá námálowáli/ á on obraz noři/ A zá nim idzye zebzrak/ co nań rzkomo proři. *RejZwierz* 115v; *BibRadz Iudic* 9/49, 19/3, 1.Reg, 6/12, 2.Reg 3/31, 20/11 (22); Saul wzyáwłzy s łobá trzy tyłiace ludzi/ łzedł zá [*za Dawidem*]/ łzukał go po łkálach porołtych chrołtem gęłty. *BielKron* 66v, 16, 31 [2 r.], 47 [2 r.], 54 [2 r.], 63 (33); *Mącz* 105c, 105d, 245b, 384d [2 r.], 385b, 386a; *Prot* C4; *RejAp* 121v, 194v; *HistRzym* 18v, 67v, 82v, 85v, 97v; A iž widzyeli [*poganie*] iž do kráin żydowłkich przychodzil/ á tłuřcze wielkie zá nim [*za Jezusem*] łzły *RejPos* 204v, 19, 35, 35v [2 r.], [36], [36]v (22); *BielSpr* 72; *WujJudConf* 130v; *BudBib Num* 14/24, *Tob* 11/3, *Esth* 15/7, *Prov* 7/22; *BudNT Matth* 4/25, 8/23, 14/13, 26/58, *Apoc* 13/3, 19/14; Dla pokutuiających co łzli zá nim/ czynil proceřłie z łpiewanim/ na ktorych łię włzyřcy zá nym idac biczowáli po rámióńach gołych *SkarŻyw* 309, 98, 100, 141, 192, 212 (12); *KochSz* C2;

GórnTroas 64; *LatHar* 330, 444, 694, 705, 708 (11); Y ſzedł zá nim [*et prosecutus est eum*] Symon/ y ci co przy nim byli. *WujNT Mar* 1/36, *Matth* 4/20, 22, 25, 8/1, 9/19 (52); *KlonFlis* D2; *KlonWor* 22, 33 [2 r.]. Cf »iść za pługiem«, »iść za ślady«, »iść za umarłym«.

iść przed kim, przed czym [= *wyprzedzać*] (64): Dziátki téż żydowſkie noſſątz rozgi oliwné przed nim ijdątz ſpiewaly *OpecŻyw* 71v, 120; *WróbŻołt* V7, *Ps* 67/8; Potym wſtawſzy/ przedemną ſzedł [*piesek*] ſkacząc nadobnie *RejWiz* 110, 155v; A Pan ſzedł przed nimi [*praecedebat eos*] vkázuiąc im drogę/ we dnie w ſłupie obłokowym/ wnocy w ſłupie ogniſtym *Leop Ex* 13/21, 14/19, *Deut* 1/33, *Ios* 1/14, *1.Reg* 12/2, *2.Reg* 15/18 (9); á ktorzy ſą zbrojni niechay idą przed ſkrzynią Páńſką. *BibRadz Ios* 6/7[6], *Ex* 14/19, *Deut* 9/3, 31/8, *Ios* 6/8[7], 6/9[8] (13); ábowiem ná ten czás był obyczáy/ gdy krolá wybierano/ ſzedł przed nim ſługá mieyſki s ſiekierą s ſnopem mioteł/ ná znák karánia wyſtępných *BielKron* 102v, 30v, 47, 64v [2 r.], 70, 85 (14); Praeluceo, Swieczę komu/ ydę przed kim ſwiecę. *Mącz* 201c, 105c; *Prot E*; *RejZwierc* 175; *BudBib Gen* 32/16, 17, *Deut* 1/30, 33, *2.Reg* 20/8, *Tob* 11/2, 3; ſzedł przed iey ciałem poczet ludzi zacnych/á máry złotem pokryte były *SkarŻyw* 195, 125, 559; *LatHar* 719; A gdy wypuſci owce ſwe/ idzie przed nimi [*ante eas vadit*] *WujNT Ioann* 10/4, *Mar* 10/32, *Luc* 22/47, s. 349, *Act* 7/40; *SiebRozmyśl* K4v; *ZbylPrzyg* B.

iść po czym [= *w jakim celu*] (1): A ielli gdzye idzyeſz ábo iedzyeſz po poćziwych potrzebach ſwoich/ idźze s pilnością *RejPos* 306.

iść przy kim, przy czym (10): iáko gdy kto ma przyſyądz/ prowadzą go ná Rynek áłbo ná pole do znáku męki Páńſkiey/ idzie przy nim Kápłan/ rozwaźaiąc mu co ieſt przyſyęgá *GroicPorz* z3v; *BielKron* 70, 105v, 192v, 453v; Gdy iedzie Cefarz ná woynę/ [...] idzie przy nim piefzych Iánczárów o dwádzieſciá tyſiac *BielSpr* 51 v; *BudBib Iudic* 8/5; Ná ręce ſkázá iedzie pod fobą zburzenié: Przy woźie ſłudzy idą głód ſwar y bluźnienié. *KochMRot* C2, C, Cv.

cum inf (4): *OpecŻyw* 176; A oto gdy ſzły [*euntes Vulg Matth 28/8*] opowiedác to zwolennikom iego/ záſzedł im Pan Iezus drogę *RejPos* [108]; *WujNT* 123 *marg*; On ſię dziwowác idzie ledá zá obłudą. *KlonWor* 33.

Ze zdaniem celowym [*aby*] (9): *OpecŻyw* 168v; *LubPs* N3; Y niebędzie ktoby tego vſſedł/ á żeby zoſtał z oſtátká Zydw/ kthorzy idą [*qui vadunt*] áby pielgrzymowali w ziemi Egiptſkiey *Leop Ier* 44/14; *RejFig* Aa2v; *BibRadz Iudic* 19/3; *BielKron* 30v; *RejPos* 17v; *CzechEp* 113; *WujNT Matth* 14/29.

W porównaniach (9): [Jezus] ſſedł milczątz iako baranek pokorny/ gdzie iedno chcieli. *OpecŻyw* 116v, 136 [2 r.], 182v; *RejKup* g8v, v7v; *Mącz* 148d; Y ſzedł [*vadit*] zá nią zárázem/ iáko byk na rzez idzie *BudBib Prov* 7/22; *KochPs* 191.

W charakterystycznych połączeniach: *iść po cichu*, *drogą* (21), *na drodze* (2), *po drodze* (4), *w drodze* (7), *w drogę* [= *drogą*] (11); *iść z kwapieniem* (2), *(za)ledwie* (2), *lekko* (3), *leniwo* (3), *naprzod* (2), *z płaczem*, *pomału* (4), *powolniej*, *prędko* (3), *rychło*, *smutnie*, *na śmierć* (6), *spieszno* (2), *z strachem*, *uporem*, *wolno*, *żałosnie*.

Zwroty: »iść biegiem« (1): Ale ſzli ták ſpiefznym biegiem/ Iáko ſtrumién pełnym brzegiem. *KochPs* 191.

»blisko iść [kogo]« = *przybliżyć się* (1): Caulár Stárofta iáko Márřzałek odbija Ludži buławą ktorzy bliřko idą Cefárzá *BielSpr* 53v.

»iść boso, bosymi nożkami (a. nogami)« [szyk zmienny] (3 : 3): Patrzay iako ijdzie lám Bog bořymi nořkami/ przez tak daleką ij ořtrą drogę *OpecŻyw* 36, 38v; Też kiedy opowiedziano Iż odpuřty iakie dano. Tedy m czařem y bořo ředł Do kořczyola chocia m był medł. *RejKup* i5; *BielKron* 164v; *HistRzym* 37v; *ReszList* 163.

»chwiejąc się iść« (1): Lapso – Chwieńcz łie idę. *Calep* 574b.

»iść dalej« = *progredi* *Mącz*, *Cn*; *pergere* *Cn* [szyk zmienny] (33): Gdy przed miałem bylo/ Iozeff niedopuřcił onym ludziom ijdz s nimi dalej *OpecŻyw* 30v, 168, 168v; *HistAl* K8v, L3v [2 r.]; *MurzNT* 213v *marg*, *Luc* 24/28; *RejWiz* 23v, 34, 110, 126; *Leop Act* 16/40; Y przyředł Dawid do onych dwu řet męřow ktorzy byli řpracowani/ á niemogli idź dálej [ut non possent ire] z Dawidem *BibRadz* 1.Reg 30/21, *Luc* 24/28, II 49v *marg*; *BielKron* 344v, 448; Arcere a progressu, Niedopuřć dálej iść. *Mącz* 14c, 148a; *HistRzym* 63v [3 r.], 65v; *RejPos* 67v, 324; *BudBib* Cv; Y idąc dálej á dálej/ trářł to mieyřce/ gdzie z řtárodawná fałřzywá myncę táiemnie kowano *SkarŻyw* 50, 101, 188; *MWilkHist* Kv; *WujNT Luc* 24/28, s. 395.

»do dna iść« = *tonąć* (1): Ima petere, Tonąć/ pogreżać łie/ do dna yřć. *Mącz* 295b.

»iść na doł« [szyk zmienny] (2): *OrzRozm* I4; Bo kto ná łámy wierřch gory wnidzie/ iż wyřłzey iść nie może/ řen gdy pořtąpi z mieyřcá/ ná doł iść muři. *GórnRozm* M4v.

bibl. »iść na dziw« (1): Widząc Pan że [Mořesz] idzie ná dziw [quod pergeret ad videndum; ředł pátrzyć *Wuj*]/ záwołał nań z pořrzodku krzá *Leop Ex* 3/4.

»iść hurmem« (1): Szli tedy hurmem wołáiąc: chwałá tobie Iezu Chryřte *SkarŻyw* [236].

»iść krokiem« (2): zá onemi tarczámi řzli [młodzi ludzie] do palá krokiem řwoim *BielSpr* 4; *KochMRot* Cv.

»barzo nogami iść« = *iść głořno, stukać* (1): Sonipes, apud Poetas pro equo ponitur, Kón/ hinřt bárzo brzmiący/ bárzo gdy nogami idzie. *Mącz* 402b.

»na palcach iść« (2): Ire suspenso gradu, Ná pálcách yřć. *Mącz* 104b, 289c.

»pieszo, pieszki, piechotą, pieszymi nogami iść« = *incedere pedes a. pedibus* *Mącz*, *Cn*; *pedibus ingredi a. ire, a. sequi* *Mącz*; *iter pedibus conficere a. facere, pedibus ingredi a. grassari* *Cn* [szyk zmienny] (16 : 9 : 4 : 1): A wřtáwřly z onego mieřtza/ pieřłki potřliwie řřli *OpecŻyw* 154v; *MurzNT Matth* 14/13; *RejZwierz* 31v, 32; řřć řet męřow ktorzy byli przyřřli zá nim z Geth/ pieřřo řřli [pedites praecedebant] przed Krořem. *Leop 2.Reg* 15/18; *BibRadz Bar* 5/6; *BielKron* 186v, 344v, 363, 384v, 453v; *Incedit pedes*, Ydźcie piechotą. *Mącz* 44b, 104b, 175d, 384d, 480a; *HistRzym* 70v [2 r.]; Aliřci źebrazćek idzye/ piechotą/ bořo/ we złey řukni. *RejPos* 301; *RejZwierc* 143v, 169, 245v; *BudNT Matth* 14/13; *SkarJedn* 217; [cesarz Otto] řlubował Bogu náwiedzić grob męřenniká S. y řiedm mil iść pieřzymi nogami do niego. *SkarŻyw* 357, 357, 403, 472; *WujNT Matth* 14/13, *Act* 20/13.

»iść za pługiem« (1): Niech chłop idzye zá pługyem/ ona [gospodynř] iuř v niego/ Młóci álbo wkłáda *RejWiz* 98.

»iść przez (po)řrodek, (po)řrodkiem, w pořrodku, w pořrzodek [kogo, czego]« = *intermeare* *Calep* [szyk zmienny] (9 : 5 : 3 : 1): *OpecŻyw* 51v; Iezu ktorys moczą twoiego Bořtwa przez pořrzodek gich

idącz z gorys zftąpił. *TarDuch* B5; *HistAl* A5v; wyciągni rękę fwą ná morze/ á rozdziel ye: áby fzli fynowie Ifráelcy ftrzodkiem morzá [ut gradientur filii Israel in medio mari] po fufley. *Leop Ex* 14/16, *Ex* 14/22, 23, *Ios* 1/10, 1.*Par* 11/18, *Luc* 4/30; *BibRadz Ps* 68/26, *Eccli* 9/18; *BielKron* 35, 47; Y rzekł [Mojżesz]: profzę ieflim ználał fákę woczú twoich Pánie/ niech idzie [vadat] profzę Pan moy wpośrodku nas *BudBib Ex* 34/9, *Eccli* 9/18; *KochMon* 21; Intermeo, Przez írodek ide. *Calep* 552a; *WujNT Luc* 17/11.

»iść procesyją, w procesyje, z procesyją« (2 : 1 : 1): Potym ijdą ku oltarzowi procefyią *OpecŻyw* 26; *BielKron* 171v, 376; *StryWjaz* C4v; We Wtorek tedy, w Oktawę Ciála Bożego/ fzto z Procefsią od Fáry (według zwyczaiu) do onego Kościoła Ciála Bożego *HerbNauka* k5v (*Linde*)

»iść przeciwko« (1): Contravenio, Ide przeciwko, zachodze. *Calep* 254a.

»iść przedsię« = *procedere, progredi Mącz; proficisci Vulg* [szyk zmienny] (8): *Leop Ex* 14/15; IDź ty przedfię á pátrzay/ byś nie zmylił kroku *RejZwierz* 124; *Procedo*, Poftępować á yść przed fię. *Mącz* 44c; *Pergere iter*, Drógi fwoyi pátrząc/ przed fię yść *Mącz* 350d, 148a; *GórnDworz* P2; *RejPos* 38; *WysKaz* 5.

»iść w przod, naprzod, przodkiem« = *praeire Mącz, Calep; praecedere Calag, Calep; prodire Mącz; antegredi, anteire, praegredi, praeterbitere Calep* [szyk zmienny] (15 : 10 : 4): *OpecŻyw* 30v; *RejKup* v8v; Idźcie náprzod [praecedite me]/á ia poydę zá wámi. *Leop* 1.*Reg* 25/19; A ci co w przod ílfi [praeibant]/ fukáli nań każąc mu milczeć. *Leop Luc* 18/39, 19/28; *BibRadz Ios* 6/8[7], *Ps* 68/26, *Tob* 11/2, *Mar* 11/9; *Krolewłki vff s Kłędzem Zygmuntem/ ítrzegąc zdrowia Krolewłkiego/ przy wielkiew Polfzce ízedł przodkiem. BielKron* 399, 63v, 247; *Praceo*, Uprzedzam/ Ydę naprzód *Mącz* 105c, 105c, 123d, 316c; *HistRzym* 18v; *RejPos* 1v; *RejZwierc* 175; *BudBib Tob* 11/2; *Dobrze mowifz: idź ty wprzod ia zá tobą w tropy. KochOdpr* C2v; *Vorher gehen. Wprzod iść. Praecedere. Calag* 549b; *Praeterbito – Wprzodidę. Calep* 842a, 74b [2 r.], 829a, 832a, 834a; *WujNT Luc* 18/39.

»iść skokiem, z poskokiem, wskok, na trzy skoki« [szyk zmienny] (5 : 2 : 1 : 1): A tak/ Hoyda/ Hoyda Krokiem Idzmy rychley/ a ípořkokiém *RejKup* ee6v; A pfi po cudzym żytku/ idą ná trzy fkoki. *RejZwierz* 137; *Przeto Ionádáb do krolá Dawidá fkokiem ízedł BielKron* 71v, 20v; *Volo, Latam. [...]* Idę/ bieję skokiem *Mącz* 505c; *BielSat* Nv; *BielSpr* 72; *BielSjem* 37; *Zrze fráfunk duřę moię. Kwápię fie dla tego/ Abym to pánu odniół/ idę wfkok do niego. GosłCast* 74.

»iść sobie« (4): *BierEz* L3v; *GliczKsiąż* H8; *Pofzedł potym Abiron/ á młodyzieniec ímutny/ Szedł fobie rozmyfláiąc táki ítrách okrutny. RejWiz* 170; *GórnRozm* A3v.

»iść społu, pospołu« [szyk zmienny] (11 : 8): *Ktoreé to fą rzeczy/ ktoré rozmáwiácie ípolu idątz/ a ieftefcie ímutni. OpecŻyw* 167v; *RejKup* v5; *RejWiz* 23; A gdy ízli obá dwá pořpołu [cumque duo pergerent simul]/rzekł Izáák oycu íwemu *Leop Gen* 22/6, 2.*Reg* 15/23; *niekthorzy ízli z nim ípołu [qui simul sequebantur] BibRadz 2.Mach* 2/6, *Gen* 22/6, 8, 19; *BielKron* 12v, 97v; *RejPos* 111 [2 r.], 220v; *RejZwierc* 174v; Y rzekł *Abráhám Bog opátrzy fobie bydlę ná cáłopalenie fynu moy/ y ízli obá pořpołu [perrexerunt ambo ipsi pariter] BudBib Gen* 22/8, 6, 2.*Mach* 2/6; *WujNT Luc* 24/15.

»stady íść« (1): *Ano y źwirzėtá y ptacy [...] kiedy lecżą álbo ftády idą/ tedy czo ftárłzego á wiadómřzego záwždy naprzod pufzczáią. RejZwierc* 70v.

»iść za ślady, śladem« (1 : 1): Nieznafzli fie łámá/ o napiękniefłá między niewiáfthámi/ wynidź/ á idź zá flády trzod twoich [*abi post vestigia gregum*] *Leop Cant* 1/7; *BibRadz Cant* 1/7.

»iść w towarzystwie [z *kim*]« (1): Kiedykolwiek iefł wypráwá woienna Turecka przeciw Krześciánom/ záfzdy Mángowie kupcy idą w towarzyltwie z Turki *BielKron* 261v.

»iść za umarłym« (1): Deducere funus, Yść zá vmárłym. *Mqcz* 96c.

»wokoł iść« (1): In orbem ire, Wokoł yść/ Albo w koło obchodźić. *Mqcz* 267c.

Szeregi: »iść i ciągnąc« (1): Y ciągnął Abram idąc y ciągnąc [*eundo et proficiscendo*] ku południu. *BudBib Gen* 12/9.

»jechać a(1)bo iść« = *comitari Calag* [szyk 5 : 3] (8): *RejPos* 306; A iedziefz álbo idziefz do niego [*sąsiada*] w náviedziny. *RejZwierc* 150v, 78, 173 [2 r.], 226v; *Geferten geben*. Poprowadzić/ et wefpoł iechać/ álbo iść. *Comitari. Calag* 221a; *GórnRozm* A3v.

»iść [za *kim*] a naśladować« (1): A opuściwfzy wfzytko fzli zá nim á náfládowáli iego [*secuti sunt eum*; fzli zá nim *WujNT Luc* 5/11] *RejPos* 173.

W przen (92) : Ildą krolewfkié proporce Iafné krzyża tajemnice *OpecŻyw* 161v; *RejKup* z3v; *RejAp* 60; *CzechEp* 353; *KochDz* 108; *ArtKanc* O17.

iść dokąd [w tym: do kogo, do czego (10), przed co (3), k(u) komu, czemu (2), „tam” (2)] (17): *BierEz* K4; *OpecŻyw* 107v; A wyfluchay prózby wyerney fłuźebniká twego/ Co idzye przed obliczność twą s fercá fkruffonego. *LubPs* O5v, X6v; *RejWiz* 22v, 136; Zdało mi fie wefnie iákoby chleb ięczmienny nie kwáfzony przyfzedł do namiotow Mádiáfńkich/ y fzedł profto áż do krolewfkiego *BielKron* 50; Bráćie miły/ káfde piłánié porzáfne/ ma pewną drogę fwą/ którą idzie á *determinatis principijs, determinata media, ad determinatas Conclufiones*. *OrzQuin* E; *GórnDworz* Mm6; *KuczbKat* 345; Oto ty leżyfz nędzny człowiecze á vbogi pielgrzymie/ idąc z Ieruzalem do tego máfnego Hiericho fwiátá tego. *RejPos* 210, 90; *RejZwierc* 146; *SkarŻyw* 76, 341; *NiemObr* 30; *GórnRozm* K3.

iść skąd [w tym: od kogo, czego (4), z czego (3)] (7): *LubPs* O5v; A oto wielmożność Bogá Izraélfkiego fflá [*ingrediebatur*] drogą od wfchodu fłóńcá *Leop Ez* 43/2; *OrzQuin* E; *RejPos* 210; A iáko Dawid powiáda/ iz y od dziathek fłáfych iufz idzie chwałá Pánu Bogu *RejZwierc* 8, 146; *NiemObr* 30.

iść którędy [w tym: czym (8), przez kogo, przez co (6), po czym (3), „kędy” (2), „tędy” (1)] (20): *OpecŻyw* 10v, 107v; *KromRozm III* L4v; *LubPs* F marg; A káfdego poftępku rozumem nie rzáfzi/ Mnima by fzedł gościńcem á on bárzo błáfzi. *RejWiz* 11v; *Leop Ez* 43/2; á przetoż ná przodku náfzego żywotá muflim począć od krztu/ záfym mamy iść przez ine fwiátosci w tym fwiecie. *HistRzym* 104v; *RejPos* 68v, 178; *BudBib Iob* 22/15; Ci fą ktorzy fzli przez wielkie wfćfki y obmyli fzáfy fwoie we krwi báránkowej *SkarŻyw* 22, A3v, 76; *NiemObr* 30; *PudłFr* 79; *ArtKanc* O16v; Iákom rzekł/ wyfzlá oná [*Rzeczpospolita*] z proftey drogi/ á nie idąc drogą/ tám gdzie vmyfłiá doyfć nie może. *GórnRozm* K3v; *GórnTroas* 42; *CzahTr* E3v; *KlonFlis* E3.

iść między kim (1): oto idzie [*antychryst*] między námi iefliż iefzćze y teraz idzie/ y iefliż fię iefzćze táiemnicá tá niezbożności fpráwuie? *CzechEp* 353.

iść przed kim, przed czym (9): *LubPs* Mv, P5, P5v; A oto piec goráfcy fłedł [*transiit*] przedemną *Leop* 4.*Esdr* 4/48; *BibRadz Ex* 14/19, *Ps* 18/13; *BudBib* 4.*Esdr* 4/46[48]; *ModrzBaz* 129; *ArtKanc* N20v.

iść z kim (5): *OpecŻyw* 10v; Ano Bog tymi słowy nie co innego Moyżefzowi flubował/ iedno to/ iż sam z nim iść chciał przez znaczne y widome znaki przytomności słwy *CzechRozm* 17; *ArtKanc* O16v; *RybGęśli* C3v; Vprzedza nas lalká Boża/ mowi ś. Auguſtyń/ ábyfmy chćieli: á gdy chcemy/ idzie z námi żebyfmy nie próżno chćieli. *SkarKaz* 347b.

iść za kim, za czym (28): *RejPs* 73v; Bądź ſtały ná drodze Páńfkiey/ y w prawdzie ſmyſłu twego y w náuce/ á niech zá tobá idzie [*prosequatur te*] słowo pokoiu y ſprawiedliwoſci *Leop Eccli* 5/12, *Apoc* 6/8; *RejFig* Cc6; *BibRadz Ios* 6/8, 1.*Cor* 10/4; *OrzRozm* G3; *RejAp* 58, 60; *RejPos* 173, 325v, 326; *RejPosWstaw* [110²]v; *BielSen* 12; ieſli vrzędy y piérwſze mieyſcá zá pieniędzmi idá/ tám nie dziw że ludzie ſá chćiwi/ y lákomi *KochWr* 30; *WujNT* 1.*Cor* 10/4, 1.*Tim* 5/24, *Apoc* 6/8, 13/3, 14/13; Vczynki bowiem ich idá zá vmárłymi. *WysKaz* 47; *CzahTr* E3v; *KlonFlis* C2, E3; A ták/ nie zá mieczem ſzły dobrá/ lecz zá brzuchem: Co ſię działo mácierze niepoczefney duchem. *KlonWor* 63. Cf »za losem iść«, »ſmierciá iść«.

Przysłowia: Pomniác ná to/ iż byſ ſzedł iáko ſlepy zá ſlepym/ á obádwbýfcie w márny doł wpádli / wiecznego potępienia ſwego. *RejPos* 173.

Práwá zá mocá idá/ Pan chudzinę gniećie *BielSen* 12.

Ten dziś Brat/ z kim groſz idzie *RybGęśli* C3v.

Zwroty: »na (w) doł iść« = *niszczyć, marnieć* (2): Zydowſki zakon [...] od tego czáfu kthorego Prorocy v nich przeſtali vſtawiecznie niſzczał y nadoł ſzedł. *BielKron* 265v; *CzechEp* 122.

»na doł iść« = *starzec się* (1): kiedy przyſpieie włos ſiwy/ á człowiek ná doł idzie/ vpufzczáiąc to w czym ſie kochał/ á wſtępując w ſtároſć iáko w ziemię /[...] áby brał záraz s łobá/ y pámięć tych wſzytkich roſkoſzy ſwoich *GórnDworz* H6.

»do kupy iść« (1): A gdy ieden rzádzi/ wſzyſcy z ſwym rozumieniem do kupy idá/ y ieden lácniey wſzytki do ſiebie y do zgody ſwiętey pociągnie. *SkarKazSej* 691a.

»za losem iść« (2): Niedziwuyże ſie temu/ iż ci wſzyſcy łupią/ Káždy zá losem idzie prowadząc ſwá kupiá. *BielSat* C3 [*idem*] *BielRozm* 20.

»na przod, w przed iść« [*szyk zmienny*] (4 : 1); *GórnDworz* Gg2; Niechże tedy Filozoffkie pánowanie naprzod idzie [*praeat igitur*] przed Krolewſkiem w Rzeczypoſpolitey *ModrzBaz* 129; Azáſ iuż nie baczmy/ iż nic w przod nie idziemy/ iák młodzi przed ſtáremi/ ták zdrowi przed choremi/ thák vbodzy iák bogáci/ proſtacy y práłáci/ wſzytki ſmierć ſpołu tráci. *ArtKanc* R19; *SarnStat* 688, 760.

»pędem iść« (1): ieft oná zła chćiwoſć/ ktorá ludzie zapaleni będąc/ ku wſzytkim złoſciam y wyſtępom práwie pędem idá. *KuczKat* 345.

»iść piechotá« (1): Ale gdy do dobrego muſi idź piechotá/ Bo y o ſzkápę trudno gdy iechác zá cnotá. *RejWiz* 22v.

»iść podle płota« (1): Zmienia ſye náſze ſtany. dobrze ſye ták rzádzá. Lepiey iść podle płotá. widzę gdzie mam chodzić. *LeovPrzepSamb* b4.

»iść z ręká« [*szyk zmienny*] (2): Yeden/ drugi/ trzeci przyleci/ wita go/ witay brácyce Rurálá/ [...] Trzeci z ręká idzye á witáyac go nogę wtyka. *GliczKsiąż* H7v; *RejFig* Dd3v.

»śmiercią [= *na śmierć*] iść [za czym]« (1): Tām moiá myśl była tá/ niż fie karmić łzami/ Gréków zbydź/ á śmiercią iść zá cnými łtopámi. *GórnTroas* 32.

»wzajem iść« (1): W zaiem to idzie/ boy fie prętkiey łtráty/ Prętko bogáty. *KlonFlis* D3.

a. *Chodzić celem wytyczania granic; odmierzać pewną odległość, odmierzać granicę* (52) : iefliżeby pagorek daleko odchodził/ á nie byłby pagorek wyższéy łókcíá álbo dwu/ tedy możesz y przez pagorek wyproftować. Ieno łpodku v Przekopy pátrż/ ábyć równo łzedł. *Strum* I3.

iść dokąd [w tym: do czego (22), w co (5), na co (4), ku czemu (2), „tam” (2)] (35): *ZapWar* 1520 nr 2180, 1522 nr 2287, 1523 nr 2310, 2312, 1524 nr 2313, 1536 nr 2493, 1542 nr 2504; y położywłfy fie v nich obozem co było zielonego wśfyłtko popłowáli aż idąc do Gazu [*ad introitum Gazae*] *Leop Iudic* 6/4; *BibRadz Gen* 10/30; *BielKron* 431, 431v; *BudBib* 4.Reg 23/8; *Strum* D13v; Pan wyższey y gorney kráiny/ co fie rozumie o pułnocnych łtronach/ bo fie ku gorze podnosi Ziemiá idąc ná pułnocy. *StryjKron* 21, 41; gránicé przez páná Kázimiérzá Króla Polłkié⁸⁰ y Miłtrzá Prufkié⁸⁰ łą vczynioné/ y w tchże liściéich wyrázone kończą fie/ idąc dáley aż do wejścia rzeki Notefz ábo Biérzwienik [*usque ad introitum fluminis Nothefz sive Bierzwiennik JanStat* 848] *SarnStat* 1264 [*idem* 1071] 982, 1071, 1090 [2 r.], 1110 [5 r.]. Cf »iść na doł«, »iść wzgoré«.

iść którędy [w tym: iść czym (8), „tędy kędy” (6), „kędy”(5), przez co (3), podle czego (2), wedle czego (2), około czego (1), między czym (1), „tędy” (1)] (29): Iako thądy kądym łzethl nyaprawo moye praczky anyalewo mrokowszkye *ZapWar* 1516 nr 2123; jako kady gyda oth wągla godzathkowskyego mosthv drogą yardanowska a stapywszy stheytho droghy a lesz do rzeki kthora byezy skopanskyego lasshv a przeszedszy tha tho rzeka myędzy rola y laka ydącz thątho rzeką kthora byezy slaszv copanskyego przesz yezyorko thak dlwgo alesz do wągla Rvszyeczskyego *ZapWar* 1527 nr 2376, 1515 nr 2175, 2176 [2 r.], 1516 nr 2123, 1520 nr 2180, 1523 nr 2310 (18); I mieli gránicę ku pułnocy od Iordanu: idąc wedle boku Hierycho łthrony pułnocney/ á łtamąd bieżąc ku zachodu na gorzyfte miełcá/ y przybiegáiąc ku pułtyniey Bethawen/ y przechodząc wedle Łuży ná pułudnie to iefł Bethel *Leop Ios* 18/12; *BibRadz* I 99v *marg*; *BielKron* 431, 431v; Idźże snią [z przekopą] wśfyłtko kráiem wody podle Stáwu: nieprzyydzieć wiécéy brác ieno ná ieden Rydl *Strum* I3, F3; A ná dół Drwęczą idąc Wilfy połowicá będzie gránicą między Królestwem Polłkim/ y ziemiámi Miłtrzá Prufkiégo *SarnStat* 1070, 1110 [4 r.].

iść skąd [w tym: od czego (13), z czego (1)] (14): *ZapWar* 1522 nr 2287, 1523 nr 2310, 2312, 1524 nr 2313 (8); A mięłzkánie ich było od Mezá idąc aż do Sephár gory ku włchodu łłóńcá [*a Mesah (donec ingrediatis) Sephar monte orientis*]. *BibRadz Gen* 10/30; do tego [zamku] Młczonka s Mołkwy miáłtá idąc ku pułudniu iefł łześcdziełiáł mil Niemieckich *BielKron* 431, 437; *SarnStat* 1110 [3 r.].

iść z kim, z czym (4): Iako thandy kandym ya schedl sswyathky łwymy moye {ymyenyé} na prawo a slathethnego mikolaya Visnyewskyego nalewo [szą granicze]. *ZapWar* 1515 nr 2176, 1515 nr 2176; Ale rościágnąwłfy łznur od Bórtý do Bórtý idziłz z miárą podle łznura *Strum* F3, I3.

Zwroty: »iść na doł« [szyk zmienny] (4): *Strum* B3v, C; Gdy też przydą do Gránic przez wodę/ gdzie rzeká Bierzwienik álbo Notefz ták idąc ná dół [*procedendo inferius JanStat* 849]/ iáko rzeczo no iefł/ ku Łuczemburgu idzie ku różności *SarnStat* 1073, 1070.

»iść wzgorę« [w tym: czego (1)] [szyk zmienny] (5): s Kaniowá do Kijowá ólmnaście mil/ wzgorę idąc theyże rzeki *BielKron* 437, 437; Lowienia Ryb téz przerzeczony Zakon íam będzie miał wolność w teyże rzéce Bierzwieniku álbo Notefzy wzgorę idąc y nádól [ascendendo et descendendo *JanStat* 849] ná pólmile od moftu: ktory idzie ku Polfzce. *SarnStat* 1073, 1110 [2 r.].

b. O tańcu (8) :

Zwroty: »iść gonionego« [w tym: około kogo (1), za kim (1)] (4): Owi téz wieńiołkowie/ co íkakáli z nimi/ Idą téz gonionego nadobnie zá nimi. *RejWiz* 162v, 139, 162v, 174v.

»iść w plęsy« (2): Przyftoyny im [pannom] wárkocz kéfy/ Kiedy idą pięknie w plęfy *BielKom* G3v; *BielRozm* 26.

»iść w skoki« (2): *BielSat* D2; Gdy ná wefele iáda/ Kmieć wiezie tłomoki/ Twarz bábá vwałkuie/ idzie w plęfy/ w íkoki: Pomoże gonionego/ y gęśiego tańca/ Wygra czáfem ná głowę íkoczónego ízańcá. *BielRozm* 26.

»iść [z kim] w taniec« (1): Owa młodzieniec/ niemogł iey [białejgłowy] dáley wyciągnąć/ chybá iefli mu íe czáfem z okná widzieć dáła/ ábo íz ná wefelu ízła ínim/ iáko y s kim drugim w taniec. *GórnDworz* Aa5v.

c. Przechodzić obok czegoś, mijać; praeterire Calag, Vulg; transire Vulg, PolAnt (46) : Orzech ieden podle drogi ítał, Koždy z niego orzechy rwał: A kto iedno ízedł ten go bíł *BierEz* P3.

iść którędy [w tym: czym (3), „tamtédy” (3), „kędy” (1), „tędy” (1)] (8): *OpecŻyw* 62; Y czemużes miły panie skaził płot iey á depczą y każdą ią wízitci ktorzi idą drogą [qui praetergrediuntur viam]. *WróbŻółt Ps* 79/13; [Zacheusz] wítał ná íeflną Figę chcąc go [Jezusa] widzieć: bo tám tędy miał íść [quia inde erat transiturus]. *Leop Luc* 19/4, 3.Reg 13/25; *BibRadz Ps* 89/42; Powiádáli obowátele [!]/ íz káždy ktory tędy idzie rzuci kámień ná theń íciánę kámienia *BielKron* 457; íepili ptałzki z gliny/ ítáwiáli ie podle drogi kédy ízedł *BielKron* 464; *BudBib Bar* 5/42.

Zwroty: »iść blisko [czegoś]« (2): *BielKron* 247; Tákże téz pothym y Lewitá idącz blisko mieyfczą onego [cum esset secus locum *Vulg Luc* 10/32]/ przyízedłzy/ á wírzawíszy go/ téz go przeminął. *RejPos* 208.

»iść mimo, imo« [w tym: íść mimo kogo, mimo co (26)] = praeterire Calag [szyk zmienny] (34 : 3): *BielŻyw* 57, 73, 100; *LibMal* 1551/158v; IDąc potym Iezus mimo [praeteriens]/ wyírzal człowieká ílepego od národzenia *Leop Ioann* 9/1, 3.Reg 13/25, *Luc* 18/36, 18/37, ZZ; *RejFig* Aa8, Cc2v; *PIzon* gdy domu íwego kóízttem dobudował/ Cefarz idąc mimo oń/ ták o tym rokował. *RejZwierz* 23v, 27, 115v; *BibRadz Ps* 89/42; *BielKron* 31v, 47, 453v; *RejAp* 12v; *GórnDworz* T6; *RejPos* 66v, 126v, 324v, 325; *HistLan* Cv; Gdy idziełz mimo ten kámień/ Pátrz co wykowano ná nim *RejZwierc* [238], 153v; Vorüber gehen. Mimo íść. Praeterire. *Calag* 550b; *SkarŻyw* 92, 444, 529; *KochFr* 116; A ráno idąc mimo [transirent]/ wyrzeli onę figę z korzenia víchlą. *WujNT Mar* 11/20, *Mar* 2/14, *Luc* 18/37, *Ioann* 9/1. Cf *Szereg*.

Szereg: »zmijając to jest íść mimo« (1): z złému złość zawadzi/ zmiiá/ to íeft idzie mimo *MurzOrt* B3.

d. Nadchodzić, zbliżać się (30) : Powiedziáno mu/ íjz Iezus Nazarański íjdzie. Y íał wolatz wielkim głofem ku panu Iezufowi *OpecŻyw* [61]v, 78; Zdamy íię ze to yuż ydzie On Zuffalecz czo náfs trefkcze *RejKup* v5; *Leop Cant* 2/8; *BibRadz Tob* 11/5; *RejPos* [340], Ooo; Y rzekł Ionádaw do krolá/ ono

fy nowie krolewfcy idą [veniunt]/ iáko mówił sługá twoy ták ieft. *BudBib 2.Reg 13/35, Gen 29/6, Tob 11/5*; Czáfy wdzięczné nádchadzájá. Idzie/ idzie bóg prawdziwy. Idzie Iędzia Ipráwiedliwy. *KochPs 148, 145 [3 r.]*; *WujNT Ioann 11/20*; *CiekPotr 40*; Páni/ Páni/ Pan idzie/ iuż Itoi v progá. *GosłCast 63*; Czupryná k rzeczy/ biała Izaráwárá: Kto idzie? wárá. *KlonFlis H4v*.

ić do kogo (4): *MurzNT Ioann 6/5*; Podniołfy tedy Iezus oczy Iwoie gdy wyźrzał iż wielkość wielka idzie do niego/ rzekł do Philippá *Leop Ioann 6/5, AAA2*; *WujNT Ioann 6/5*.

ić z czego (1): Rad mu bárzo młodzyeniec iż s tey Itrony idzye *RejWiz 64v*.

ić ku komu (1): Nyechczyey Iyá bacz czorko Iyon oto krol twoy ydzye ktoby *PatKaz II 59*.

W przen (4): Abowiemci idzie iáfnóść twoiá/ á wzeydzie nád tobá Chwałá Pánfka. *CzechRozm 120*.

Fraza: »wieści idą, głos wieści idzie« (2 : 1): *BielKron 306*; Głos wieści oto idzie [*Vox auditionis ecce venit*]/ y ruIzenie wielkie ziemie północney/ áby położyło miáItá Iehudfkie pułtyniá *BudBib Ier 10/22*; *GrochKal 12*.

e. Ścigać, gonić, śledzić kogoś; consequi, instare, vestigare Mącz (26) :

ić za kim (16): *RejPs 116v*; *BibRadz 1.Mach 4/15, 2.Mach 8/25, 26*; Thurcy obaczyli iż ie w koło ogárniono/ wielkim pędem cífnęli Iie do miáIthá/ thák iż ieden drugiego potłaczał/ náIzy ie bili idąc zá nimi *BielKron 314v, 401v*; *Mącz 490b*; *RejAp 129*; *BudBib 1.Mach 12/51*; *StryjKron 437*; *WerGość 219*; Zá ktorym [*nieprzyjacielem*] ty záś idąc Izáble y rápiery/ W iego krwiew twoy lud Iplawy krocąc bohátery. *CzahTr F. Cf* »ić w tropy«.

ić po kim (2): Zebráli Iie wIzyfcy Izli po nich [= za Iotrami] *BielKron 420v, 145*.

Zwroty: »ić w (za, z) pogoniá; [*po kim*] pogonia idzie« (11; 1): *LibLeg 6/157v*; A lud ten Iwoy przebrány wywiodł iáko páIterz trzodę Iwoię [...] zátopiwlly morzem ich nieprzyiációIy ktorzy Izli wpogoniá zániemi. *RejPs 116v*; Y Izli zá nimi w pogoniá [*persecuti sunt eos*] od Gázeron/ áż do pol Idumeyfkich *BibRadz 1.Mach 4/15, 2.Reg 20/10, 2.Mach 8/25, 26*; A gdy vIlyIzał iż po nim pogonia idzye áby go żywo doIstano/ chciał Iie Iám zábic *BielKron 145, 64v, 68*; *RejAp 129*; *BudBib 1.Mach 12/51*; *WerGość 219*.

»w stopy ić« (1): Vestigo, W Itopty/ w tropy/ Izlakiem czIyem zá kim ydę/ Izukam/ gonię/ Iliedzę/ Izpieguję. *Mącz 490b*.

»ić Ilakiem (a. szlakiem) [*czyim*]« (2): Izli zá nimi [*rycerstwo za Tatarami*] Ilakiem ich torowanym/ á oni do brzuchá w Iniegu brodzili/ pościgli ie/ y Inadnie porázili *BielKron 401v*; *Mącz 490b*.

»(za) Iladem, za oIladá ić« [*szyk zmienny*] (4 : 1): *MetrKor 34/134*; Alye then ktho slyadem ydzie ma yfcz odewIzy do wszy dokand mv go sthava *LibLeg 6/156v, 6/157v*; Odorari vestigiis, Sliedzić/ zá oliádá yć. *Mącz 260a*; *StryjKron 437*.

»w tropy ić [*za kim*]« (4): Vestigiis sequi, W teyże tropy zá kim yć. *Mącz 384d*; Consequi vestigiis W yego tropy zá kim yć. *Mącz 490a, 418d, 490b*.

myśl. »za woniá, za wonnoIciá ić« (1 : 1): Odorisequus, Który zá woniá ydzie/ Iliedzácy/ polny pies. *Mącz 260b*; Odores vestigare, WonnoIci sliedzić/ to yeft zá wonnoIciá yć. *Mącz 490b*.

2. Udawać się, wyruszać, pójść, podążyć, uczęszczać w określone miejsce, w określonym celu; przybywać, przyjść, wejść, wyjść, wracać; ire Mącz, Calag, Cn; contendere, se conferre a. recipere,

intendere, petere, venire Mącz, Cn; *abire, adire, ascendere, convenire, descendere, redire, retroambulare* Mącz; *retroire, retrogradi* Calep; *iter aliquo conferre, proficisci* Cn [przeważnie pf] (3679) : Idziłz synu á nie mieřkay/ Przyiaćioł o pomoc żaday *BierEz* O, A4v, B4 [2 r.], D3, C, C2 (12); przeto chtżątz zachowatz żywot námileyffe⁸⁰ slynáčzka fwęgo/ natychmiáłt chciała ijdz/ ij pořfla z Iozefem. *OpecŻyw* [27]v; Nieżadál fie pán Iezus/ ale řfel [do licemiernika] mile ij lafkawie dlá duřneęgo pozyłkaniá *OpecŻyw* 45v, 24, 47, 50, 58v, 63 (22); *ForCnR* Bv; *MetrKor* 57/117, 119v, 59/276, 280v; *BielŻyw* 161; ydz my kon ofřyodlay *LibMal* 1545/103, 1543/72; *RejJóz* K4, M, P; O woz czy yuż pořfel ydze A kelko ych řlobą wiedze *RejKup* x6, b8, o4, q8, x5v, y3 (10); ktorzy téłz prořiligo aby im puřć (*errata*) pořć abo idź (–) w przepařć nierořkázál *MurzNT Luc* 8/31, k. 33v, *Matth* 5/24, 13/28, k. 91, 96 (14); *Diar* 54; Pitágorás gdy ták yednego przed ludźmi karał/ przyřfedł był ktemu/ iż záczerwyenyawřly fie od wyełkyego wřtydu řfedł y obyesił fie. *GliczKsiąż* G5; *KrowObr* 103v, 203; Pátrz kiedy cie gniew ruřzy y wola do tego/ Aby řzedł á krew rořłá człeká niewinnego. *RejWiz* 134v, 23, 71v, 80v, 95v; niech idę rychłó [*vadam cito*] á oglądam brácią moię *Leop* 1.Reg 20/29; Yuż ia poydę gdzie mam iřć *Leop* 2.Reg 15/20, *Ex* 2/8 [2 r.], 8/25, 19/24, *Deut* 5/30, *Ios* 7/2 (42); *RejFig* Cc4, Dd2, Dd5; Y řzlá [*ivit*]/ y nábráłá [*Agar*] wody řlářzę/ á nápoiłá dziećię. *BibRadz Gen* 21/19; [*Salomon*] pořłáł Bánáię slyná Ioiádowego/ rořkázuiąc mu áby řzedł [*discendo: vade*] á zabił go [*Joaba*]. *BibRadz* 3.Reg 2/29; Potym řzedřzy on kthory był wřziął pięć talentow/ robił imi/ y zyřkał drugie pięć talentow. *BibRadz Matth* 25/16, *Gen* 18/6, 19/34, 22/13, *Ex* 10/8 [2 r.], *Ios* 6/7 (57); *Goski* A8v; ty idź á wiedz ten lud gdzyeciem mowił *BielKron* 35; A gdy řzedł [*Saul*]/ pořádzil go [*Samuel*] zá řtoł [...] y pořożył przeń krolewfką řztukę mięřá *BielKron* 63v; [*królowa*] rzekłá: nieboże zmorzony głodem/ podź każę ia thobie co dáć ięć. Alem nie řzedł *BielKron* 458v, 11v, 28, 29, 30, 32 (47); Non me piguit tua causa tantum iteneris metiri, Nie lenilem fie dla ciebie ták dáleko iřć. *Mącz* 219c; Venio, Przychodzę/ yáde/ yde. *Mącz* 480a, 100d, 163b, 244d, 313b, 350d (10); *OrzQuin* L3v; *Prot* B3v; głos wołáł z niebá do niego/ idź á weźmi křiąřzki z ręki řtoiącego ná ziemi y ná morzu. *RejAp* 88, 4v, 44v, 97v, 430v, 191 (12); *GórnDworz* R7; řzedřzy tedy pořłowie powiedzieli to wřzytko pánu řwemu. *HistRzym* 49, 20v, 49, 50, 71, 72v (16); *RejPos* 8, 14, 22, 35v, [36] (57); *BiałKat* 236; *HistLan* A4v; *KuczbKat* 315; Tey więc łákomey ziemi oddařz moię kořći/ Duřzá miłá řkád wyřzlá niech idzie w rádořći. *RejZwierz* 271v, B4v, 154v, 205v, 236v, 261v, 271; *WujJud* 143v, 161v; *WujJudConf* 227v; Tedy [*Ruth*] řzlá a przyřzlá [*et abiit et venit*]/ y zbieráłá ná polu zá żeńćami *BudBib Ruth* 2/3; Tedy fie obroćil Samuel (chcąc) iřć/ á (on) vchwyćil połę płařzczá ięgo *BudBib* 1.Reg 15/27; A (ták) řzłáłtá obá. *BudBib* 4.Reg 2/6, *Gen* 22/13, *Ex* 19/24, *Deut* 17/3, *Iudic* 11/6, 19/28 (42); řlužká řzedřzy y poyřzał/ ku morzu onemu/ Nie widząc nic wroćil fie zář ku pánu řwemu. *HistHel* C2, B2, B3v, C4v; Lázarz przyiaćiel nářz zářnął/ potrzebá žebyřmy řli á obudzili go. *BiałKaz* C2v, C3; Ale gdy będziefz wezwán/ řzedřzy wřřádz ná ořtátecźnym mieřcu *BudNT Luc* 14/10, b3v, *Matth* 10/7, 11/4, 13/28, 14/12 (20); *CzechRozm* 30, 246v; *PapřPan* Hh5v; *SkarJedn* 387; *Oczko* 13; oto idę/ y ięstem gotowy/ Iáko brzmi piřmo iářńemi řłowy/ Woli twęy dořyć czynić/ Boże nieprzeżyty. *KochPs* 59; idz prętko náberz ognia z ołtarzá y vcźyń kádzenie *SkarŻyw* 492; vcźniom dáł ná wołá ábo iřć ábo fie żnim wroćić *SkarŻyw* 574, A5, 28, 55, 91, 92 (43); *MWilKHist* B3 [2 r.], G2, H2 [2 r.], H4v, I; á iákořćie řlyřzeli/ iż Antychriřt idźie/ y teraz Antychriřtow wiele nářtáło. *CzechEp* 353 [*idem* 351]

118, 351, 353 [4 r.], 354; *NiemObr* 112; *KochFr* 58; *WerGośc* 221; *WisznTr* 28; *BielSen* 8; *KochMon* 32; *ArtKanc* A15, K12, O16v; *GórnRozm* M4v, N2; *Paprup* G3; *ZawJeft* 21, 23; *ActReg* 58, 84; *GórnTroas* 18 [2 r.], 54 [2 r.], 74 [2 r.]; *KochFrag* 18, 45; *LatHar* 329, 467, 703, 716; A nálezly iednę kofztowną perlę/ fzedłzy [abiit] poprzedał wżytko co miał/ y kupił ią. *WujNT Matth* 13/46; Synu/ idź [vade] rob dziś ná winnicy moiey. *WujNT Matth* 21/28; rzekł: Idę pánie/ á nie fzedł [eo Domine et non iuit]. *WujNT Matth* 21/30; Iac was krzczę wodą: álec przyidzie [veniet] (marg) idzie. NL.G.S. (-) mocnieyzy nád mię/ ktoremum nie ieft godzien rozwiázác rzemyká v botow iego *WujNT Luc* 3/16, *Matth* 2/8, 5/25, s. 22, 31, Bbbbbbb 1v (80); *SiebRozmyśl* F4v, H2v, H4, K2v; Nie mogę teraz iść, bom się zagrzał, muszę się truneczkiem ochłodzić. *ZapMaz* IIG 97/89; *SkarKaz*) (3, 44a, 240a, 312b; *CiekPotr* 35, 36, 61, 83; *GosłCast* 12, 17, 19, 68, 72; *PaxLiz* B3v, D3v; Iefli miedzy oracze chca/ niech idą: rolą im orác każą. *SkarKazSej* 682a, 695a; Dzite Czełkie fłowo: po Polku Idźcie. *KlonWor* 52 marg, 69, 74.

iść dokąd [w tym: do kogo, do czego (1249), na co (167), w co (109), k(u) komu, k(u) czemu (108), „tam(o)” (96), „gdzie”(ż, -koli, -kolwiek) (58), „dokąd” (31), przed kogo, co (14), „kędy” [= dokąd] (10), za co (10), między co (5), tu (3), pod co (2), czego [= do czego] (1), komu [= ku komu] (1), nad co (1), nad co [= wyżej niż dany obiekt] (1), po czym [= do czego] (1)] (1860): *ZapWar* 1514 nr 1904, [1540] nr 2598; Ofyeł kędy fyth może być/ támo ná to myełcyce ma idź. *March*¹ A3v; Ezop názaiutrz ráno wftał/ Szedłzy ná rolą tám kopał. *BierEz* A3; Bierście rzeczy iák może być/ Iutro ku Effezu mamy iść. *BierEz* A4v; Idziłz ná targ á nie miełzkay *BierEz* Dv, A3, B2, C, C3v, C4, C4v (23); matuchna bożą/ ijdycz niektorémij paniámi z domu fweého Nazareth w gory *OpecŻyw* 10v; [Józef] pośledl do ziemie żydowłkie/ ale gdy wlyłfál iż Archelaus Herodow fyn kroluie w oney ziemie/ niełmiál tamo ijdz/ a dlá tego z nauczenia anielfkiého/ ftedl do ziemie Galileyfkie/ do miałta Nazareth. *OpecŻyw* 29v; Wftán wezmi loże fwee a ijdzi do domu twého. [Vulg Matth 9/6] *OpecŻyw* 43v; O moy námileyly fynácčku/ ij gdzies ieft/ dokądes ftedl iż cie tu niewidzę? *OpecŻyw* 159; DRugiého dnia/ to ieft w łobotę/ líli bífkupowie żydowłcy ku pilátowi rzekątz. *OpecŻyw* [162], 5, 7, 14v, 28, 29v (67); *OpecŻywSandR* nlb 2v, nlb 4; Miły towarzyfzu poymi s łobą niektore dobre ludzi / a ijdź przed pana *ForCnR* B4v; na zánek ku panu Szczeńciui ijszcz niemoże *ForCnR* Dv, Bv, B3v, C, C2; *PatKaz II* 33, 59v, 63, 64, 64v, 75v; *PatKaz III* 105 [2 r.]; *HistJóz* A2, Cv, C4v, D3, D4v, Ev; A wżakofz [kupcy] zawłdy powynny biwały naprzod ydz kv komorze Luczkyey {Quitt Bracz} *MetrKor* 57/117 [idem 59/276]; [kupcy] Do Kolomyey yną drogą ydą *MetrKor* 57/119v [idem 59/280v] 37/4, 57/117 [2 r.], 118, 119v, 59/276 [3 r.], (15); *TarDuch* C; gdy będziefz miał idz dołaznie: wypij pirwey trochę Drijakwie czyłtey weneckiey *FalZioł II* 10a, I 153b, IV 16c, V 73v, 108v; [Solon] wygnąn będąc do Egiptu fzedł *BielŻyw* 5, nlb 3, 32, 49, 80, 86 (11); *BierRozm* 13; *WróbŻołt* 106/7; *LibLeg* 6/156v, 10/57v, 59v, 67v, 98 [2 r.] (10); *RejPs* 97, 199; podlye zamkv przełz mur przelyezli y fly na przedmyełczye *LibMal* 1546/112v; A myeli wolya yfzcz ku Crakowv the rzeczi pokradłchi. *LibMal* 1547/136; pothem stemy rzeczamy łpolem schly pod mvr zamkowy *LibMal* 1554/185, 1543/67v, 72, 75, 76v, 77 (28); *SeklWyzn* a2v; *RejJóz* A6v, B3, D6v, F8, G7v (14); dziatki/ albo czelać fwoie przeziwaią gdi fię nanie gniewaią/ mowiác wftán zły duchu/ piy diable/ yć dołkoły zly duchu *SeklKat* F2v, E2v, Z2v; Każ łam temu pośłowy przydz Iż mu każę na fwiat wnet idz. *RejKup* b6; Wiecz tu

prozą Pana Boga Aby przezen gdy ieft droga. Duffa fla profito donieba *RejKup* c3, b6v, b8, e8, g2v, 12, n6, o2 (18); *HistAl* C5v, E8, E8v, G6v, K4, K4v, L5, Nv; *MurzHist* A4v, F3v; a wy niewiecie fład idę/ i gdzie idę [*quo vado*] *MurzNT Ioann* 8/14, *Matth* 2/20, 22, 9/6, 13, k. 28v (23); *KromRozm II* v3v; *BielKom* A2v, C8, E2; naradziwszy się posłowie szli ku panom *Diar* 27, 25, 28, 43, 44, 55, 56, 57; *GliczKsiąż* D4v, L5v; Weźmiecie s łobą v ofiary/ idąc w Páńskie przybytki *LubPs* V5v, H, cc3, ggv; *GroicPorz* p4; Tak vtząc ludzi. Iż koždy tżłowiek po łmierci/ musi idz do tżysća *KrowObr* 75, 10, 72, 75v, 86v, 91v (13); Páni potym ná pokoy kiedy iuz idż chciała/ Po drugie rękę łtudze nowemu podála *RejWiz* 27; A głowá go bolála iuz też od poł roku. Rádzili mu łłiedzi by łzedł do doktorá *RejWiz* 61, A5v, 9v, 21v, 23 [2 r.], 33v (31); Szli pothym łpufzczey do Máthána: z Máthána do Náhálihel: z Náhálihel do Bamoth. *Leop Num* 21/18; á idźcie zás ná pufzczą/ drogą Morzá czerwonego. *Leop Deut* 1/40; Pothym rzekł Pan do mnie. Dofycieście łie iuz náchodzili około they gory: idźciefz ku pułnocy *Leop Deut* 2/3; Szłifmy byli do obozu Syriyłkiego/ y nienálezłifmy tám żadnego człowieká *Leop 4.Reg* 7/10, *Gen* 22/2, 3, 27 arg, 36/6, 41/55 (92); *RejFig* Aav, Bb5v, Bb8, Cc5v [2 r.], Cc8v, Dd2 (11); nie day Boże/ bych w dom twoy plugáwy/ Miála iść *RejZwierz* 46, 7v, 10v [2 r.], 18v, 25v, 44 (10); Y odefzli z támtąd oni mężowie á łzli ku Sodomie [*perrexerunt in Sodom*] *BibRadz* *Gen* 18/22; Ná drogę pogánów nie vdawaycie łię/ y do miálth Sámárythanów nie chodźcie. Ale ráczey idźcie [*ite*] do owiec ktore zginęły z domu Izráelłkiego. *BibRadz* *Matth* 10/6; Iákom cię prołil ábyś zołtał w Efezie gdym łzedł do Mácedoniey *BibRadz* 1.*Tim* 1/3, *Gen* 11/31, I 6v, 7 marg, *Gen* 16/8, 19/6 (90); Szedł Iefus za morze Galilieyłkie *Goski* A7, A5, I3; *OrzRozm* A4; idż ty ná lewą łtronę s łtátkiem łwoim á ia ná práwą/ á chcelzi też ná práwą idż poydę ia ná lewą. [*Vulg Gen* 13/9] *BielKron* 11; Szedł tedy Ezau w pole áby co włowil oycu ku pokármu. *BielKron* 14; Szalony wiele łłow mowi/ á nie wie gdzye ma iść/ á kto mu ma vkázác? gdzye poydzye. *BielKron* 81v; Zmowiła łie s Tulliułem iáko miał iść przed Senat/ á powiedzyeć przygodę krolewłką *BielKron* 103; [*papież Linus*] Vłtáwil áby káżdá płeć żeńłka głowę záwijała/ gdy do kołciolá idzye. *BielKron* 145v; Potym gdy łpiewano ku ofiárze/ łzedł Krol ku ołtarzowi/ á tám pátenę całował. *BielKron* 330; Biłkup łzedł na skałkę do S. Michála. *BielKron* 348v, 3, 6, 7v, 11 [4 r.], 12 [2 r.] (272); Na koniec iam łię okrzyčil/ i łzedłem wty kraie/ Gdziem załtał/ mogę tak rzec/ łwięte obyczáie. *KochSat* Bv; Adire aliquem de re quapiam, Yśc do kogo dla którey rzeczy. *Mqcz* 104c; Ad forum descendere, Ná rynek yśc. *Mqcz* 370d, 36a [2 r.], 36b, 39b, 69b, 79b (28); *OrzQuin* F4v; *Prot* A4v, B2v; Bo co mowiá że dwá Anyołowie do Sodomy byli łzli *SarnUzn* C7; duchá żaden nie widzi fład idzie y dokąd idzie *SarnUzn* C8, E; *SienLek* 42v, T4v [2 r.]; *LeovPrzep* Gv [2 r.]; Y łzedłem do Anyoła/ mowiác do niego/ day mi kłiążki. *RejAp* 87, [Aa8]v, 1v [2 r.], 14, 20v, 62 (10); Há Pukárzewłki przyiacielu/ przełiedzieć mi twego winá/ á by cie było pirwey w łzthuki łiekano/ niżem ia do thwey gołpody iść pomyłlił. *GórnDworz* S7, C3v, P8, R7, S8v, T4 [2 r.] (10); Weźmi nie kto zwas dwá złotá á idżi kniemu/ á prołifz iegó miłości áby raczył ku mnie wyniśc. *HistRzym* 22v; Pothym Tyrus łzedł do łwego domu z onym złothem á Gwido łzedł ná páłac Krolewłki/ y kołáthał v drzwi/ áby go tám pufzczono. *HistRzym* 79, 9v, 15, 18v, 19, 22 (74); Bo gdy kto idzie do kogo frogiego ocz prołić/ iákiłz łtrách ma z wátpieniem około łiebie. *RejPos* 133; Wielki dziw ciełefnie iść ná obłoki *RejPos* 135v marg; Náłazł łie przewodnik Anyoł Páńłki Thobiałzowi gdy łzedł w czudze ziemie w potrzebách łwoich.

RejPos 167; Wítań á idź ná the vlicę miáftá/ kthorą zową profta *RejPos* 283; A dawnoż temu miły Miłtrzu iż cie tám chcieli vkámionowác/ á wždy tám zálie iść lie bierzefz? *RejPos* [352]v, A6, 1 [2 r.], 1v, 2, 17v (169); *RejPosWiecz*³ 98; Po śmierci dufze do niebá idą. *BiałKat* 103v marg, 66 [2 r.], 98v, 103v, 213v; Idzielzi gdzie do práwá/ iákie tám przewłoki/ By miał náspráwiedliwřą/ poiezdźiř ná Roki. *BielSat* E, N2v; *GrzegŚm* 14, 16, 23, 28, 29 (8); *HistLan* C, C2, C3, Dv [2 r.], E2v; *KuczbKat* 300, 380, 435; Pothym łam Moizeřz łzedł do Pána ná gorę *RejZwierc* 9; ALe kto lie chce tym dziwom przypátrzyć/ [...] idź ná Krákwłki rynek *RejZwierc* 111v; PAn idąc w niebo gdy tu wřytko łpráwił/ Nawięřzy klenot pokoy nam zořtáwił. *RejZwierc* 227; Gdy tu idzielz ná to pomni/ Co powinni czynić łkromni. *RejZwierc* 236v, 26v, 38, 42v, 72v, 86v (36); *BielSpr* 5; *WujJud* 89v, 202 [2 r.], 204v; *RejPosWstaw* [41²]v; rzekł Achaw do Howad-iařzá/ idz po ziemi [*vade in terram*; idź w ziemię *Wuj*] (tey) do wřzech zrzodeł wodnych *BudBib* 3.Reg 18/5; Idąc [*ingrediatur*] do rořpádlin łkálnych/ y do mácłochow opocznych/ przed łtráchem Iehowy *BudBib* Is 2/21, *Gen* 11/31, 12/5, 22/3, 25/18, 32/17 (51); *HistHel* Bv, B2 [2 r.], C2, D2v, D3 [3 r.]; *Strum* B3, C4, C4v, D, H2, I; *BiałKaz* C3, C4; godziná iuř minęłá/ odpuřć tłumy/ áby łzedřzy do wři kupili łobie iedłá. *BudNT Matth* 14/15; Idźcie y wy do winnice moiey á coby było łpráwiedliwe⁶⁰ wezmiećie. *BudNT Matth* 20/7, *Matth* 2/20, 22, 10/6, 28/16, *Mar* 2/11 (20); Szedł potym ná Máyeřtat/ Krol Koronowány/ Ktory w pořzod Kořciolá był przygotowány. *StryjWjaz* C3, A4v, C, C3v; *CzechRozm* 40v, 230v, 246v; *PapřPan* Ggv, Hh2v; *ModřzBaz* 28v, 37v, 47, 64v, 113v, 114, 114v; *SkarJedn* 10, 88 [2 r.], 91, 92, 98 (15); *KochOdpr* B3; v nas wprawdźie w Polřzcze/ tych tákich wólow nie wiele widamy/ chybá zá Sámbór ku Węgieřkiém góram idąc/ poczęřci łye thákowych náyduie. *Oczko* 23, 27v; Inn das Leger gehen. Do obozu iść. Ire in castra. *Calag* 296a, 267b; Przyřzedłem do wřzech niemal łudźi w ohydę/ Głowá/ widzę/ kiwáią/ gđziekolwiek idę. *KochPs* 169; Iam tego S. nie mogł widzieć. Bo iuř rok przed tym niřlim ia ná puřtynią łzedł zářnáł był. *Skarřzyw* 35; rzekł Stárořtá: otolř cię do Krolá zwiázánego pořłę. Odpowie Anářtázyus S. Y bez wiázánia tám bych łzedł. *Skarřzyw* 75; Tedy łzedł on vbogi przed wrotá iego *Skarřzyw* 98; przywiedli do tego Bogoboynego Pána/ iřz Athánázemu ná wygnanie do Fráncyey iść kazał. *Skarřzyw* 389, 14, 28, 29, 35, 47 (146); O pánie Iezu prořę cię Niech mię dźiř podka to łzczęřćie. Niechay idę do mátki twey Tę nowinę powiáđác iey. *MWilkHist* F4, E2v [2 r.], F2v, F4, F4v, G4 (13); *StryjKron* 52, 125, 162, 442, 722; Trzy łtá koni Mořkiewłkich łzłó z Toropcá w łpráwie Do Cárá preřwietné⁶⁰ *KochJez* B2v; *NiemObr* 24; *KochFr* 47; *ZapKořcier* 1584/49 [2 r.], 1588/77; *Klonřal* D2; *KochSz* B4; *KochWz* 139, 142; Iemu [*Bogu*] w opiek y w obronę/ Oddawam dźiatki y żonę: A łam z rádořćią do niego/ Idę z řwiátá obłudného. *KochMRot* B4, C2v; *WerGořć* 229 [3 r.], 230 [2 r.], 256, 258; *WisznTr* 27 [2 r.], 28; *BielSjem* 23, 32; *KochPam* 87; *KochTarn* 76; *PudłFr* 50; Potym [*Mędrcy*] do Betlehem łzli, tám Dźiećiątko náleřli *ArtKanc* C9v, B2v, B11v, B12, F15, Kv; Tákte y tu w Krákwie/ idź do Pániey Marty/ Nie da iedno pięć grořzy złęgo winá kwarty. *BielRozm* 15, 2; *GórnRozm* F2; *KmitaPsal* A5; *KochWr* 38; *ZawJeřt* 22; *ActReg* 11 [2 r.], 59, 71, 74, 84 [3 r.] (12); *GrochKal* 22; *GórnTroas* 26, 55; *GrabowSet* B4, G4, Rv; y kto go ieno pytał/ dokáđ idźielz: idę/ powiáda/ łwoie pięć łet złotyř odiáđác v křiędźá Arcybiřkupá. *KochAp* 11, 10; *KochFrag* 41, 46; *OrzJan* 84; Owřzem idźmy ná Kleparz dla koni co přęćey *WyprPl* B2v, Bv, C; Idąc do Kořciolá modłitwá *LatHar* Aaa3, 10, 200, 281, 302, 458 (13); Oto krol twoy idźie

tobie [*venit tibi*] ćichy *WujNT Matth 21/5*; od Bogá wyfzedł y do Bogá idzie *WujNT Ioann 13/3*; A teraz poydę (*marg*) idę. (-) do Ieruzálem [*proficiscar in Ierusalem*] poługowác świątym. *WujNT Rom 15/25*; A o brácie Apollu oznáymuię wam/ zem go bárzo prosił/ áby fzedł do was z brácią: ále zgoła nie miał teraz woley iść *WujNT 1.Cor 16/12, 36 przedm [2 r.]*, *Matth 2/20, 3/14*, s. 31, *Matth 9/6 (131)*; godziny śmierci/ w którą by do mężá iść mogła/ z rádością czekála. *WysKaz*)? (2v, 5, 7, 11; *SarnStat 366*; *SiebRozmyśl G3v, K3*; *KlonKr D3v*; *SkarKaz 39b, 44a, 80a, 160b, 242a (12)*; *CiekPotr 28, 40, 47, 61, 86*; obráli iednego wilká ftárego/ [...] ktorego wypráwili áby fzedł nad ono psie woylko/ y żeby fię kędy z iáki gory pilnie przypátrował fpráwie onego woylká *CzahTr D3v*; Gdziéż fie córko porywał? gdzie idzielz? *GosłCast 51, 12, 19, 23*; *PaxLiz B2v, B3v, C3, E2v*; *SkarKazSej 695a*; *SapEpit B3*; Coż mawá brácie czynić iuz dáley nie wiewá; Podobno tu przyidzie iść od fádow do chlewá/ Szukác koni po ftáyńiách/ odbiezawfzy onych Gdańfzczán/ y Wrocławíánów bárzo potrwożonych. *KlonWor 14, 9, 21, 27, 34 [2 r.]*, 35 (13); *SzarzRyt D2*. *Cf cum A cum inf*, »iść w drogę«, »iść gdzie chce«, »iść do klasztoru, do zakonu«, »iść w kozactwo«, »iść w kupie«, »iść na swe łoże«, »iść do męża na radę«, iść na Niż«, »iść w ogień«, »do ojcow swych iść«, »iść na pokoj«, »iść (po)społu«, »iść za granicę«.

iść dokąd [= *w jakim celu*] [*w tym: na co (135), do czego (18), k(u) czemu (10), w co (9)*] (172): Prze wierność idę w więzienie. *BierEz E3v*; ijdzie wy k temu fwiętu/ iátz ielfcze niepóydę *OpecŻyw 66*; iám gotow idz na mękę *OpecŻyw 109, 2v, 37, 40v, 87v*; *ForCnR D4v*; [*Pitagoras*] do Babiloníey ku vczeniu gwiazdarfkíemu fzedł *BielŻyw 29*; do Gnyezna myall yfzcz wolya na kradzyelz *LibMal 1547/131, 1544/87v, 1545/105*; *RejRozpr B2*; Nu idz łotrze do roboty *RejJóz C6v, Ov [2 r.]*, *O3v*; *SeklKat D2, F2, F2v*; *RejKup b3v, t4v, Xv, cc7v, cc8v*; *MurzHist I3v, S4*; *BielKom C8v*; *Leop Gen 31/19, Deut 11/29, Ios 18/8*; *UstPraw F2v*; *RejZwierz 142v*; *BibRadz Ex 5/18, 2.Mach 2/1 [2 r.]*, *Ioann 7 arg, 7/8, 10*; A tak ze wfzytkich ftron ono pogáńftwo fzło ná krzeft *BielKron 381v*; Po wypełnieniu tych Świąthości/ Kardynał vczyniwfzy przeżegnánie fzli ná obiad ná zamek. *BielKron 414v, 66, 109, 138v, 207v, 261*; In voluntarium exilium concessit, Dobrowolnie fzedł na wywołáníe/ Wygnáníe. *Mącz 45b*; Viso, Idę ku widzieníu náwiedzám/ doglądam. *Mącz 494c, 44c, 87b, 107a, 156b, 495c [2 r.]*; *RejAp 124v, 131v, 143v, 164v, 174*; Dekret ná niegodne co idá ná Páńfkie gody. *RejPos 241 marg, 38, 153, 160v, 193, 261, 343*; *RejZwierc 108v, 132v [2 r.]*, 200v; Bałem fie mowi/ gdym fzedł do Plebaná ná fpowiedź/ áby mi niekazał kradźionego wołu wroćić *WujJud 89v*; *BudBib Ios 9/11, 2.Mach 2/1 [2 r.]*; *BudNT Act 15/38*; Do Zborowfkiego zaráz Krol fzedł ná wefele/ Gdzie było rozmáitych gości zacnych wiele. *StryjWjaz C3v*; *ModrzBaz 52*; *SkarJedn A**, 91, 248, 346; *Calag 151b*; *SkarŻyw 74, 75, 76, 107, 130 (23)*; *WerGość 230*; *BielSen 6*; *BielSjem 4*; A gofpodarz wfziáwfy siadkę/ Idzie mrokiem ná wfdakę *KochSob 70*; *PudlFr 20*; *ArtKanc K20v*; *ActReg 59*; *Calep 442a*; *GórnTroas 12, 24*; *OstrEpit A3v*; Piotr ś. y Ian Apoftoł fzli do Kościoła ná dziewiątą godzinę modlitwy *LatHar 302, 199*; *WujNT 309, Ioann 7/8, s. 440, 512, Apoc 13/10*; A gdy będzie który [*syn kmiecy*] miał odéydź/ ma dozwołéníe wfziác y lift świádeczny od Pánów mieyfć/ iáko íeft wypufzczony/ áby fzedł ná rzemiefło y ná fłużbę [*iret ad artificia vel servitia JanStat 1082*] *SarnStat 200 [idem 660, 919]*, 448, 660, 919; *SiebRozmyśl G3v [2 r.]*, Hv; Nie idę do pocałowánia twe^{go} iáko Iudałz *SkarKaz 161b, 80a, 161b*; *GosłCast 16*; *SkarKazSej 667a*; *KlonWor 33*. *Cf* »na flis iść«, »iść do męża na radę«,

»w niewolą iść«, »iść na potrzebę, przechod, sekret, stolec«, »iść na sąd boży«, iść na swą wolą«, iść na śmierć«.

iść skąd [w tym: z czego (78), od kogo, od czego (34), „skąd” (8), „stamtąd” (8), „stąd” (4), „tamstąd” (1), „z onąd” (1)] (133): *ZapWar* 1512 nr 2105, 1514 nr 1904, [1540] nr 2598; Potym od Iána świętego ijdątz/ dróga ijch dołtoynoſci byla przez podworzė Zachariáſſa *OpecŻyw* 31, 10v, 54v, 96, 122v; A takzė jđątz on młodżienietz od łądu/ myſlił łobie iakoby łie daley iego rzeczy toczyć miały. *ForCnR* Ev; *MetrKor* 57/117, 59/276; *LibLeg* 6/156v; Item kupczewi yednemu ze wroczlawy pulthalyera y Czerwony Złothi vkradł na drodze ydacz łſlyąłka *LibMal* 1550/152v; Vkradła theſch tham kithliczką krothka alye yey vpadła tham stad ydącz *LibMal* 1552/171v, 1543/75, 75v, 1548/138, 1550/152, 1552/168, 1554/188v; *RejJóz* M7, M8v; łtámtąd idąc obrocił łie k łtronie *HistAl* D2; A Iefus gdy łzedł zonąd/ virzál człowieká ſiędżącė⁸⁰ na cle Mattheuſza imięniem *MurzNT* *Matth* 9/9, *Luc* 23/26, *Ioann* 4/47, 8/14; *RejWiz* 33v, 55v, 131v, 146v, 158 (10); Skąd idziełz? á dokąd łie bierzelz? *Leop* *Gen* 16/8; Pommiey coć czynił Amálech ná drodze/ kiedyſ łzedł [egrediebaris] z Egiptu *Leop* *Deut* 25/17, 2.Reg 24/4, *Num* 21/18, *Matth* 9/9, 27, AAA4v; *RejFig* Cc6, Ee3v; *BibRadz* *Gen* 16/8, *Lev* 26/13, *Deut* 23/4, *Iudic* 9/37, 1.Reg 11/5, 15/6, *Iob* 6/19; A gdy ráno włáli á mieli iść z miáłtá/ rzekł Sámuel *BielKron* 63v, 19v, 52v, 66v, 67, 109 (15); Pol ego abs te concessero, Owłzeki czas mi iść od ciebie. *Mącz* 45a, 156b; *SarnUzn* C8; *SienLek* 124v, 157; *RejAp* 149v; á przeto ia poydę á będę żył iáko y inłzy ludzie. Y łzedł s pułzczey. *HistRzym* 28, 8, 18v, 23, 130; *RejPos* 38v, 135v, 158, 212v, 215v; *BiałKat* 138v; *RejZwierc* B4v, 61, 101; Y rzekł mu Dawid/ łkąd idziełz? (marg) Wł/ gdzie łkąd przydziełz? (–) [unde venis] Y rzekł do niego/ z obozow Izráelłkich vłzedłem. *BudBib* 2.Reg 1/3, *Gen* 48/7, *Ios* 9/8, 4.Reg 2/1, *Iob* 6/19, *Ier* 6/22; *BiałKaz* C4; *BudNT* *Luc* 16/30, *Act* 5/41; *ModrzBaz* 118v; S. Woyćiech powiedział: idziem z Polłki/ niołąc wam zbáwienie wálze *SkarŻyw* 356, 13, 68, 133, 595; *MWilkHist* I2v; *StryjKron* 155; Ztámtąd idąc łtáwiłł woyłko w Orzechowie *KochJez* B3v, B2v; *KochMRot* B4; *BielSen* 6; *KochSob* 71; *PudłFr* 8; *ArtKanc* B 4, G2v, S11v; *PaprUp* I4; *Calep* 1022b; *GrochKal* 22; Ten co piekielné w trzálki złamał wrotá/ Gdy z łciemnych mieyłc od Charonowéy wody łzedł/ zkąd wrot nie był *GórnTroas* 50; *LatHar* 712; Z Ephezu pierwłzy łift do Korynthian piłze [łw. Paweł]/ y łtámtąd idzie do Mácedoniei. *WujNT* 513, 337, *Matth* 9/9, *Ioann* 11/55, *Act* 5/41, s. 513; *WysKaz* 7, 47; zá tym iłdz mu z tąd kazano, Ná mieyłce támtó, gdzie mu náznáczono. *KlonKr* D3v; *GosłCast* 13; Nie zręcżna to fortuná, gdy ieden nárzeka Z tárgu idąc; á drugi Wygrałem, wykrzyka. *KlonWor* ded **2v, 14, 36.

iść którėdy [w tym: czym (7), przez co (6), „tędy” (3), na czym [= po czym] (2), nad czym (1), z czym [= po czym] (1)] (20): [Jezus] opułciwłł ziemię żydowłką łfedł zafie do Galilee przez Samarią ziemię pogańłką *OpecŻyw* 49; *MetrKor* 57/119v, 59/280v; *ZapWar* [1540] nr 2598; Idzye potym nád rzeką/ y przydzye pod gorę/ Ktorey wyłokość przyłzłá áz práwie pod chmurę. *RejWiz* 177, 170; y oznaymili nam/ kthorábyłmy drogą mieli iść/ á do kthorych miałth [per quod iter debeamus ascendere et ad quas pergere civitates] *Leop* *Deut* 1/22, *Deut* 1/40, 2.Reg 24/6; *BibRadz* *Act* 8/26; Hac pergito, Tędy ydź. *Mącz* 350d, 151d; Ian łwięty w texcie o Pánu náłzym powieda: Iż iuz idzie ná obłokach niebiełkich. *RejAp* 9, 7v; *RejPos* 158; *RejZwierc* 236v; Oto idzie z obłokámi/ y vyżrzy go włzelkie oko *WujNT* *Apoc* 1/7, s. 513; *SarnStat* 982; *SkarKaz* 242a.

ić dla czego [= *po co*] (1): A ták ze wízytkich łtron ono pogáńftwo łzło ná krzełt łyźąc o łwobodzye krolewłkiew/ bo drugi nie ták dla krztu iáko dla łukná łzedł. *BielKron* 381v.

ić z czego [= *z jakiej czynności*] (3): łfch wełzrzode bliłko przełchła ydacz spywa od schwaba krawcza wyeczor wzyála rąbek Hannye. *LibMal* 1551/162v, 1552/168; OTo nic: áleć ielzće ze łlubu nie idą/ Mułim łię tu pożywić/ zá czym oni przyidą. *PaxLiz* E4.

ić z czego [= *z jakiego powodu*] (1): łzedłem z obiawienia [*Ascendi autem secundum revelationem*]: y znalazłem z nimi Ewángelią ktorą przepowiadám miedzy Pogány *WujNT Gal* 2/2.

ić przeciw(ko) komu (6): Szedł tedy Abdiás przeciwko Achábowi [*abiit ...in occursum*] *Leop* 3.Reg 18/16, *Prov* 14; TEdy podwieczor przyłli oni dwa Aniołowie do Sodomy/ á Lot łiedźiał w branie Sodomłkiew/ gdy ie tedy vyzrał/ włtawłzy łzedł przeciwko nim [*surrexit in occursum eorum*]/ y wklónił łię im aż do źiemie. *BibRadz Gen* 19/1,1.Reg 15/12; *BielKron* 85v; *Mącz* 495c.

ić między kogo (21): *BierEz* E4, F; łezus miły łłedł z zwoleniki miedzi żydy *OpecŻyw* 59, 28; *PatKaz II* 75v; *LibMal* 1543/67v; *RejKup* P; *BielKom* Av [2 r.]; *BibRadz* 2.Par 19/4; vbrał łie [*Kodrus*] iáko rzemięśnik w prołte łzáty/ łłomoczek ná łię wzyáwłzy/ łzedł miedzy wołko ich [*Attenian*] *BielKron* 75, 56v, 344v; *togae forenses*, Száty odłwłętné áłbo vczćiwłze ktore obłoczimy gdy miedzy łudzie idziemy. *Mącz* 135a; *RejAp* 134; *HistRzym* 82; *SkarŻyw* 543, 598; *KochMon* 31; *KochPam* 80; *SkarKazSej* 682a.

ić po kogo, po co (43): *BierEz* D3; Frumentari, Korn holen. Yłć pożyto. *Murm* 118; *MetrKor* 57/115, 117v, 119, 119v [2 r.], 59/271v, 277, 280v [3 r.]; *LibMal* 1544/93v; *RejJóz* Gv; Połel Mnichowij grozy a yuź ydzie po Kupcza. *RejKup* t3v, c8, Tv, t4; *RejWiz* 156; *Leop* 3.Reg 22/13; gdy łam ieden czárt nie może zwiełć człowieká/ idzye po towarzyłze gorłze niźli łam [*Vulg Matth* 12/45] *BielKron* 25v, 45, 70, 94v, 114, 214, 303v, 444; *OrzQuin* F4v; Kiedyby ieden z was chiał vczynić to miłofierdzie nádemną/ á ić po ktorego mego łługe. *GórnDworz* S7v, S7v; *HistRzym* 10v, 67, 129; *HistHel* B2; *Strum* I; łwięty [...] łzedwłzy do rády ich/ włzytki wylkłł/ y do Rzymu im po rozgrzelzenie ić kazał *SkarŻyw* 413, 496, 509; *WerGołc* 249 [2 r.]; *SiebRozmyłł* H2v; *KlonWor* 20.

ić prze co [= *z jakiego powodu*] (1): [Jezus] rzekł pokłękńáwłłfy: Dáy matuchno przeżegnanié/ ototz ijdę prze łudłkie zbawienié *OpecŻyw* 88v.

ić przed kim (1): Thedy Theofil zwiedziałwłzy czás gdy miałá ku grobu ić/ łzedł przed nią y poczał łie miedzy groby kryć *HistRzym* 19.

ić z czym [= *niełć, wiełć cołł*] (26): A gdi za łzyą [*kupcy*] łłolą ydá dayá po polczwarthv grołchv y tholp łłoly *MetrKor* 57/118 [*idem* 59/277v] 57/119 [2 r.], 119v, 59/272, 277v, 280, 280v [2 r.] (10); *LibLeg* 7/100v, 11/159v; *BielKom* C8; *KrowObr* 86v; *BielKron* 11, 49v, 105v, 464v; *HistRzym* 79; *BielSpr* 53v; łelzće on mowł z nimi/ áłz Rachel łzłá z drobem ktory był oycá iey/ ktory oná pasłá. *BudBib Gen* 29/9; *Strum* D; *MWilłHist* G4; *CzechEp* 192; *WujNT* 184; *SkarKaz* 39b.

ić z czym [= *z jakął sprawą, połłannictwem*] (13): A tak czo rychley do krola iuź idz ź łtą nowiná *RejJóz* L6; *RejKup* x4v, x7v; Połłáńcy Boży w łtárym Zakonie z iáką pieczćécia [!] łzli. *SkarJedn* d8v; Naprzod ten z prawđziwą Ewángelią idźie/ ktory łię łam w ten vrząd nie wdáie/ áźby go P. Bog połłal *SkarKaz* 240a, 80a, 240b, 241a, b, 550a, Oooob; *CiekPotr* 40; *SkarKazSej* 684a.

iść z kim = towarzyszyć komuś (147): *BierEz* A4v, Dv, Q2v; *OpecŻyw* 10v, 30v, 33v, 40v, 59 (9); *OpecŻywSandR* n1b 4; *ForCnR* Bv, C; *TarDuch* C; *BielŻyw* 160; *RejPs* 97; Namawiał go fłoba do yakyegofz wolwarku krafcz. Alye on fnym yfcz nye chcziall *LibMal* 1544/81, 1543/75 [2 r.], 76v, 1547/124v, 1552/168, 1554/188v; *RejJóz* G7v; *RejKup* x7, z5v, Bbv; *HistAl* G6 [2 r.]; *MurzHist* A4v; *MurzNT Luc* 22/33; *Leop Gen* 22/2, 2.Reg 19/25, 3.Reg 13/16, *Tob* 5/4, *Mar* 5/24; *RejFig* Cc5v, Cc8v; A iefliżby fnadz niewiáfthá nie chciáá idż zemną [*non ibit mulier post me*]? *BibRadz Gen* 24/39; Potym Elkaná mąż iey fzedł y ze wżytkiem fwem domem/ áby Pánu oddał doroczną ofiárę y flub fwoy. *BibRadz* 1.Reg 1/21, *Num* 22/20 [2 r.], *Iudic* 19/9, 1.Reg 1/22, 2.Reg 13/26, 16/17 (10); *BielKron* 6, 11, 12v, 15v, 28v (28); *Mqcz* 467a; [syn] Zátym póspołu s przyciáoły fzedł/ y wziął ná fię oycowfką krzywdę: czás hnet y mieyfce fźránkom náznáczono. *GórnDworz* O7, T4; *HistRzym* 71, 73v; *RejPos* 7v, 18v [2 r.], 58, 89v, 309v, 325v; *GrzegŚm* 35, 42; *RejZwierc* 175 [2 r.], 205v; *BielSpr* 69v; A żaden ftobą niech nie idzie [*et vir non ascendet tecum*] *BudBib Ex* 34/3, *Num* 10/29, 22/13, 20, *Iudic* 1/3, 2.Reg 16/17 (9); *BudNT Act* 15/38; *CzechRozm* 109v; *SkarŻyw* 28, 100, 183, [197], 202 (17); *KochWz* 142; *KochMRot* C2v; *ArtKanc* B2v; *ActReg* 11; *LatHar* 718; A ktoby cię kolwiek przymuśzał ná iedną milę/ idż z nim drugie dwie. *WujNT Matth* 5/42, s. 4, *Mar* 5/24, *Luc* 7/6, 22/33, *Act* 9/39 (12); *SkarKaz* 242a, 416a; *GosłCast* 73; Idż z Włodárzem Woycie; Choć tá iáłowká błędna/ przeię ią wydoyćie. *KlonWor* 49, 20. Cf »iść rekordatum«.

iść za kim, za czym (52): onci ieft ten ktory idzie za mną [*post me venturus*] *MurzNT Ioann* 1/27, *Ioann* 1/30; *GliczKsiąż* L5v; *RejWiz* 21v; Rzekł mu Piotr: Czemu nie mogę teraz zá tobą iść? [*te sequi*] *Leop Ioann* 13/37, *Ioann* 1/30, 13/36, *Act* 12/8; *BibRadz* 1.Reg 11/5, *Ioann* 13/36, 37; *BielKron* 6, 85, 357; *RejAp* 14; *RejPos* 74, 325 [2 r.], 353v; *BudNT Matth* 8/22, *Mar* 2/14, 14/13, *Luc* 22/10, *Ioann* 1/43, *Act* 13/25; *CzechRozm* 267; *ModrzBaz* 47; o tę prawdę ktorey iá vczę/ naniećie ogień/ poydę ia ochotnie weń: iedno niechay idą zá mną Miniftrowie wáfzy. *SkarŻyw* 373, 192, 258 [2 r.], 305, 463 [2 r.], 511; *StrykKron* 722; *CzechEp* 304; *KochTarn* 76; *LatHar* 281; *KořakCath* C3; Weźm ná fię płałczz twoy/ á idż zá mną [*sequere me*]. *WujNT Act* 12/8, *Mar* 1/7, 8/33, *Luc* 5/28, *Ioann* 1/15, 30 (9); *SiebRozmyśl* K3; *GosłCast* 16; *KlonWor* 21.

iść za czym [= *w jakim celu*] (1): Biádá wam/ ktorzi wftawacie ráno ábyście fźli zá piiáńftwem [*ut sectimi ebrietatem*]/ á pijećie áż do wieczorá *ModrzBaz* 52v.

iść po kim [= *za kim*] (1): Iac was nurzam wodą ku pokáianiú/ lecz ten ktory po mnie idzie możniefzy ieft nád mię [*Vulg Matth* 3/11] *CzechRozm* 257.

iść po czym [= *z czego, z jakiej czynności*] (1): A wziawfły s sobą káażdy męże fwoie ktorzy przychadzáli ná Sobbotę/ z themi ktorzy iuż fli po Sobboćie [*qui egrediebantur sabbato*]/ przyfli do Ioiády káplaná. *Leop* 4.Reg 11/9.

cum inf (147): *BierEz* Ev, E2; *OpecŻyw* 74v, 76, 95v, 158; *FalZioł* V 108v; *MiechGlab* 27; *MetrKor* 57/117, 59/276; ydá moy myli synu zamawycz thego zlodzieya, kthori vczynel zlofcz they tho paniey *LibMal* 1544/83v, 1546/116v, 1550/151v; *RejJóz* F8; *LibLeg* 11/184v; Pofel pozwawfzy Kxiąże idzie fżukać Byfkupa. *RejKup* c4, b8, c6v, d4; *HistAl* K4v; I fźliię wżyfcy popifować/ każdy do miafta fwoiego. *MurzNT Luc* 2/3; *Diar* 19, 20, 54, 62; *GliczKsiąż* D4v; *GroicPorz* p4; *KrowObr* 72; *RejWiz* 131, 139v; *Leop Matth* 18/12, *Luc* 14/19; KVchmiftrz fzedł páná pytać/ co będzie wieczerał

RejFig Bb5, Aav, Aa2, Ee3; *BibRadz Ex* 10/11, 3.*Reg* 2/19, *Is* 30/6; *BielKron* 13, 20v, 25, 31v, 56v (15); *GórnDworz* R7, *HistRzym* 19; A ia wam idę ípráwować wízytkich rofkoŝy wálznych. *RejPos* 131, 59v, 104, 110, 112, 128v (12); *BialKat* 98v, 161; *RejZwierc* 69v, 169, 237v; *BielSpr* 53v; *BudBib I* 13v, *Gen* 32/6, *Ex* 3/4, *Iudic* 1/3, 11/5 (13); *BudNT Ioann* 14/2; bo íię żaden niegniewa ná onego/ ktoremu z íercá wízytkiego dobrego życzý: áni idźie íego rzeczy wydźierác [*neque res eius it ereptum*] *ModrzBaz* 136; Íść ná poić. Agere potum. *Calag* 298a; [św. *Benedykt*] záwołał ná Maurá/ áby ízedł ráutowác Pláciá. *SkarŻyw* 250, 118, 251, 332, 348, 511, 537, 573; *MWilkHist* E2v, F4, I2v; *PudłFr* 50; *KochAp* 10, 11; *KochFrag* 46; Rzekł im Symon Piotr; Idę ryb łowíc. Rzekli mu: Poydźiem y my z tobą. *WujNT Ioann* 21/3, *Matth* 18/12, 25/10, *Luc* 14/19, *Ioann* 14/2, *Rom* 15/25; *SkarKaz* 243a, 245a, 518b, 551b; My fłużyć bogom idźiem/ ná tom íie vdáli *GosłCast* 17; *KlonWor* 14. Cf »íść spać«.

cum part praet act (7): Bieżał thedy zá Heliaŝzem Helizeufz odŝedŝy pługá/ rzekł: Proŝę mężu Boży ábych pírwey ízedł pocałował oycá y mátkę/ níźli poydę zá thobą. *BielKron* 85, 103, 141v; powiedział wízytkim/ áby ízli powiádáli Ewanyelią *RejAp* 16v, 169; *RejZwierc* 199v; *BialKaz* G2.

cum A cum inf (1): Iezus iako lotr wífi podle ciebie/ a ty go krolem bytz wyznáwáŝ/ wmiéraiácého widziŝ/ a natychmiáft do krolewftwa íjdz go wierzyŝ. *OpecŻyw* 144v.

Ze zdaniem celowym [*aby* (73), *żeby* (3), *izby* (1)] (77): Lazárz przijáciel náŝ ípij/ ale íjđę abych go ze ínu obudzil. *OpecŻyw* 67; *BielŻyw* 49, 80; *RejJóz* D6, G7v; *HistAl* Nv [2 r.]; *RejWiz* 177; *Leop* 2.*Reg* 24/4, 3.*Reg* 18/2, *Ioann* 14/2; A ták Amázá ízedł [*abiüt*] áby zebrał lud Iudŝki *BibRadz* 2.*Reg* 20/5; Złodziey nie idźie íedno żeby kradł/ á mordował y trácił owce/ lecz ia przyízedłem áby żywot miáły y obfitowáły. *BibRadz Ioann* 10/10, *Deut* 23/20, 28/21, 1.*Reg* 1/21, 3.*Reg* 18/42, 4.*Reg* 22/4 (12); [*Papież Leo IX*] ízedł do Kárdynałow ízby mu odpuŝcili tę winę *BielKron* 176v, 14, 19v, 29, 50v, 58v (12); *Mqcz* 494c, 495a; *HistRzym* 132v; *RejPos* 38v, 70v [2 r.], 128, 130v, 131 (15); *RejZwierc* 9; *BudBib Ex* 34/12, 3.*Reg* 17/11, 3.*Esdr* 8/81; Y ízedł Iozef áby pogrzebł oycá íwego *CzechRozm* 109v; *SkarJedn* 88; *SkarŻyw* 193, 384, 601; Commeo – Ide abim ízie wrocziel, nadchodzę. *Calep* 221v; *Phil O*; *WujNT* 31, *Luc* 2/3, *Ioann* 11/11, 31, 55 (11); *WysKaz* 5; *SkarKaz* 160a.

Ze zdaniem okolicznikowym miejsca [*gdzie* (22), *kędy* (6), *tam* (2)] (32): *BierEz* Dv, D3; *RejKup* P; *RejWiz* 130v, 177; *BibRadz Ios* 23/14; [*Farao rzekł*] idźcieŝz gdzye íie nápieracie fámi wízyfcy *BielKron* 29v, 66v, 412v; *RejZwierc* 137v; *BudBib* 1.*Reg* 15/20; *SkarŻyw* 51; káždy z nich ná żádanie y rofkázanie ínŝzych wiernych/ poŝłány bęđac ízedł/ kędy byłą potrzebá. *CzechEp* 333; Idźmy gdzie nas Bóg wiedzíe/ á dawnych niewczáfów Zápomniawŝy/ wefelŝzych wzywaymy czáfów. *KochEpit* A2; *GrabowSet* L, Yv; *KolakSzczęŝl* C4. Cf »íść gdzie chce«.

Ze składnią łacińską (1): Iáko íeden *Aurelius Quintus*, [...] ízedł *in forum*, áby ogládał Reyeftr tych kthorzy byli ná wywołanie ípíáni *Phil O*.

W porównaniu (8): *RejRozpr* E; Tocz Panowie/ tem tak trzeba Rozliczney ípíŝe do Nieba Ale ya tak ku tey sprawie Tuż yde oczudzey ítrawie Bo by to prozna robota Ide tak yako gołota *RejKup* v4; *BielKron* 283; *RejAp* 14; on dobrowolnie ízedł/ iáko báránek niewinny/ wydawáiac iáko ná ofiárę íwięte ciáło íwoie *RejPos* 100; Szłá męczennicá ná ŝmierć/ iáko do tańcá *SkarŻyw* 152; *GórnTroas* 24; Oto idę iáko złodziey *WujNT Apoc* 16/15.

Przysłowia: Szalenić íie tym vbożą: A idą z płáchty w rogożą. *BierEz* L2.

Bo lię wiecz nięmaż czim cziefyć Gdy złodzieia ydą wiefyć. *RejKup* b8.

kufzą lię niektorzy zniewolić poczciwe fercá/ á odiać onę fwobodę/ kthorą ma káždy człowiek od Bogá/ nie iść gdy niechce w ogień. *GórnDworz* Bb4v.

A ták trzebá lię nam pilno rozmyślác ná tę drogę/ ábychmy lię po niey nie ledá iáko tułáli/ á nie tám fzli gdzie nas niofá oczy/ iáko bydlę zá thrawą *RejZwierc* 137v;

Ná ten głos S. Antoni prętko lię porwał/ y fzedł gdzie go oczy niofły *SkarŻyw* 51.

[*Kniaź Gedrocki*] prawie wżyftkę Sláchtę Zawiliyfką chlebem był zhołdował/ [...] á zá chlebem Ludzie idą. *StryjKron* 355.

Iuż twa teraz pod ławę muśi iść zálobá/ Chce cie Pirrhus fám Woyfka Gréckiego ozdoba *GórnTroas* 58.

Dármo lię fskrobiefz w głowę/ pódz rychło do wozá. Nierádácby fzlá ná targ/ ále muśi/ kozá. *WyprPl* C.

Kto w poimánie wiedzie/ w poimánie idzie. *WujNT Apoc* 13/10.

Wláśnie iáko Ruś mowi: ieden idzie k lefu/ Y ręczniká nie rzeżąc: drugi czéfze k biefu. *KlonWor* 68.

Frazy: »idź do kata« (1): B. Ni po Grecku ni po Rzymfku/ nie daż mi goworzyć. *Echo*. Owo rzy &c. B. Idź do kátá/ iuż tu fzydzi/ iákoć lię tu widzi. *KlonŻal* E4v.

»idź na szubienicę« (1): Abi in malam cruce, Ydź ná fzubienicę *Mącz* 69d.

»idź do zabitej śmierci« (1): Idź do zábitey fmierci. *GórnDworz* R8.

Zwroty: »iść boso« (1): ięli mu the rádę dáwác/ áby lię obiecał/ do pány Máriey do Loretu iść bofo *GórnDworz* T3.

»iść dalej« [szyk zmienny] (9): *MetrKor* 37/4; Idzye potym do wody/ áby lię vmywał/ Aby potym dáley fzedł/ gdzye pirwey nie bywał. *RejWiz* 177, 64v; *RejFig* Dd4v; *BielKron* 45; *HistRzym* 65v; Anyoł lię wezbrał precz dáley iść/ podziękowawfzy gofpodarzowi wftał z zaftola *RejZwierc* 175, 175; *KlonWor* 80.

»iść w (na) drogę« = *udawać się w podróż, wyruszać; iter facere PolAnt* [szyk zmienny] (60): *BierEz* A4v, R3; *RejJóz* N2, P2; Teras leżę bes pomoczy Wie bog doczekamly noczy. A iako idz na te drogę Rady fobie dać niemoge. *RejKup* f5v, v3v, v4, Bbv; *RejWiz* 22v, 142v, 164; *Leop Iudic* 19/27, *Tob* 5 arg; IEden kiedy fzedł w drogę/ kfiędzu lię fpowiedał *RejFig* Ee2; Tedy chodził po wżythkich mieifciech y po wśiách/ á vczył idąc wdrogę do Ieruzalem. *BibRadz Luc* 13/22, *Ex* 14/14, *Deut* 1/33, *Iudic* 19/7, 8, 2.*Par* 19/4 (12); *Goski* A4 [2 r.], *2v [2 r.], *3 [2 r.], *3v [3 r.], *4 [2 r.], *4v [2 r.]; [Król] dawał ftoiącym przy fobie rękę každemu/ iakoby ná daleką drogę fzedł. *BielKron* 403v, 17, 29; Iter terere, W drógę iść. *Mącz* 450c; *SienLek* 158v; *HistRzym* 29, 70v, 96v, 129v; *RejPos* 141; *RejZwierc* 170, 173; [*Tobiasz*] pożegnał Ráguelá y Ednę świekrę fwą/ á fzedł wfwą drogę [*profectus est*] áfz lię przybliżył ku Niniwenu. *BudBib Tob* 10/15, *Iudic* 19/27, 1.*Reg* 15/20, *Sap* 13/19; *SkarŻyw* 183, 286, 356; *WujNT Luc* 13/33; *JanNKar* F4.

»iść z drogi« = *zbczyć, zejść; declinare a via Calag* (2): Zaż nie dziwne byefiády/ dziwne krotochwile/ Do ktorych lię nie fzkodá zda iść z drogi mile. *RejWiz* 103v; *Calag* 48a.

»na flis iść« (1): Kmieć ktory ná flis idzie/ álbo bez wiadomości Pánfkiey gdzie ná iákiey cudzey poľudze ieft/ [...] ma/ álbo Włodarz álbo tenże Kmieć/ omieszkanie w roboćie zápłacić. *GostGosp* 42.

»iść gdzie (a. kędy) chce (a. raczy), kędy woli (a. będzie wola), gdzie lubo, gdzie się zdało« [szyk zmienny] (11 : 2 : 1 : 1): oddawfi głowne mytho ydzie gdzie kthory chce *MetrKor* 57/119v, 59/281; *LibLeg* 10/59v; *RejKup* v3, v4v; *HistAl* G6; Tho gdy wyrozumiał Eliafz/ ízedł gdzie fię mu zdało [abiit secundum animum suum] *BibRadz* 3.Reg 19/3; *BielSpr* 69v; *BudNT* Mar 14/12; *ModrzBaz* 31; *KochPs* 123; *SkarŻyw* 75, 436; *MWilKHist* G3; *OrzJan* 103.

»iść na głos« (1): Wfłyżał to Herkules/ ízedł ná głos do íkály/ Zeby fię koniecznie woły odiskály. *KlonWor* 23.

»iść na grę« (1): idził ná grę/ pátryłz íczęścia *HistRzym* 12.

»iść w imię pańskie (a. boże, a. Ojca i Syna i Ducha Św.)« = *venire in nomine Domini Vulg* [szyk zmienny] (11): *OpecŻyw* 71v; *BibRadz* Mar 11/9; á ítárłzy mu [św. Janowi] błogofławił mówiąc: Idz Synu w imię Oycá y Syná y Duchá S. *SkarŻyw* 134; Hońánná fynowi Dawidowemu: błogofławiony ktory idzie w imię Pánfkie [qui venit in nomine Domini] *WujNT* Matth 21/9, Matth, 23/39, Mar 11/9, 10, *Luc* 13/35, 19/38, *Ioann* 12/13; *SkarKaz* 6a.

»iść do klasztoru, w klasztor, do zakonu« [szyk zmienny] (2 : 1 : 2): A tak żeśmi do kłařtoru íść obiecála/ tym tylo naboźnieyfa być chceř *SkarŻyw* 196, 332, 335, 463.

»iść w kozactwo« (1): W ten czas dwa młodyeńcy vrodziwi Strułowicowie Szczęfny á Iurek/ odłączywfzy fie od woýfká/ ízli w kozáctwo *BielKron* 402v.

»iść w kupie [do kogo]« (1): Po trzech lećiech/ brácia one⁸⁰ kłařtoru wfzyfcy/ pożałowawfzy fię nád onjm Márynuřem ízli w kupie do ítárłze⁸⁰ *SkarŻyw* 184.

»iść na swe łóże« = *ić spać* (1): Wzywałem cię wieczny Boże/ Idąc wieczór ná fwé łóże *KochFrag* 19.

peryfr. »iść do męża na radę« [dotyczy aktu płciowego] (1): Także o poł noczy ma iedne pani włożyć łobie do maczicze [piłulkę z olejkim *Sizaminis*]/ y dzierzeń w łobie przez kielko godzin, Potym wypułciwfzy one piłulkę z fiebie: Ma íść do męża na radę. *FalZioł* V 86.

»iść pod miecz [= na śmierć]« [szyk zmienny] (3): Anániafz ítáry Kapłán pod miecz idąc drzeń począł *SkarŻyw* 305, 305, 342.

»iść na przod, w przod« [szyk zmienny] (2 : 1): A tak iuż naprzod idzcie a tam mię czekaycie *RejJóz* Ov, B3; *WujNT* *Luc* 19/28.

»nazad, wzad íść« = *retroire Mącz, Calep; retroambulare Mącz; ire retro Calag; retrogradi Calep* [szyk zmienny] (18 : 2): A gdi ífolyá ydą nazad połowiczą placzą pienyądzmy *MetrKor* 57/119 [idem 59/280v], 46/114v, 57/115, 118, 59/271, 272v (8); *LibLeg* 11/159v, 182; A Iozeph moie dziecieę/ z kim to na żad idzie *RejJóz* B3v; *BielKron* 190v, 220, 417v, 451v; Retro ambulare, Ná zad yść/ wřpak yść/ wřtecz. *Mącz* 354c, 354c; *Calag* 593a; *Calep* 921a [2 r.].

»w niewolą íść« (2): Prorok mówił/ iákoby iuż oni w tę niewolą íść mieli/ y záfię z niey wyniść *CzechRozm* 132; *GórnTroas* 11.

»iść na Niż« (2): zbrodniowi nielża/ iedno czći połtrádawłzy/ iść ná Niż/ ktory Niż wielki niekiedy Koronie vpadek przyniešie. *GórnRozm* H4; *CiekPotr* 41.

»oblicznie iść« = *osobiście się stawić* (1): Téż w tymże mieście był krolík/ ten oblicznie łfedł/ prołłätz/ aby przyłfedł pán Iezus ij vzdrowił łyna iego iuż konaiącego. *OpecŻyw* 42v.

»na (w) oczy iść« = *stawić się osobiście przed kimś* (2): á on y ná oczy iść niechćiał/ iáko przekłety Heretyk. *SkarJedn* 297; *SkarŻyw* 301.

»iść w ogień« [*szyk zmienny*] (3): Ná thym Concilium Ianá Hułá łpalono y vćznia iego Hieronimá/ ktorzy thák łmiele łzli w ogień iáko ná iedny gody *BielKron* 283; *SkarJedn* d8, 253.

peryfr. »do ojców swych iść« = *umrzeć* (1): Ráćzėy niechay iuż vmrę/ do oyców łwych idę *SiebRozmył* Gv.

»iść na pokoj (a. pokoiczek)« = *udać się na odpoczynek* (5): *OpecŻyw* 158; *RejWiz* 27; Abowiem to nadobny ráchunk/ kto idąc ná pokoiczek łwoy łam s łobą poczet vćzyni co dnia tego przyłtoynego á czo nieprzyłtoynego vćzynił. *RejZwierc* 81, 155, 236v.

»iść (po)społu, społem« [*szyk zmienny*] (7 : 1): *RejKup* d3; pothym sly połpolu do myáltha *LibMal* 1552/171; *BielKron* 53, 337; *GórnDworz* T4, Y6; Potym łpołem łzli y zbudowáli wielki łzpytal *HistRzym* 116; *WujNT* 4.

»iść na potrzebę, przechod, sekret, stolec« [*szyk zmienny*] (1 : 1 : 1 : 1): *BielKron* 261v; Caco, Ná łtolec áłbo ná Sekret idę/ Sram. *Mącz* 28c; Drugich niewłtyd od łtołu iść ná przechod [*a mensa excernendi causa secedere*] á zárázem wroćiwłzy łię znowu łię iedzeniem y pićciem nádźiewáć *ModrzBaz* 52.

»iść z procesyją« (1): A on łzedwłzy z procelłfyami ná opifane miełłce/ náłázł grob y ćiało ielłczće cáłe *SkarŻyw* 538.

»iść przedsię« [*szyk zmienny*] (10): *RejKup* y5v; *MurzNT Luc* 19/28; Saul łzedł przedłię niewiedząc ni o czym nic z iáłkiniey/ zá nim Dawid wyłzedł wołaiąc *BielKron* 67, 62v; Pergite ego mox subsequar, Ydźcie przedłię yá wnet zá wami poydę. *Mącz* 386a, 418d, 438b; *RejPos* 283, 285; Idź przedłię: kto wie/ co łzczęłcie przyniełie/ Nie káždyć iednę dzyeń fortunę niełie. *KochSz* C2v.

»iść [z kim] rekordatum« = *udać się na kwestę* (1): Do łwych łie mieły/ gdyby łie w Niedźiele tráłiło/ Idź z nimi rekordatum/ záby co przybyłó. *WyprPl* C2v.

»w ręce [czyjeł] iść« = *zdać się na czyjás łaskę, oddać się w niewolę* [*szyk zmienny*] (3): *SkarŻyw* 88, 535; Syn záł iáko połłuzny/ wołá Oycá łwego Czyni á idźie w ręće łudu okrutného *SiebRozmył* H2.

»iść na sąd boży [= *na śmierć*]« (2): [*Kupiec*] wzawzy łamę wiarę w Panie Chryłtufie/ w mecze a wdolýćz vćzinieniu yego łfedł łmiele náład Boži *RejKupSekl* a7v; *GroicPorz* hh2v.

»iść sobie« (1): Zádrowawłłzy łie we włóly łfedł łobyę przed Arcybłkupi dwor y podle wrot łtánał [!] *GliczKsiąż* H8.

»iść spać« = *ire dormitum Calag, Cn; ire cubitum a. in somnum, proficisci ad dormiendum a. ad somnum Cn* [*szyk zmienny*] (29): *OpecŻyw* 115; Krzyłztał gdy będzie powiełzon ná łzygi idąc łpac/ thedy złe łny precz odpádzá *FalZioł* IV 51c, V 116, 117; *SeklKat* C4; *LibMal* 1548/145v; Iedney godziny Mniłzy idá łpác/ iedney godziny włtawaią? *KrowObr* 140; *Leop Ruth* 3/7; *RejFig* Bb6; *BielKron* 12; Petere somnum Yłć łpác. *Mącz* 295b, 44a, 296a, 341c, 401d [2 r.], 414d; *SienLek* 50,

66v, 75, 109, 143v, 190; Iść łpác. Ire dormitum. *Calag* 418a; Trudny (powiada) mój rząd ztými pány/ Szedłem łpác trzézwie/ á wltánę piiány. *KochFr* 33, 13, 47, 133; *PudłFr* 8.

»iść na swą wołą« (1): Ale zálie corki cnoty/ Námawáią do fwey roty/ Aby nie łzły ná fwą wołą/ Ani w kłafztor bo tám gołą *BielKom nlb* 6.

»iść na (w, do) śmierć(i)« [szyk zmienny] (22): *OpecŻyw* 97v, 99v; Panie/ gotowém iest łtobą iść i do ciemnice i na śmierć [et in mortem ire] *MurzNT Luc* 22/33 [przekład tego samego tekstu *OpecŻyw* 97v, *LatHar*, *WujNT*]; *KromRozm II* f3; Orygenes będąc ielzcie dzyecięciem/ chciał z oycem ná śmierć iść/ znáiąc łie też być krześciáninem *BielKron* 150v, 238; *RejPos* 100 marg, 319; *SkarŻyw* 127, 152, 305, [407], 544; *CzechEp* 62; *ReszHoz* 122; *ArtKanc* D12v; *ZawJeft* 32; *GórnTroas* 24; *GrabowSet* Vv; *LatHar* 718; *WujNT Luc* 22/33; *SkarKaz* 422b.

»i tam i sam iść« (1): Ut tuto ab hostium cursu etiam singuli commeari possent, Aby mogli bezpiecznie y tám y łám yść y wrácác łie/ wędrowác. *Mqcz* 217a.

»wspak iść« (1): Retro ambulare, Ná zad yść/ włpak yść/ włtecz. *Mqcz* 354c.

»iść za granicę« [szyk zmienny] (2): Item kiedy się śladem traphi byelzecz za swą sgubą thedy nyma bycz daley yedno do granycze, a zagranyczą nyma yszcz przes lysthv stharołczywego *LibLeg* 6/118v; *BudBib Iudic* 11/18.

»iść o zakład« = *zalożyć się o coś* (1): Páiąk z Minerwą łzedł o zakład świętą/ Ktoby cieńszą nić/ y przędzę zácztę Vkręcił ze lnu *KlonFlis* E3v.

»iść na zmowie [= *podstępnie*]« (1): łzli ná zmowie niektorzy od Wolfkow do Rzymá ná święto *BielKron* 109.

Szeregi: »iść a cisnąć się« (1): idą a cífną łie do niego / z dáleká łie dzywuiąc á przypátruiąc świętemu Bołtwu iego. *RejPos* 160.

»płynąc albo iść« (1): Przysięgá Fáktorów kótrzy z przedáynými rzeczámı płyną álbo idą [do] pánów łwych, y o mytách. *SarnStat* 645.

»iść abo udać się« (1): idzyemy ábo łie vdamy gdzye łłuchác wiernego pofelłtwá á pewnych nowin o Pánu náłzym *RejPos* 275v.

W przeni (83) :

iść do kogo, do czego (21): *LibMal* 1544/85v; *RejWiz* 104; *HistRzym* 57, 117v; *RejPos* 146, 159, 245, 277; *SkarJedn* 156; *SkarŻyw* 80, 252, 358, 364; *GrabowSet* O2v; Ci ludzie z rozumem łwoim do táiemnic Bożych idą/ y przeto łlepemi y głupiemi zołtáią. *SkarKaz* 205a; *SkarKazSej* 661b. Cf *Przysłowie*, »do sądu iść«, »do serca iść«, »iść do żywego«.

iść z czego na co (4): A przeczże nam ma być žal s tey márney gołpody/ Gdyż s kłopotu idzyemy tám ná wdzyęcne gody. *RejWiz* 105; gdyż to pewnie wiemy/ że z god ná gody nie możemy iść *RejPos* 313v; *ArtKanc* K, O4v.

iść k(u) komu, k(u) czemu (5): nátychmiał łzedł zá tym Pánem łwoim/ oto y dzy ł powiełci ludzi wiernych wiele ich idzye ku temu dobrotliwemu Pánu łwoiemu. *RejPos* 277v, 146; *BudNT Gal* 2/14; *GrabowSet* i3. Cf »k swemu końcowi iść«.

iść na kogo, na co (17): *MurzNT Matth* 10/13; *Leop Ez* 10/11; *RejZwierc* 212v, *SkarŻyw* 374, 567; trzeba pilnowác łłowá Bożego/ w nowym Przymierzu podánego/ iż iest zacniełsze y dołkonálze:

y wziętła każń idzie ná przetępce iego *CzechEp* 115; *SkarKaz* 4a. *Cf* *ić z czego na co*, »na wielką drogę *ić*«, »ić na światłość«.

ić przed co (1): Ieft tu y pokorne świętych do przyczyny wzywianie [!]/ bez ktorego kościół Boży nieidzie przed máieftat Bołki *SkarŻyw* 358.

ić przez co (1): wszytko cum honore wm iako od Senatora dobre⁶⁰ odprawowało się y tak zyczliwie zebys wm chciał lepiej y prawie dołożyło się wszytkiego by tez to miało isc przez vsta wm samego *ActReg* 169.

ić w kogo, w co (13): *OpecŻyw* 179v; *LubPs* ee5; Bo nie tjlo ty pieniądze y tá máiętność którą dáiem ná iálmuzny wniebo idzie: ále y ztego czego nam nieprzyiaciele wiary S. y przenáfládownce dobrych wydrą/ fkarb mamy wniebie. *SkarŻyw* 131, 111; *RybGęśli* C4; *CiekPotr* 34. *Cf* »na wielką drogę, w jedną drogę *ić*«, »ić w (swą) drogę«, »ić w głowę«, »w ogień *ić*«, »ić w pięty«.

ić czym [= *przez co*] (2): Biedá wam náuczonym w zakonie/ iż zamykacie fortki kroleństwa niebiełkiego ludowi moiemu/ fámi imi żadnym obyczáiem wnidz nie możecie/ á inych imi *ić* nie dopuścicie. *RejPos* 338v. *Cf* »drzwiami *ić*«.

ić przed czym [= *do kogo*] (1): Abowiem krzywdy/ płácz/ więzienia/ y śmierci wiernych záfwe idá á wołáią przed oblicznością Páńfką *GrzegŚm* 61.

ić z kim, z czym (5): *DiarDop* 100; Rozmyłże fie moy brácie/ wielebyś wzyął zá to/ Zebyś fzedł s tym kákołem/ gdyćby przyłzło ná to. *RejWiz* 157v; Widziłz ifz do Chryftuła y przez Chryftuła z przyczyną świętych Bożych á z pokorną modlitwą idziem. *SkarŻyw* 358; *SkarKaz* 484a. *Cf* »w ogień *ić*«.

ić za kim, za czym (2): Czemu fie mu dopuścifz dzwigáć ná rámioná iego/ á nie idziełz dobrewolnie zá ftádem á za towárzyłtwem fwoim? *RejPos* 168v; *CzechRozm* 189v.

ić „dokąd(kolwiek)” (3): *KromRozm* II f4; *Leop* *2v; ále nie wiefz fkąd [*duch*] przychodzi y dokąd idzie *WujNT Ioann* 3/8.

ić „skąd” (1): wiele wsi y miałt/ fkąd fzlá obroná pópolita/ ná Czyłciec obrocono. *RejZwierc* 188.

ić „tam” (5): *RejWiz* 104, 105; *SkarŻyw* 567; *GórnRozm* I4; A gdzie fie wefelá/ tám záłość *ić* chciáłá *GrabowSet* C3.

Ze zdaniem okolicznikowym miejsca (1): Mátheufz/ Márek/ Lukáfz/ y Ian/ woz o czterzech koniach Páńłki/ [...] idá gdzie ie kolwiek wiátr Duchá świętego wiedzíe. *Leop* *B4v.

W porównaniu (2): *RejZwierc* 84v; Day/ by wfzelkie ftáránie/ Profto k tobie fzło/ iák do celu ftrzáłá *GrabowSet* I3.

Przysłowie: BielKron 352; Pierścíen z pálcá fwégo/ Ziáwłzy wrzucił do złotá fkarbu Celárłkiego. Mówiáć: Złoto do złotá idź/ gdy Miecz y Cnotá/ Więtłza ieft v Polaków niż tá fkrzyniá złotá. *BiałKat* d4v.

Zwroty: »na wielką drogę, w jedną drogę *ić*« = *umrzeć* (1 : 1): *BiałKat* 326; Lecż w íednęłz drogę idziem á żaden nie zgádníe/ Ná ktorego z nas pierwey/ los śmiertelny pádníe. *KołakCath* C2v.

»ić w (swą) drogę (obiecáná)« = *rozpocząć jakąś czynność* [*szyk zmienny*] (2): *GórnDworz* Ov; [*Królu*] Tyś mych rymów dżís wódzem: lecz ía/ idáć w drogę Obiecáná/ przyftoyńie fklónię piérwey nogę *KochFrag* 42.

»drzwiami iść« = *postępować uczciwie, szczerze (1)*: łam fię śle: y nie drzwiami idzie/ ále fię zdrádlíwie do owczárniey Chryśtułowej podkopywa. *SkarJedn* 49.

»iść w głowę« = *dokuczać, sprawiać kłopot (1)*: A dzis mi ten zyłk przeklety Idzie wglowe/ ba y wpiety. *RejKup* d6.

»k swemu końcowi iść« (1): k łwému Kóńcowi włyłcy idziem/ Zkąd iuz ná zad nieprzydzíem. *KochFrag* 54.

»iść nazad« = *stracić wartość, znaczenie (1)*: nieprzyiaciele porázim/ bo mi to [Bóg] obiecał/ á iegoć łowo nigdy nieidzie ná zad *BielKron* 202v.

»nazad iść« = *wycofać się z obietnicy (1)*: sami byto ganili Gdzieby Krol Ie^goM obiecawszy nazad isc miał *ActReg* 102.

»nazad iść« = *powtarzać coś (1)*: Repeto, Zás żądam/ vpominam fie/ też wrócam fie/ ná zad ydę/ powtárzam. *Mącz* 296a.

»w ogień [z kim] iść« (1): Sąć wierni przyiacielowi/ Y w ogień znim iść gotowi. *BierEz* S2.

»iść w pięty« = *dokuczać, sprawiać przykrość (3)*: [gniew] Ten przerazi na włze łtrony idzie z głowy aż w pięty *RejJóz* C4v; *RejKup* d6; Mało było nie lepiej o ten rząd przekłeti Dać wam taką Lacinę/ aż by wam łzło wpięti. *KochSat* C2v.

»przedsię iść« (1): á duch łam przed fie idz może lecz łam przez fie wrócić fie niemoże [*spiritus vadens et non rediens Vulg Ps 77/39*] *RejPs* 116.

»rozno [od kogo] iść« = *różnić się od kogoś poglądami (1)*: A ták rozno tu dáleko od fiebie idziemy/ łynowie tey pániey zowá iá nałwiętfzá bez zmázy/ bez włzego podeyrzenia: á Duch łwięty iá zowie niewiáłtá włzetheczną *RejAp* 143.

»od sprawiedliwości rozno iść« = *mijać się ze sprawiedliwością (1)*: Záiłte to práwem niemoże być/ co od łpráwiedliwości rozno idzie [*quod ab iusticia seiunctum sit*]. *ModrzBaz* 100v.

»do sądu [czyjego] iść« = *poddawać się czyjemu osądowi (1)*: ktokolwiek má rzecz łpráwiedliwą/ bez łtrachu do łądu wálzego rád ijdzie *ForCnR* D4v.

»k(u) sercu, [komu] do serca iść« = *wzruszyć kogoś (3 : 1)*: Flexanima oratione usus est ad populum, Ták mowił s łpółłłtwem że káždemu do łercá łzło/ To yełt/ Porułył łercá káždemu. *Mącz* 130a, 360c, 421a, 439c.

»na świat iść« = *być wydany drukiem (2)*: A což wždy łye z táktem Pogrzebem dzieie? tełzno łudzi że ták dłuęo ten Pogrzeb ná świat nie idzie. *OrzRozm* Q; *KlonFlis* Bv.

»iść na (do, ku) światłość(i), na jaśnią« = *ujawnić się, nie być tajnym [przeważnie ze zdaniem dopełnieniowym [szyk zmienny] (5 : 2)*: *MurzNT Ioann* 3/21; *DiarDop* 100; Włzákoż ty ktore ná iáńniá piłmá idá włytyki/ Przedfię kto ie czyta ma z nich niemáłe pożytki. *HistLan ktv*; *RejPos* 146 [2 r.]; *SkarJedn* 344; Káždy bowiem ktory zle czyni/ nienawidzi światłóści; áni idzie ná światłóść [*non venit ad lucem*] żeby nie były zgánione vczynki iego. *WujNT Ioann* 3/20.

»iść do żywego« [o uczuciu] (1): Bowiem śmieie káždemu/ bez pochlełbtwá włzego/ Ná mowił łczyrey prawdy/ áż łzło do żywego *RejZwierz* 72v.

Przen (40) :

a) *Zwracać się do kogoś o pomoc, radę (30)* :

iść do kogo, do czego (25): *LibLeg* 6/157v; *SeklKat Pv*; *Diar* 56; *KrowObr* 181, 181v [3 r.], 209v [3 r.], 213; W tym wątpieniu będąc ieden mąż známienity Káius Mucyus Scewolá/ ízedł do rádzyec co czynić mámy w tey niebepieczności *BielKron* 106, 449; *HistRzym* 120v; *BielSat* G3; iednák/ zem iefzcze przeciw íobie z twarzy twey [*nauczycielu miły*]/ żadney niechęci nie poznał: owízem to widzę/ iż íobie nic nie folguiąc/ wiernie mi ku dobremu pomoc chceíz: przeto ia też/ z wíetfzą ímiáłością/ bepieczniey do íiebie idę *CzechRozm* 205; *LatHar* 109, 217, 248; *WujNT Act* 25/2; Wíęcý teraz do práwá idą, niź do ípráwiedliwóści, choć Sędziowie przyięgáią íadzić piérwý wedle ípráwiedliwóści *SarnStat* 1287; *SkarKaz* 422a, 636b; *CiekPotr* 41, 42.

iść ku komu, ku czemu (5): I chc(i)eli tedyż [*posłowie*] íść ku KJM z tym, ale iż panow przy Krolu wiela nie było, odłożono im do jutra. *Diar* 54, 33, 39, 82; *BielSat* G3.

iść przeciw komu (1): Y ízli [*adieruntque*] do niego [*do Festusa*] Arcykápłani y przednieyízy z Zydow przeciw Páwłowi *WujNT Act* 25/2.

iść o co [= w sprawie czego] (1): vbodzy poddáni nie tylo do íwego ále y do íáfieckiego kościoła o potrzeby duízne íść nie mogá *SkarKaz* 422a.

iść przez kogo (11): A krotko mowíąc/ ktorzy niewierza w Iefu Chriíta íyna bożego nie doítąpiá wiecznego zywota/ ktorzy przes íyna Bożego nieydá do boga oica *SeklKat Pv*; *Diar* 33; *KrowObr* 181, 181v [3 r.], 209v [3 r.], 213; Iákáfz tu krzywdá íeft Chryftufowemu pósrzednictwu: gdyż do niego y przez niego z íwiętami idziem? *SkarKaz* 636b.

iść z czym (3): We wtorek posłowie chc(i)eli íść do KJM z tymże, co miedzy sobą w niedzielę konkludowali *Diar* 56, 82; *CiekPotr* 42.

iść w czym [= w jakiej sprawie] (2): aby lvdziem sobopolnem tho yeíth Volochom do Crolia yo^{go} m, a polakom do pana Voyevody wízwych krzywdach y sprawach ydz volno bilo *LibLeg* 6/157v; Szedłem tedy do Kíiáżęciá w tych rzeczach/ ktory mie przyiáł ták wdzięcznie *BielKron* 449.

Ze zdaniem okolicznikowym celu (1): A nád to/ wíeíz to dobrze/ że ty do te^{go} Páná nie idzieíz/ iedno áby z bogácił vboítwo twoie *LatHar* 248.

b) Powoływać się na coś; kierować się czymś (7) :

iść do czego (3), *do kogo* (1): Ale tzemu pierwey nie ílli do pífmá Swiętego/ y nieprzeczytali onego íwiádectwa Duchá Swiętego *KrowObr* 231v; *SkarJedn* 113; O by ná to pátrzyli džísieyízy íwiegotarze/ ktorzy nie idą do Ieruzálem z íwoiemi rozumki/ nie idą do doktorow: ále pímo íami lepiej rozumieć chcą *SkarKaz* 519a.

iść z czym (4): A káždy Miniífter iáko z íwoią głowá/ ták też y z íwoią wíarą idzie. *SkarJedn* 21; Tym płázczem prawdziwego íłowá Bożego/ káżde íię kácerítwo pokryć może/ bo káżde z pímm idzie *SkarJedn* 36; *SkarŻyw* 373; *SkarKaz* 519a.

c) Uznać, przyjąć coś [do czego] (3) : A chciáliby kto bogá widzieć muíi tákowy do nowe^{go} zakonu íść á okrzcić íie. *HistRzym* 96; *SkarŻyw* 230; wízák y teraz Bogá ná oko nie widzim/ á wżdy do báłwochwáíftwá nie idziem? izali wíará niepewnieyíza niźli oko náíze? *SkarKaz* 487a.

a. O przystępowaniu do komunii św. (9) :

iść do czego (8): To íeft nie tilo wielka krzjwda przenaświétfzemu Sákrámentu/ ták do nie^{go} íprońnie íść mogác íię ípowiedziá S. [...] oczyścić *SkarJedn* 346. Cf *Zwroty*.

Zwroty: »na niebieskie i anjelskie gody iść« (1): NA te niebiefkie y Anyellfkie práwie gody/ nie przyftoi żadnemu/ [...] iść/ bez iákiegokolwiek przygotowania. *LatHar* 244.

»iść do (boskiego) stołu (a. bożego, a. Syna)« [szyk zmienny] (4): *RejPos* 90; *SkarJedn* 346; Do ftołu Syná twego/ w tey niškości Idę/ ciálem z krwią iego/ pošilony *GrabowSet* O2v; á [dla] wielkości grzechow moich/ boiáźnią świętą przeráżony/ y wftydem odwiedźiony/ nieśmiem iść do Bozkiego ftołu *LatHar* 213.

»iść do używania Ciała i Krwie Pańskiej« [szyk zmienny] (2): *SkarŻyw* 160; Po fpowiedzi dopiero idą do vżywánia ciáła y krwi Páńfkiej naświętfzey *ReszList* 157.

»iść do wieczerzy pańskiej« (1): A czegoż potrzebá temu ktoryby chciał iść do Wieczerzey Páńfkiej *CzechRozm* 267v.

b. *Wznosić się, unosić się* (15): Y gdy ták pilnie oczy fwe podnošili w niebo/ á on fzedł [eunte eo; do niebá idącym *WujNT*]/ oto dwa mężowie thuż ftánęli przy nich w białych fzátách. *BibRadz Act* 1/10.

W przeni (14):

iść do czego (3): *RejKup* cc6; *SkarŻyw* 91; Poki tu nie bywały Tureckie obłudy. Był lud/ nálaźł wftyfkiego co było potrzebá/ Dziś iedno co płáć idzie vftáwnie do niebá. *BielSen* 13.

iść od kogo (1): Acz mieyfce ku chwale iego fprawione/ ieft wdzięczne iemu/ gdyż ták fpołeczne modlitwy idą od wiernych iego ku świętey chwale iego. *RejPos* 202v.

iść ku komu, ku czemu (4): *KrowObr* 91v; *RejPos* 76, 202v; Niechay profto idzie ktobie modlitwá moiá/ iáko zápalona ofiárá álbo kádzenie/ przed oblicznością twoią [Vulg Ps 140/2]. *KuczKat* 355.

iść pod co (3): *RejZwierc* 261; Smętnem krzykiem nápełnia vfyzy fłuchájących/ [...] Ze pod wyfokie niebá rzewliwy głoś idzie *WisznTr* 15; *KochMon* 19.

Zwroty: »iść wzgorę« (2): Wey fwiete rzeczy do nieba Idą wzgore *RejKup* cc6, cc6.

»iść wzgorę« = *zyskać rozgłos, stawać się sławnym* (1): Ták ia/ o zacny królu/ twym imieniem/ które Prze dźielność/ y wyfoki rozum idzie wzgorę/ Swé podlé rymy zdobię *KochFrag* 41.

Szereg złożony z form różnych czasów tej samej osoby (1): ták tefz modlitwy Syná Bożego/ y wftyfthkich wiernych iego/ fły y idą vftáwicznie/ przed obliczność Oycá niebiefkiego *KrowObr* 91v.

c. *Odchodzić, odejść; abire, digredi* Mącz, Cn; *decedere, recedere* Cn (352): *OpecŻyw* 59, 94; *LibMal* 1548/140v [2 r.]; *RejFóz* C6v; *MurzNT Luc* 22/22; *KrowObr* 10; *Leop Matth* 26/24, *Mar* 14/21; *RejZwierc* 127v; Niechay fie nie fmući fercze wálze/ [...] ábowiem ftyfzelifcie co wam powiedam/ iz idę/ y zálie przydę do was [Odchodzę *WujNT Ioann* 14/28] *RejPos* 143v; Idąc/ ná pámiátkę woyny oney zbudowáli nád Iordanem bárzo wielki ołtarz. *SkarŻyw* 503; *KochTr* 16; *ActReg* 64; Szedł zálie drugi raz [Zálie powtore odfzedłzy *WujNT Matth* 26/42]/ y modlił fie *LatHar* 692, 690, 693, 706, 717; Synći człowieczy idzie [vadiť]/ iáko nápiáno o nim *WujNT Matth* 26/24 [przekład tego samego tekstu *OpecŻyw* 94, *Leop, LatHar* 690], *Mar* 14/21, *Luc* 22/22, *Ioann* 8/21; ten Iezus/ iáko od was idzie/ Ták záś/ wiérźcie befpiecznie/ fádźić ná świat przydźie. *SiebRozmysł* K3.

iść dokąd [w tym: do kogo, do czego (9), na co (5), w co (3), ku komu (1), między kogo (1), „dokąd” (1)] (20): Potymeftá fzáłá połpołu/ Lew do lálá on do domu. *BierEz* Q4; *OpecŻyw* 89, 91; *LibMal* 1544/84; *LubPs* G3v, gg; *Leop* 1.Par 17/11; *BielKron* 299; Abiit nescio quo, Szedł nie wiem do kąd. *Mącz* 343c; *RejAp* 90v; *HistRzym* 82v; *RejPos* 199v; oni widząc/ ifz przy nim vżyć fwey

woley niemogli/ vpadając do nog iego/ prośili go/ áby szedł od nich ná mieýfce swoie *SkarŻyw* 453; *ArtKanc* D10, F4, G12v; Tákci iest/ iż w ziemi fyn/ duch szedł w ciemné ftrony/ Mártwy podług zwyczajiu przy fwych pogrzebiony. *GórnTroas* 44; Nie/ żeby dużá była świátu chciwa/ Gdyż z chęcią idzie/ ná kres zámierzony *GrabowSet* D. Cf »na stronę iść«

iść skąd [w tym: od kogo, od czego (27), z czego (13), „stąd” (6), „stamtąd” (2)] (47): Tym moy Pan Mędrcoy pokufza/ Powieźli mi co pies ruźa: On mnińaiąc by go plem zwał/ Szedł ode drzwi czekąc niechciał. *BierEz* E2v, Q4v, S2v; *OpecŻyw* 89, 96v, 173, 173v; *ForCnR* C4; *BielŻyw* 68, 80; *RejJóz* C6v; *RejKup* c4, d3v, ee5v; *MurzNT* 96; *BielKom* A2v; *Leop* *A3v, *Iudic* 15/8, 19/25, *2v; *BibRadz Gen* 13/11, 20/13; *BielKron* 45v, 65v, 137; Ego hinc abeo, nisi quid velis, Ia ztąd ydę wyawfzybyś czego chciał. *Mącz* 247d, 245b, 361c; *RejAp* 90v; *HistRzym* 82v; *RejPos* 111v; *CzechRozm* 148v; *ModrzBaz* 48v; *Oczko* 31; *SkarŻyw* 354, 356, 453, 572; by ieden łam wzytek świat miał/ złotá, srebrá, páńftwá zyłkał/ wždy iednák muśi z tąd iść. *ArtKanc* O5, D10; *GórnTroas* 16; *PaxLiz ktv*. Cf »iść z (tego) świata«.

iść z kim, z czym (2): *HistRzym* 97; Y wziął Apóstól Mátkę Páná fwego/ Szedł z nią od krzyża do domu swoiego *ArtKanc* D10.

Ze składnią łacińską (1): Atu Litwa słyszác to niewdaiąc się in controuersiam wstali wszyscy y szli precz ex Senatu tak rady iak y Posłowie. *ActReg* 76.

Zwroty: »z oczu iść« (2): Rozgniewány ná lekarze y doktory luftynian: z oczu im iść kazał *SkarŻyw* 593, 480.

»iść w pokoju, z pokojem« (1 : 1): y puźczę cie wolno ábyś szedł w pokoiu [*vadas in pace*]/ á był fthobą Pan/ iáko był y z oycem moim. *Leop* 1.Reg 20/13; *BielKron* 299.

»iść precz, przecz« = *abire Mącz*, *Calag*; *digredi Mącz*; *peregre a. procul a. longius abire Cn* [*szyk zmienny*] (71 : 5): A kiedy kápłan precz iść chciał/ Ezop też z nim pośpołu wftał *BierEz* A3, B2, B2v, I3v, L3v, Q4v; *ForCnR* C4; Rano lepak gdyż wftał [*Sekundus*] á ić precz chciał, oną [*matka*] obłapiwzygo rzekła *BielŻyw* 133, 68, 80; A on wzyawfchy fuknyą chczał yfzcz precz. *LibMal* 1554/189v; *RejRozpr* Bv, Fv; *RejJóz* C6v; *RejKup* d3v, f8v, g2, Yv; *BielKom* A2v, F3v; Lecż iż nie dla vczonych vczynioná tá rzecz/ A ták miedzy proftacżki iuz iey wolno idż precz. *LubPs* ggv, G3v; Oni też dwa idą precz z dziwem á z żałością *RejWiz* 27, A6v, 32, 81v; *Leop* *A3v, *Gen* 31/17, *Iudic* 19/25, 1.Reg 30/22, 4.Reg 7/8, *2v, *Matth* 13/25, *Mar* 10/22; *RejFig* Aa7, Dd8, Eev; *RejZwierz* 120v; Zátym Iezus rzekł onym dwiemánałcie: Azali y wy chcecie idż precz [*abire*]? *BibRadz Ioann* 6/67, *Gen* 13/11, 20/13, *Act* 15/40, 2.*Cor* 5/9; O Izráelu ludu Boży/ iac iuz od was wefele idę precz *BielKron* 45v; Oni mu postrzygli dziećię y miánowali Semowit według obyczaiá/ náiadfzy fie y nápiwzy podziękowawzy fzli precz. *BielKron* 342v, 12v [2 r.], 65, 65v, 137, 323v; *Digredior*, *Odchodzę/ ydę precz/ Odfępuyę od rzeczy*. *Mącz* 147d, 104c, 124a, 164b, 245b, 361c, 366c [2 r.]; *HistRzym* 23v, 67v, 97; *RejZwierc* 175v; ia ten Dom Boży położę rowno z ziemią/ [...] To rzekfzy [*Nikanor*] szedł precz *BudBib* 2.*Mach* 14/34; *ModrzBaz* 48v; *Odyść*. *Precz iść*. *Abire*. *Calag* 558b; *SkarŻyw* 354, 572; *WerGość* 229; *BielSen* 14; *ArtKanc* K11; *BielRozm* 18; *ActReg* 76, 84; Nu Miłościwy Księżę/ iaciem dla tego był do W.M. przyftał/ ábych był miał pomoc z W.M. ále iż widzę że prózno/ á ia zás odftawam: y dawfzy mu rękę szedł precz. *KochAp* 7; *CiekPotr* 45.

»na stronę iść« (2): *SkarŻyw* 166; *Wizákże* ktorzy ciebie káżą/ ci precz ná ftronę iść mułżą *ArtKanc* K11.

»iść z (tego) świata« = *umrzec* [szyk zmienny] (5): [Jezus] widzátz ijęe iuz przyłíła godzina iego/ to ielt dzień wielkonotzny/ którego miał ijdz przez mękę í te⁸⁰ świata ku oyttzu miluiątz íwé wierné *OpecŻyw* 91; *LibMal* 1544/84; Aby ku mnie [ksiądz] rychley przyfedl Bych tak marnie świata niesedl. *RejKup* g2v; *GórnDworz* Y6v; Idźielz z światá mój fynu/ á choćias íelt máły/ Wdy przed tobą iuz drżály Gréckich zamków wály. *GórnTroas* 54.

W przén (3) : *BielKom* A3; Co za pożytek ma człowiek ze włytkiey prace fwey/ którą fię prácuie pod słońcem? Rod idzie [vadit] /á (drugi) rod przychodzi/ zász ziemiá ná wieki ftoi. *BudBib Eccle* 1/4.

iść od czego (1): káždy przełożony ma ífć do źiemie dalekiej/ to íelt/ dáleko ífć od światá y od tych rzeczy ktore fá ná tym fwiećie. *HistRzym* 117.

α. Imperatiuus: odejdz, oddal się [w tym: z partykułą -ż(e) (29)] (198) : *BierEz* N4v; *OpecŻyw* 43v, 45; Iuzes íelt [panie podczaszy] na wźem prozen więzienia twoiego A idz iuz a bądź pińen vrzędu fwoiego *RejJóz* K2, H7, I4, Pv; *SeklKat* X2v; Idź [vade]/ wiara twoia ciebie vzdrowiła *MurzNT Mar* 10/52, *Ioann* 4/50, 8/11; Ite Miłfá eft. Idźcie iufźci pomfzy *KrowObr* 197v, 15, Vu4; *RejWiz* 142; *BibRadz Mar* 7/29, 10/52; *BielKron* 68; I nunc iam, Ydź yuz teras. *Mqcz* 163b; Przetoż miły bráćie iuz idź/ á nie pytay więcey tákowych gadek odemnie. *HistRzym* 95, 113v; Idź niefláchetny á zły niewierniku á íprzećiwniku moy ná wieczne męki/ z dawná zgotowane tobie. *RejPos* 128; A nieomylnie vłyfzyfz ty wdzięczne fłowá od niego: Iz iuz idź moy miły fynacźku *RejPos* 216, 45v, [73]v, 74, 76, 206 (17); *RejZwierc* 27v; *WujJudConf* 90; *BudBib* 2. *Reg* 13/15; Teraz iuz idź [vade; odeydz *WujNT*]/ lecz gdy będę miał čás przyzowę cię. *BudNT Act* 24/25, *Matth* 8/32, 20/14; *SkarŻyw* 342, 454 [2 r.], 518, 543 [2 r.], 596; *MWilcHist* 13; *CzechEp* 249 [3 r.]; *KlonŻal* E3v, E4v; *GrabowSet* G3v; *OstrEpit* A3v; Idźże á iuz więcey nie grzełz. *WujNT Ioann* 8/11 [przekład tego samego tekstu *OpecŻyw* 43v, *SeklKat*, *MurzNT*], *Matth* 8/32, 20/14, 25/41, s. 108, *Mar* 7/29 (10); *PowodPr* 29; *SkarKaz* 420a [2 r.], 421b.

idź skąd [w tym: od kogo, od czego (10), z czego (4)] (21): idźcie od nich [recedite ab illis] oppodal/ á daycie im pokoy *Leop* 1.*Esdr* 6/6; *BibRadz Matth* 25/41; *HistRzym* 23v, 24v, 25v; *RejPos* 7, 194, [292]v; *GrzegŚm* 11; *RejZwierc* 232; Idz [vade] od obliczności męzá głupiego/ gdyż nie poznałś (v niego) warg vmieiętności. *BudBib Prov* 14/7, *Gen* 12/1; *SkarŻyw* [223]; *LatHar* 654. Cf »idź stąd«.

idź dokąd [w tym: do kogo, do czego (4), na co (1)] (5): *BibRadz* 1.*Reg* 25/35; *BielKron* 74; *RejPos* 160; wezmi teras fyná twego/ iedynego twego/ ktorego miłuielz Izáháká/ á idz íobie [vade tibi] do ziemie Moryiey *BudBib Gen* 22/2, 44/17.

Frazy: »idź z (Panem a. miłym) Bogiem« = *vade in pace, vade et Dominus sit tecum Cn* [szyk zmienny] (6): ale gdy máłz wola/ íá ciebie wćięgać niemogę/ ijdźiz s pane^m bogie^m. *ForCnR* B2; *RejWiz* 84; Tám gdzie gałká ná domu/ y z Jeleniem rogiem/ Wieręć krałna ofobá/ idźcielz z miłym Bogiem. *RejFig* Aa8, Ccv; *GórnDworz* O4; Idźże iuz z Pánem Bogiem w pokoju/ á íákoś rzekł/ do mnie íe zász przed wieczorem pośpielz. *CzechRozm* 21.

»niechaj idzie w imię boże« (2): *Abeat* quovis gentium, Niechay idzie w ymię boże gdzie go oczy poniołá/ gdzie yedno chce. *Mqcz* 344d; *CzechRozm* 204v.

»idź ku diabłu, do diabła« (1 : 1): Idzcie ku Diabłu matacze Y pieniądze razem ńtracze. *RejKup Gv; RejWiz 29.*

»idź fortunnie« (1): Tedy Ozyafz y infzy ńtáfzy rzekli do niey Idź fortunnie [*vade in pace*]/ á Pan Bog niechay bęǳie z tobą ku pomńcie nieprzyiaciół náfzych *BibRadz Iudith 8/23.*

»niech idzie, gdzie (jedno) chce, gdzie raczy, by chciał« [*szuk zmienny*] (2 : 1): *Mącz 344d*; Tákież ten s ńiwą broǳą nie miłá mu prawdá/ Niechać idzye gǳye raczy by chciał y do dyablá. *RejWiz 29*; Komu ńie náfza ńpráwá podobáć nie bęǳie/ Niechayże gǳie chce idzie/ támara ńobie záǳie. *BielSjem 11.*

»idź, gdzie cię nogi i wiatry powiodą« (1): Idź gǳie cię nogi/ y wiatry powiodą Zá tą życzliwéy ćmy nocnéy pogodą *KochPieś 50.*

»niechaj idzie, gdzie go oczy poniosą« (1): *Mącz 344d cf* »niechaj idzie w imię boże«.

»idź z oczu« (2): Iż idź nieńláchetny złońniku z oczu moich/ ná wieczne potępienie twoie *RejPos 163, 160.*

»idź w pokoju, z pokojem« = *vade in pace Vulg, PolAnt; i in pace Vulg; ascende in pace PolAnt (24 : 8): OpecŻyw 46v, 78; SeklWyzn d2*; Oto ńtrzały zá tobą ńá: iuż idź w pokoiu [*vade in pace*]/ bo cie Pan Bog wypuńcił. *Leop 1.Reg 20/22, Mar 5/34, Luc 7/50*; y rzekł do niey [*Dawid*]/ Idź w pokoiu do domu ńwego *BibRadz 1.Reg 25/35, 1/17*; A gdy wńtáwicznie [*Monika*] pńákáńá/ rzekł iey Bńfkup/ idź ńpokoiem/ nie podobna rzecz áby Pan Bog twoich zńez nie wyńłuchał. *BielKron 160v, 29, 67, 71v, 72, 74; HistRzym 86v, 99; RejPos 255, 257, [308], [308]v, 309v*; v ktorego znáńezion kubek wręce/ ten bęǳie v mnie niewolnikiem záś wy idźcie wpokoiu do oycá wáńzego. *BudBib Gen 44/17, 4.Reg 5/19, Iudith 8/23; CzechRozm 10v, 176, 204v*; A on [*Jezus*] iey rzekł: Corko/ wiára twoiá vzdrowińá cię: idźże w pokoiu/ á bąǳ zdrowá od choroby twoiey. *WujNT Mar 5/34, Luc 7/50, 8/48, Act 16/36, Iac 2/16.*

»idź precz, przecz« = *abi, apage te Mącz, Cn; facesse hinc, egredere, aufer a duc te Cn (33 : 7)*: A przetożci to powiádam/ Idź przecz poki ńie nierozgniewam *BierEz Nv, E2, K; OpecŻyw 153v*; Nu iuż teraz idzcie precz pochwili przyǳiecie *RejJóz M5*; Ić przec bo darmo ńtać raczys *RejKup e4v, e4v, e6, g4, i4, x8v, z8v [2 r.]*; iedno tylko kaǳy z nich niechay weźmie żonę ńwá y ńdzieci/ niechayże idzie precz [*ducent et ibunt*]. *BibRadz 1.Reg 30/22*; Wynidź á idź z tąǳ precz [*exi et vade hinc*] *BibRadz Luc 13/31, Gen 12/19, 19/9, 2.Reg 13/15, Luc 10/37; BielKron 68*; Apage, Wień ńie. Idź przecz/ Precz s tym Wień ńie ná dáńá *Mącz 12a*; Abi sis inscieⁿs, Ty dudku/ ńłupczizno yǳ precz. *Mącz 372d, 104c; HistRzym 23v, 24v, 29*; Idź nieńláchetny niewǳyęcńniku precz z oczu moich ná wieczne męki *RejPos 160, 70, 181v, 218, 240, 342; RejZwierc 80, 170v; BudBib 4.Esdr 2/2; SkarŻyw [223]; GrabowSet V3; PowodPr 34*; Idź precz/ á day iuż pokóy/ nie czynń wńęcey krzywdy. *GosłCast 29; KlonWor ded **3.*

»idź sobie« (2): Idz ńobie zziemie [*vade e terra*] twoiey/ y z rodu twego: y z domu oycá twego do ziemie ktora vkaże tobie. *BudBib Gen 12/1, 22/2.*

»idź stąǳ« (8): *BibRadz Gen 19/9, Deut 9/12, Luc 13/31; HistRzym 65; RejPos 143v*; Idźże iuż ńtąǳ gǳyżeń wńęńńá ńroǳóć ńam náǳ ńobą niż nádemńą okazał *Phil C2*; Wynidź á idź ńtąǳ [*vade hinc*]: bo cię Herod chce zábić. *WujNT Luc 13/31; CiekPotr 36.*

»idź na stronę« (1): ktoś ty ieft/ co tu czynisz? idz náftronę/ oto pánowie moi tędy wnetże poydą. *SkarŻyw* 135.

»idź(i) wen« (2): Iidzi wen ífatanie/ bo piáno ieft. Pana boga twego będzieś chwalitz *OpecŻyw* 38; *CiekPotr* 36.

»idź zdrow« (2): Idź zdrów/ a íkargę ná moglię ímętną Włóż Więc pámiętną. *KochPieś* 50; *CiekPotr* 14.

W przeni (18) :

idź dokąd [w tym: do kogo, do czego (4), na co (6), w co (3), ku czemu (1)] (14): Miítrz ku íwoim kfiáfzkom mowi. IDźcie ná fwiát moje kfiáfzki/ Przedáycie fie zá pyeniáfzki *BielKom* A, A [2 r.], A3, A3v, A4 [2 r.]; *WisznTr* 5. Cf *Frazy*.

ić od kogo (1): niechce on [frasunk íć] od ciebie/ idźże ty od niego á porzuc go ná drodze *RejZwierc* 150v.

Frazy: »niech idzie do diabła« (1): Nie ízácuyże moy brácie/ iedno co ieft prawdá/ A pochlebítwo z zazdrofcia/ niech idzye do dyabła. *RejZwierc* A4.

»idź w imię boże« [szyk zmienny] (2): Idźciefz [książki] w imię Boże ímiele *BielKom* A, A2.

»idźcie w ogień« (1): RYmy głupié/ rymy nieobáczné/ W których iáko weźwiérciedle znáczne Mé ízalęńftwo/ idźcie w ogień wízytki *KochFr* 74.

»niech idzie na stronę« = *niech będzie odłożone, pominięte* [szyk zmienny] (4): Ale niech ty íłowá moje idą ná ítronę: weyźrzywá w lámę rzecz *CzechRozm* 134, 68v, 70, 87.

»niech idzie wspan« (1): Niech idą wípák ich rády/ niech íye iáwnnie wítydzą/ Ktorzy niezczęście me rádźi widzą. *KochPs* 60.

β. *Uciekać, uchodzić, umykać, ujść; recedere* *Mącz* (11) :

ić dokąd [w tym: do czego (4), pod co (1), w co (1), za co (1)] (7): Ale gdy ná to przyíšlo kto ma wiázác dzwonek/ Wnet káżdá ízlá pod ítrzechę wtuliwízy ogonek. *RejWiz* 55; *BielKron* 341, 400v; *HistRzym* 128v; *RejPos* 25v; Gdy Zydowie w Ieruzalem Páná chcieli vkámienowác. Szedł z Ieruzalem áż zá Iordan do Betáberi *BiałKaz* C2v; Wítawízy w nocy Iozeph/ wíziął dzieciátko/ y mátkę iego/ y ízedł [secessit; wízedł *WujNT* Matth 2/14] do Egiptu *LatHar* 531.

ić skąd [w tym: z czego (4), „skąd” (1)] (5): *LibLeg* 11/55v; *LibMal* 1546/113; ábowiem gdy Tátárowie ízli s Polfki z ludzi íercá wybrawízy w iádziech wielkich moczyli á do wod kładli *BielKron* 366, 400v; *BiałKaz* C2v.

ić od czego [= z powodu czego] (1): ale y mnie íamemv przidalo ycz sswey dziedziny od strachv poganow. *LibLeg* 11/55v.

ić przeciwko komu [= przed kim] (1): [Nieprzyjaciele] ítrwożeni/ ízli przeciwko im w íáfy [!]. *BielKron* 341.

Zwrot: »wspan íć« (1): Postico recedere, Wípák íć/ vkráść fie. *Mącz* 315a.

d. *Zawierać związek małżeński (o kobiecie); nubere* *Mącz*, *Cn*; *accipere maritum, collocari, convenire in manum alicui, denubere, enubere, maritari* *Cn* (127) : Nupta est male, Zle ízlá *Mącz* 252b; Tákże teź y dziewczki gdy kto dawa zá mąż/ theź fie rzadko rozmyíla ná obyczáie/ ná wychowánie/ kiloby miał polczwarty wísi/ tedy wnet powiedáią iż bárzo dobrze ízlá *RejZwierc* 31; *WujNT* 1.Cor 7/39.

iść za kogo (17): GDy páni zá młodzieńcá iedná iść nie chciała/ Bábá wziąwfy wyźliczkę/ gorczyce iey dáła. *RejFig* Bb5v; *RejZwierz* 26, 49; [*Iwan*] gdy do niego posłowie Tátárscy przyeżdźáli/ ftoiąc ich fłuchał/ á onym liedzieć kazał. Przeto żoná iego Zofia Greczka mowiła/ iżem zá fługę Tátárskiego fzlá. *BielKron* 428v, 45, 343v, 354, 377, 465; *Mea filia nupsit tuo fratri. Moyá corká fzlá zá twego brátá. Mącz* 252b, 252b; *GórnDworz* Co; *BudBib* I 467v *marg*; Y którażby nie fzlá rádá/ Zá tak gładkiégo fąsiádá? *KochSob* 61; *WujNT Mar* 10/12, s. 262, 595.

Zwroty: »iść w [*jakis*] dom« (1): zacnych Kfiążąt corką będąc/ Szłám w Kfiążęcy dom zacny: dał był bog vrodę/ Dal potomftwo *KochOdpr* Bv.

»w małżeństwo iść« (4): Iefli pánná w małżeńftwo idzie [*nupserit Vulg* 1.*Cor* 7/28]/ niegrzeźfy *KrowObr* 225v; *BielKron* 380; *SkarŻyw* 93, 153.

»iść za mąż« = *nubere Mącz, Calag, Calep; denubere, innubere Mącz, Calep; maritari Mącz; enubere Calep* [*szyk zmienny*] (73): Iako syostra moyá slychatna helisbyetha slyá [!] za masch przes volyey moyey *ZapWar* [1519] nr 2244; *MetrKor* 59/76; *BierEz* R4v; *OpecŻyw* 4; *FalZioł* V 15; *LibMal* 1544/92 [2 r.]; *MurzNT Mar* 12/25; *GroicPorz* m; *KrowObr* 143v; *UstPraw* G4; *RejFig* Ee3; *RejZwierz* 26 [2 r.]; *BibRadz Ruth* 1/12, 13, *Ez* 44/25; To fie rozumie/ iż dzyewki płáčzą idąc zá mąż poftáwą/ ále fie ferce śmieie. *BielKron* 21v, 75v [3 r.], 465; *Marito, Ożeniam fie/ też ydę zá mąż/ w ftepuyę w małżeński ftan/ sliubuyę fie/ Bierzę fliub. Mącz* 210a, 243a, 252b [2 r.], 252c [2 r.]; *GórnDworz* Aa5v; *KuczbKat* 250; *BudNT Matth* 22/29, *Luc* 20/34; A pewna to iż oná nie dla czego innego zá mąż fzlá/ iedno áby mężowi dźiatki rodziła *CzechRozm* 164,164 *marg*, *2, **2; *Calag* 343a; *SkarŻyw* 125, 150, [223], 341, 457; *ReszHoz* 129 [2 r.]; *Innubo – Wftepuię przez małzenftwo w dom, za mąż idę. Calep* 539a, 306b, 364a, 706a; A która fzlá zá mąż [*quae autem nupta est*]/ myśli o rzeczách świeckich: iákoby fie podobála mężowi. *WujNT* 1.*Cor* 7/34, *Matth* 22/30, s. 195, *Luc* 20/34, 35, 1.*Cor* 7/28 (14); *SarnStat* 590, 591, 634, 637, 639 (8); *CiekPotr* 12, 57; *ZbylPrzyg* B3v.

»iść za [*jakiego*] męża« [*szyk zmienny*] (20): *UstPraw* B2v, B3; *Sybillá fzlá zá drugiego mężá BielKron* 179v, 60v, 300; *CzechRozm* 164; Zá mężá inney wiáry iść niechce S. Iuliána. *SkarŻyw* 150 *marg*, [197]; Przeto tedy poki mąż żywie/ będzie zwána cudzołożnicą iefliby fzlá zá inźzego mężá [*si fuerit cum alio viro*], *WujNT Rom* 7/3, s. 4, 22, 80, 195, 200, *Rom* 7/3, s. 595 [2 r.]; *SarnStat* 591, 637, 1160.

W przén (1) : dziewczki gdy kto dawa zá mąż/ theź fie rzadko rozmyfla na obyczáie/ ná wychowánie/ kiloby miał połączwarty wśi/ tedy wnet powiedáią iż bárzo dobrze fzlá/ bo fie mu iefzcze po mácierzy we dwu wliách doftánie. Ano dobrze powie iż fzlá po mácierzy/ bo po roku nadáley/ álic náfz pan buia po miáfteczkach/ á páni theź do pániey mátki ná mięfopufty. *RejZwierc* 31.

** *Bez wystarczającego kontekstu (dla niewątpliwych znac. I. 1. 2.)* (8) : *Beto, id est, Vado, Ydę. Mącz* 24c; *Eo, Ydę. Mącz* 104b, 104b; *Incedo – Stapám, idę. Calep* 518a; *Pedo – Idę. Calep* 768b, 364b, 780b, 1099a.

3. Wyprawiać się, ciągnąć, uderzać, nacierać, atakować; brać udział w bójce, w szermierce (248) : Szło [*ascenderunt*] tedy trzy tyfiące walecznych mężow. *Leop Ios* 7/4; Iefli rofkaże ruźyc woynę iednym przeciw drugim/ wnet vczynią/ posleli ie przeciw nieprzyacielom/ idą/ rozwalaiąc gory/ mury/ y wieże. *BibRadz* 3.*Esdr* 4/4; przypuścili tedy Turcy ku fzturmu profy lud Krześciánfki nieważąc ich

łobie nizarć/ wołali niebożęthá áby im folgowano boć poniewoli idziem *BielKron* 249v, 229, 313, 314, 361v; *RejPos* 334v; *BielSpr* 51v, 53v; Cżterzytá łzło wfarzow przeważnie przybranych *StryjWjaz* B2v; Zás w ciągnieniu tego nawięcey trzebá pilnowác/ áby ile może być/ żołnierze/ w łpráwie á ciálno ábo gęfto łzli *ModrzBaz* 111; Drudzy/ áczkolwiekby łami niezli/ áleby miáfto łiebie iezdne y piełze wypráwowáli *ModrzBaz* 120v, 120; *SkarŻyw* 358, 519; *KochJez* B; *BielSen* 10; *KochMon* 19; *ActReg* 4v, 6, 56; *SarnStat* 366; *SkarKazSej* 669b.

iść dokąd [w tym: do czego (38), ku czemu (9), w co (7), na co (3), pod co (1), „tam” (1)] (61): *Leop Num* 32/30, *Deut* 1/41; *RejZwierz* 37; Drugiego dnia wczyniwłzy zgodę/ łzli náłzy do Polłki s Krolem/ á Węgrzy do Węgier. *BielKron* 397v; Krol rołpułcił wołfká: łzły niektore ná Wołyn drugie do Polłki *BielKron* 406v, 47, 52 [2 r.], 52v, 67v, 159 [2 r.] (35); *BielSat* N3v; *BielSpr* 21v, 59, 67v; *StryjKron* 256, 309; *KochJez* B; *BielSjem* 40; nie tylkoboy Tátárzyn w łiemię iść nie łmiał/ ále byłcie go y z iego łiemie wyprzec zá czálem mogli. *GórnRozm* M; Wielkim pospiechem szedłem pod Wieluń ze czwartku na piątek. Samuel Stadnicki przyszedł na mą straż trzy mile od Wielunia nad Parzimiechami *ActReg* 56, 4v, 5, 6, 7; *GórnTroas* 72; *OrzJan* 83; Obeyźrzawłzy łię ná łwe/ łzli do nich łtráłzliwie/ Biiąc/ łiekąc/ łćináiąc/ co mogli dotkliwie. *KmitaSpit* Cv. Cf »iść ku bitwie«, »iść w pole«.

iść skąd [w tym: z czego (4), „stamtąd” (2), od czego (1)] (7): á ieden huf idzie [venit] od polá Meonenim. *BibRadz Iudic* 9/37; Pereni też miał łwoy ołobny poczet ludzi/ okrom innych ktorzy z Czech/ z Moráwy/ y z Sláfká wftáwicznie łzli. *BielKron* 314, 395v, 399; Z támtąd łzedłes ku Chełmu/ á okołó łiebie Ledwę łłóńce znác było przed dymy ná niebie. *KochJez* B2v, B4; *BielSen* 12.

iść którędy [w tym: przez co (12), czym (5), po czym (1)] (17): *Leop Iudic* 9/37; A gdy ciągnął krol Egipłki do Kárchamis/ Iozyałz krol záftąpił mu z wołfkiem/ broniąc by nie łzedł przez zyemię Iudá. *BielKron* 91, 159, 170v, 201v, 202, 203v (14); Abo też ták oni zbrojni ktorzy wieždźáiá/ máią proftą drogą iść záładźiwłzy wálne wołfko ná łtronie w táiemnym mieyłcu *BielSpr* 27; A ielłiby ciálnemi drogámi wołfko łzło/ przeto trzebá zpilnołcią wbiegác mieyłcá łpołobnieyłze *ModrzBaz* 111.

iść przeciw komu [w tym: na kogo, na co (15), przeciw komu (10), k(u) komu (3), do kogo (1)] (29): *LibMal* 1545/103; *HistAl* 12; *Leop Iudic* 20/20; *BibRadz 2.Reg* 20/8; [Amurates] Krzełłciálnkie wołfko ktore przeciwo niemu łzło poráził. *BielKron* 240, 15v, 65v, 190v, 250v, 344, 406; *KochSat* Cv; ty idzielz ná mię z dziwnemi zbroiámi á przypráwámi łwemi/ á ia tylko ná cię ide wziáwłzy łobie ná pomoc imię Pána *RejZwierc* 264, 134v, 261v; Venitdius, gdy też s Párty temi walczył/ [...] gdy łie s nimi potkác miał/ z nienagła knim łzedł *BielSpr* 43; Tedy prziciágnął Cházáel krol Arámłki y dobywał Gathu/ y wziął iy/ á (potym) obrocił łię Cházáel iść ná Ieruzalim [ut ascenderet contra Ierusalaim]. *BudBib 4.Reg* 12/17, *Ier* 51/56, 2.*Mach* 12/20; *SkarJedn* D5v; Albricht/ ná pirwłzy vph przodkiem łzedł/ á było w nim konnego ludu iák Wapouius piłze piętnáscie tyłięcy *StryjKron* 662, 682; *BielSen* 12; *OrzJan* 43; *RybGęłli* C2v; *KmitaSpit* B4v; *CzahTr* D3v; *SkarKazSej* 685b.

iść na co [= w jakim celu] (26): *BielKron* 406v; á iáką nieprzyiazń przeciw Lácinnikom pokázowáli gdy łzli ná zdobywáne od Turkow Bożego grobu. *SkarJedn* 253; Chcieć ná zdobycz iść w picowáne. *Petere commeatum. Calag* 381b; *OrzJan* 46. Cf »iść na pomoc«, »iść na walkę«, »na wojnę iść«, »iść na wyprawę«.

iść przed kim (2): Konrad też de Lichtenhagen Kontor Brandeburfski z wielkim wojskiem szedł przed nim do Zamku Garty/ ziemie około spuściłszy ogniem y mieczem *Strykron* 309, 310.

iść z kim (13): *HistAl* G6v; Potym Lokietko stamtąd wyciągnawszy szedł s tymi ludźmi do wielkiej Polki *BielKron* 373, 72v, 394, 397v; *BielSat* Nv; *BielSpr* 59; *BudBib* 2.Mach 12/21; *CzechRozm* 251v; Gdyż Pánowie Rádá y wšyřtko Rycerstwo Litewskie nie chcieli z nim iść/ odprawił ná pomoc Albrichtowi Máršzałká šwego Namieřtniká Lidzkiego *Strykron* 672, 787; *BielSen* 10; *BielSjem* 37.

iść z czym (7): *LibMal* 1545/103; zebrałszy mocy wšyřtki Cesarz šwoie ze wšzech štron/ szedł przez pošrzodek Włoch z wojskiem do Fránciey *BielKron* 215v; *RejZwierc* 261v; *ModrzBaz* 112; *SkarŻyw* 527; Bo á což po owym ná woynie/ ktory nágo/ á z kijem idzie? *GórnRozm* K3v; *ActReg* 11.

iść za kim (17): Mikołay Firley Hetman/ szedł zá nimi [za *Tatarami*] áž do Wišniowcá/ ále iż troche ludzi miał/ przeto šie o nie pokuřić nie chciał *BielKron* 416, 329v, 399, 407v, 419; Y przepráwił šię do nich wprzod/ a wšyřtko wojsko šzło zá nim [omnis populus eius post eum] *BudBib* 1.Mach 5/43; Zá tymi záš šzło w pozad z Ianuřzem Xiążęciem Zbárářkim Zołnierzow iezdnych 6000. *Strykron* 787, 602, 632, 777 [2 r.]; mali woisko iść zanim czyli nie *ActReg* 12, 6 [4 r.]. Cf »iść jeden po (a. za) drugim«.

cum inf (7): Tá drogá niegdy Eneas Syluius Papieř miał iść Konřtántynopolá dobywáć pod Máchometem z Iurkiem Szkándebergiem/ ále vmářł předko morem w Ankonie. *BielSpr* 59; *BudBib* 3.Reg 20/27. Cf »iść walczyć, wojowáć«.

Ze skłádnią łacińską (1): nepodobna abyž małem ludem w Ziemie naszę wciágac miał, bo inter infensum populum szedłby y woisko zanim by było. *ActReg* 3.

W porównaniach (2): [Longobardy] iákoby morřka nawářnoř z štráchem ludzkim šzli/ miářtá zamki pobieráiąc *BielKron* 338v; Godziná iedná ná dzień y obaczá nářzy/ Ano Tureckie wojská idá iáko lálřy *Strykron* 603.

Zwroty: »iść ku bitwie« [szyk zmienny] (3): *BielKron* 307v; żadnemu z ludu nie dopuřczáli wáłu řypáć/ ále iřzby wšyřcy řzli ku bitwie [sed veniant omnes ad bellum] *BudBib* 1.Mach 5/42, 1.Mach 12/50.

»iść chyłkiem« (2): Idź chyłkiem pošóżywřzy páwezy po šobie *BielSat* Nv [idem] *BielSjem* 37.

»iść dalej« [szyk zmienny] (2): Dáléy idáć/ ná Rzowřkim rubieřu namioty/ Y twoie špracówané odpoczęły roty. *KochJez* B3, Bv.

»iść jeden po (a. za) drugim« (3): Idźcie iedny po drugich/ s šwemi proporczyki/ Idźcie przedřie choć myłá/ řtrzelbá wářze řzyki. *BielSat* Nv [idem *BielSjem*]; *BielKron* 409v; *BielSjem* 37.

»iść ošlep« (1): w potrzebie woienney/ gdzie wiele ludzi ná tho pářrzy/ náyduię šie więc drudzy/ kthorzy/ chocia iuř zdechli ná pošy/ iednák przed wřtydem idá ošlep *GórnDworz* D5v.

»iść w pole« [szyk zmienny] (3): zářię gdyřmy řzli w pole z nieprzyacielmi nářzemi / przedewřzemim šam štáňá y pirweiem walkę počzynał. *HistAl* G6v; *BielSpr* 10; *KmitaSpit* A4.

»iść na (a. ku) pomoc(y) [komu]« = *ire suppecias Mącz* [szyk zmienny] (8): Turkom šzło na pomoc ludzi wiele ze wšzech štron zwářzczá z Nikopola. *BielKron* 309v, 227, 247, 252, 257, 387, 418; *Ire suppecias* [...] Ku pomocy yřć. *Mącz* 104b.

»iść ku potrzebie (wojennej)« [szyk zmienny] (6): ábowiem gdy im kazano ku potrzebie woienney iść/ niechcieli/ zwłázczá vbodzy/ ktore dłuźnicy trapili o dłuęi. *BielKron* 106v, 74v, 107, 260; *BielSpr* 58; Ktorzi iezni y piefzi/ áby álbo wefzytcy wfpólek/ iefliby wielkiego odporu nieprzyacielowi trzebá/ fzli ku potrzebie [*progrederentur in aciem*] *ModrzBaz* 120.

»iść ku potykaniu« (2): á fthąd idąc ku potykániu [*inde procedentes ad pugnam*] ná fyny Beniámin/ ięli dobywác miáfthá. *Leop Iudic* 20/20; *BielKron* 72v.

»iść przed się« (2): Idźcie przedfie choć mylą/ ftrzelbą wáfze fzyki. *BielSat* Nv [*idem*] *BielSjem* 37.

»iść w się« = *nacierać na siebie* (1): więc tu ieden drugiego obáli/ á z oney krotofile to idą w fię/ áż ieden s chromą nogą/ drugi z rozdártym vchem idą fkowycząc do domu. *RejZwierc* 72v.

»iść (z) sprawą, bez swej sprawy« [szyk zmienny] (6 : 1): *BielKron* 456; [*Teogenes*] pośłał tháiemnie ná ftronę fwoie ludźi pod podftácią nieprzyacielfką/ áby naieždźáli á ftráfzyli woifko iego s ciáfnych mieyfć/ ktore fzło bes fwey fpráwy/ á wáfákże obaczywfzy prośili áby ie fpráwiono/ áby z gotową fpráwą fzli. *BielSpr* 42, 10, 67, 67v; A Máchábeufz tefz fpráwiwfzy woifko fwe/ y zfykowawfzy ie w hufłce/ fzedł fpráwą przeciw Tymoteufzowi [*in Timotheum impetum fecit*] *BudBib* 2.*Mach* 12/20.

»k(u) szturm (a. szturmowi) iść« [szyk zmienny] (12): Máchometh iáko pies wściekły kazał wfzythkim bez przefłtánia ku fzturmu iść á dobywác co nafilniey/ máiac iuz zá mdłe obleżeńce *BielKron* 250, 247, 248 [2 r.], 312, 316; *BielSat* N; *BielSpr* 63v, 65v, 75; *StryjKron* 537; *BielSjem* 36.

»iść walnym ufem« (1): Krol Ferdynánd máło drugim wierzył/ przeto fie ftrzegli fiebie/ fzło przodkiem Węęrow trzydzieści chorągwi ktorzy świádomi kráiny/ zá nimi Włofzy/ náoftátku fzli Niemcy wálnym vfem *BielKron* 314.

»iść walczyć, wojowác« [szyk zmienny] (4 : 2): *LibLeg* 10/155; *RejZwierc* 4v; *BibRadz* *Ios* 22/33; Tytus wymowny á mądry/ láčno lud Rycerfki láęodnie námowił [...] áby fzli woiovác nieprzyacielfkiey zyemie *BielKron* 106v, 314; dla częęoś nas nie wezwał gdyś fzedł walczyć [*cum pergeres ad pugandum*] ná Mid-iáná *BudBib* *Iudic* 8/1.

»iść na walkę« [szyk zmienny] (4): idźciefz wypráwni á gotowi przed Pánem ná wálkę [*pergite coram Domino ad pugnam*]: á każdy zwás mąż woienney/ niecha fie przepráwi przez Iordan zbroyno *Leop Num* 32/20; *BielKron* 210; *HistRzym* 113v; *CzechRozm* 251v.

»iść za włofy« (2): A teź gdy iefł Electia To ieden drugiego mija Vbieęáiac fie o głofy Dobrze nie idą zá włofy *RejRozpr* C3; *GórnRozm* Av.

»na wojnę iść« = *vadere in praelium* *Mącz*; *profugere militatum* *Calag* [szyk zmienny] (13): *Leop Num* 1/42; *RejZwierc* 103; *Goski* *3; *BielKron* 259v; *Vadere in praelium*, Ná woynę yś. *Mącz* 472c; *BielSpr* 45; Bo czáfem ná woynę idą ci [*in bellum itur ab iis*]/ ktorzi to wedle praw y obyczáiw winni *ModrzBaz* 119v, 116, 120v, 121; Inn den Krieg ziehen. Iść ná woynę. *Profugere militatum*. *Calag* 296a; *SkarŻyw* 503; Sołtyśi ták fkupieni iáko y nie fkupieni ná woynę winni iść. *SarnStat* 300.

»iść na wyprawę« (1): Mázowfzánie s Prufy kthorzy fzli s powinowáctwá ná tę wyprawę/ nie mogli trafić do vffu Polfkiego *BielKron* 399.

»iść w zagony« (1): A Wołhá rzék północnych można Kśięęzná bieży. Tę przepłynáwfzy ludźie twoi fzli w zagony Pod Starycę *KochJez* B2v.

»za pasy, w pasy iść« *concertare, descendere Mącz; luctare Calag; deluctare Calep* (3 : 1): *Concertare cum aliquo*. Zápáły yść álbo fie teź wádźić s kim. *Mącz* 49d; *Inde in Harenam descendere*, Szermowác álbo zápáły yść. *Mącz* 153b; *Calag* 399a; *Deluctor – Wpafsiidę. Calep* 302b.

»do zbroje iść« (1): Słyfząc to póspółftwo vbogie/ nie tylko do zbroie nie fźli/ ále y rádzi byli nieprzyiacielowi *BielKron* 107.

»iść zbrojno, zbrojnie« (2 : 1): Ale ie fliby niechćieli f wámi iść zbroynie [*transire armati*] do źiemie Chánánykíey/ niechay miedzy wámi máią mieścá ku miefzkániu. *Leop Num* 32/30, *Deut* 1/41; Ato ón [*Dawid*] nie fzedł zbroyno/ áni z hárkábuzy/ Przedfię polégł od niego ón Goliath duży. *WyprPl* A3v.

W przén (11) :

iść k komu (1): Szyki fię im pomiefzály ktoremi [*ludzie*] fźli k nam frodze/ Iuź fię sídlá potárgály/ á myfmy ná f wobodźie *ArtKanc* K15v.

iść na kogo, na co (9): *OrzRozm* C2v *marg*; Idá ná nas/ idá/ Pánowie moi/ *Fata* Brátržey náfzóy Czechów/ ktorzy przez Hufá roftárgnieni/ w iáki rofťyrk/ y w roźlanié krwie przyfźli byli *OrzQuin* Zv, Z3, Z3v, Z4, Aa5v; wśyfcy niewierni Bogá fię Chrześciáńkíego bali mowiac: Bog Chrześciáńki ná Perfyá idzie *SkarŻyw* 73; *ArtKanc* Kv.

Zwrot: »do szturmu [= *na męki*] iść« (1): Głupie bárzo czynicie. Wfťydcie fię dzieci y niewiafť/ ktore wám męźnym ferce pobrały/ á ochotnie do tego fťturmu idá. *SkarŻyw* 46.

II. *Na oznaczenie ruchu i zmian w przyrodzie żywej i martwej; o przemieszczaniu się przedmiotów i zjawisk w przestrzeni i czasie* (453) :

1. *Dotyczy przyrody żywej lub martwej* (318) :

a. *lek.* *O procesach fizjologicznych: przesuwac się, przechodzić, przedostawać się, wydzielać się, rozchodzić się* (31) : [*Miękczana*] otwiera zatkanie w wątrobie y w flezienie y w thych źiłach ktoremi vryna idzie. *FalZioł* II 8 b, V 10; *Oczko* 21v.

iść dla czego [= *w jakim celu*] (1): Bowiem w ten czas materia v pławow zaftanawia fie, á [!] częfc niektora wzgorę idzie dla źiwnofci płodu *GlabGad* D7.

iść dla czego [= *z jakiego powodu*] (1): obfity pot wyfłedł s niego [*Jezusa*] [...] ij na źiemię ciékl pófpólu teź ze krwiá/ para z iego głowy ífla dlá wielkiego vpratzowaniá. *OpecŻyw* 102v.

iść do czego (11): *PatKaz* III 120; [*gir*] z źoładka profto do ieht idzie krom żadnego pożytku. *FalZioł* I 96a; *Burzthyn* ktho gi pić będzie/ tedy broni iżby wilkofei zbytne do źoładka nie fźły *FalZioł* IV 55a, III 2b, V10; [*W czasie snu*] Także one podobienftwa wychodzą od pamieci idac przez frzednie komory aż do fmyfłu póspólitego *GlabGad* L3v, L5; *Diffunditur morbus a capite*, Ydzie od głowy do drugich czlonków niemoc. *Mącz* 139d; *SienLek* 16v, 17v; *WujNT Matth* 15/17.

iść z czego (7): *OpecŻyw* 102v; od mozgu gorączego a fuchego mnyey uylkofzcy ydzye do oczu *PatKaz* III 120; *FalZioł* I 96a, III 2c, V 10; Bábá wziáwfy wyźliczķę/ gorczyce iey dáłá. Aby iey fźły lzy z oczu *RejFig* Bb5v; *SienLek* 16v.

iść ku czemu (2): aby wiatr grubi ktori ma ić ku ferczu na iego ochłodzenie, nie wchodźł tak profto, ażby fie ftał fubtilnieyfy w vfciech *GlabGad* Cv; *SienLek* 88.

iść pod co (1): Naprzod łtrzekanie z kłociem/ ktore idzie pod łopatkę/ ciężkie odetchnienie/ kałzłanie/ á ograżanie. *FalZioł* V 82.

iść przez kogo, przez co (3): Gula, Łakotá przełz ktorą yedzenye y pyćye ydzye. *Murm* 54; *FalZioł* IV 33c; *GlabGad* L3v; *BielRozm* 11.

iść w co (4): Ale ludzie ku łtarofci zimnieyfzy łą, mniefzye thez idą w głowę kurzawy *GlabGad* L5v; *MurzNT Matth* 15/17; Z łercá w żyły krew idzie *SienLek* 16v. Cf »iść w głowę«.

iść czym po czym (1): Krew żyłami od łercá po włytkich człónkoch idzie *SienLek* V3.

Zwroty: »iść w głowę« = *odurzać* (1): izby żaden winá pić nie łmiał/ áni inych nápoiow/ ktore idą w głowę *GórnDworz* Ff7.

»z wnątrza iść« (1): przeto niedobrze łobie rádźi/ ten ktory łwierzb złyebie gubi/ przed wyłtanim: wyiáwłzy izby pewnie wiefdział iz mu nie z wnątrza idzie ále iz go od kogo innégo dołtal *SienLek* 133.

»iść wzgóre« [szyk zmienny] (3): *GlabGad* D7, I3v; naprzod w ręce práwey bol łye wzrułzy/ idzie wzgóre ku rąmieniu/ áż potym wyłzłzey: takze też wboku áż do biodr *SienLek* 88.

a. *Rodzić się* (1): tedy iuz tak [dziecię] niechay gidzie nołzkami/ rąćki przychylaiącz do vdzikow/ [...] zwiázawłzy nołzki rowno chufteczką miękką: pomagác leguchno wyciągaiącz z żywota áże do kończa. *FalZioł* V 21b.

b. *O słońcu, gwiazdach, chmurach* (18): iako łłończe ydzie thakiefz kwiath thego ziele [nawrotu] za łłończem idzie *FalZioł* I 49c; Ołtarz. WTychże łtronach pod żędłem práwie Niedźwiadkowi/ Idzie niebem podobny wyraz ołtarzowi. *KochPhaen* 16, 15 [2 r.], 19, 24; Y na niebie Słońce/ Miełiac/ Gwiazdy/ nie łzłyby porządnie/ gdyby tám wiefcey niź ieden Bogow było *GórnRozm* K3v.

iść na co (1): [słońce] Idzie na południe y krąży na pułnocy *BudBib Eccle* 1/6.

iść nad kim (2): *RejAp* 135; Gdy od Krolá wyiecháli/ Gwiazdę wnet wyźrzeli/ Swiećac onym nád nimi łzłá *ArtKanc* C13v.

iść przed kim (3): *OpecŻyw* 24; Potym łfedł przedemną obłok pelen wody y wydał z łiebie dełłcz náwálny. *Leop* 4.*Esdr* 4/49; *BudBib* 4.*Esdr* 4/47.

iść za kim, za czym (2): *GroicPorz* B; TAKiefz Pies idzie zá nim/ z rózných gwiazd zložony *KochPhaen* 13.

W porównaniu (1): włzákże iz zá pracą w rzeczy połpolitey wżyteczną/ chwałá tak mułi iść/ iáko cień zá Słońcem idzie *GroicPorz* B.

Frazy: »słońce idzie za gorę [= zachodzi]« (1): Albo gdy łłońce idzye czyrwono zá gorę/ Vźrzyłz iutro albo wiátr/ áłbo łzpetną chmurę. *RejWiz* 148v.

»słońce idzie okręgiem« (1): A łtąd trzeba rozumief iz Słońce áłbo Miełiac idąc łwym okręgiem niźey tego Zodiáká/ náłtepuie na ty przerzeczone známiona áłbo łłopnie/ przeto czynią odmienności na źiemi w ludzkich łprawách *BielKron* 263.

»słońce wzgóre idzie« = *przybywa dnia* (1): Wiołná iém [cieplicom] nalepłza: ktorą tu liczym póty/ póki łłońce wzgóre idzie. *Oczko* 29.

c. *O parze, dymie, ogniu, wietrze, dźwiękach itp.* (26) : *BudBib Eccle* 1/6; Gdy vyrzyćie obłok włchodzący od zachodu/ wnet mowiefie: burza idzie [imber venit] *BudNT Luc* 12/54; *Oczko* 6; Gdy

ieden głos gornie idzie/ drugi zniżyć się musi: tak y w Rzeczypośp: iedni wyższy/ drudzy niższy być mułzą. *SkarKazSej* 676b.

ićć dokąd [w tym: w kogo, w co (5), do czego (2), na kogo, na co (2), ku czemu (1), pod co (1), „tam” (1)] (12): Też człowiek ktori ma łuchoti Dobrze aby siedział w boru między prawą łofniną aby wonia łofnowa weń szła wty *FalZioł* I 116b; tych rzeczy potrołfze wziawłszy wšitkich albo dwoiey włozić nawęgle/ opafawłszy niewiałtę włozić podnię aby dim wnię szedł nadolnem miestcem. *FalZioł* V 26, I 30b, 70a, V 26v, 79v; Kochamy się też widzieć kwitnące polá/ s kthorich roskofzna wonność idzie wnozdrze náfze *HistAl* I7v; Abowiem iáko Kádzydło w kościele Sálomonowym ku gorze łfło/ y bárzo pięknie woniało *KrowObr* 91v; *SienLek* 108v, 174; *BielSpr* 16v; *WitosłLut* A3.

ićć z czego (7): Też winny oczet gorący, á nad nim vcho głuche dzierzeń iżby para z ocztu szła do vcha, przywracza dobri fluch y łzumienie oddala. *FalZioł* V 79v, V 26v; *HistAl* I7v; *RejWiz* 120, 167v; Ofadzili łtraż około tey łkory Smoká/ s ktorego palzczęki ogień zówždy pałá/ ofadzili też dwa Byki okrutne/ ktorym ogień z gęby szedł *BielKron* 54; A s tych trzech trąb trzy głofy nówfzem idą cudnie. *RejZwierc* 120.

Zwrot: »wzgorę ićć« (1): [*Fallop*i] plát kliniáftyw wodę wetknął/ áby go koniec dáfeko nád łafzczką zówiefzóny/ párá która wzgorę idzie łye nápełniał/ á kropłami ktore łye z niego łaczyły/ przyłádę á włafność wody odłaczał *Oczko* 11.

W przén [z czego] (1) : Vżrzał dziczek á páłterz w mroz na ręce chuchał/ A potym gdy káfzę iadł/ iż gorąca dmuchał. Rzekł: iuz tu mego by tu długo być nie może/ [...] Także też y z nas każdy łtrzeń się więc takiego/ Gdy rozna párá z gęby idzie od iednego. *RejFig* Aa3.

a. *Dotyczy wymowy głosek* (4) : Toż y pan Gornicki rozumie. To /w/ wzięło się z Niemieckiego: ieno iuz tężey v nas idzie/ niż v Niemcow. *JanNKar* F4; gdzie to łowo gruby, przez ypłylon/ tępo idzie: grubi záfie, przez /i/ ćieniéy. *JanNKar* G, G [2 r.].

d. *O opadach atmosferycznych: padać* (25) : á gdy przefłzy ony gwałtowne dźdze/ po nich łzły kropki [*superaverunt in ea guttae*]. *BudBib* 4.*Esdr* 4/47.

Frazy: »deszcz idzie« = *pluit Mącz*, *Vulg*, *PolAnt* [*szyk zmienny*] (22): Corez iefł druga riba morzka/ iako piłze Eułculap. iże gdy defzcz idzie/ tedy się łkrije w iame łwoię, dla tego gdy na nie defzcz idzie/ tedy ofłnie y potym zdechnie. *FalZioł* IV 32c; *Leop Iob* 38/26; Eliałz był człowiek tymże niedofłtkom poddány iáko y my/ y nabożnie się modlił áby dežd nie szedł [*non plueret*] y nie szedł dežd [*non pluit*] na ziemię pułczwártá látá. *BibRadz Iac* 5/17; Táfze w Micháłowie trzy dni krwawy defzcz szedł. *BielKron* 363v, 4v, 192v, 253, 286v, 298, 359v; Pluo, Dicitur Deus, Deszcz idzie/ Páda. *Mącz* 306d, 306d, 361c; *BudNT Apoc* 11/6; *ModrzBaz* 67v; *SkarJedn* 96; *SkarŻyw* 270; *StryjKron* 345 [2 r.]; *WujNT Apoc* 11/6.

»idzie grad« = *grandinat Mącz* (1): *Grandinat*, Ydzie grad. *Mącz* 148c.

»śnieg idzie« (1): *Śnieg idzie*. *Ningit*. *Calag* 180b.

e. *O wodzie, płynach: ciec, ściekać, płynąć; intermeare, praeterfluere, vadere Mącz* (195) : Theż około brodawek zekrwawyc czem ofłtrym to iefł iżby krew szła/ a tym prochem połipować á łpadną. *FalZioł* I 70b, I 70d, 151d, 156a, II 2b [2 r.], IV 59c (12); A Seneca tę łobie [*śmierć*] wybrał mnimaiąc nalekczeyłzą, rołkazał łobie obie żyłe zaciąć mediany á krwi dał ićć aż do łmierci á tak

żywot fwoy dokonał. *BielŻyw* 143; *BielKron* 41v, 283, 285v; Euphrates in Mesopotamiam vadit per ipsam Seleuciam, Ciecze/ idzie/ bieży/ etc. *Mqcz* 472c; Gdy żyłę zátną/ á krew idzie czarna a gęłta/ nie dobrać ieft/ á tęć godno wypuścić. *SienLek* 33v, 73, 109, 109v, 110, 111v (15); *Strum* L3v, O3v, Pv; *Oczko* 8, 21v.

iść dokąd [w tym: do czego (15), pod co (14), ku czemu (8), na co (8), w co (4), „kędý” (2), „tam” (1)] (51): *BierEz* D4v; [*Petroleum*] Y na bielmo na oczu/ y na wodę która do oczu idzie. Też pomaga naprzeciw dychawiczy y na kaźel zařtarzały *FalZioł* II 23v; *RejWiz* 146; *RejZwierz* 112; *BibRadz Eccle* 1/7; Dziełiąta rzeká ktorą theż zowá Niemiecká Wiłá/ kthora fie poczyna w Śląku/ idzie przez polłkie Kroleřtwo/ áż do morzá Bálteárickiego *BielKron* 282; Prágá głowá źemie miałto wielkie/ przez ktore rzeká idzie Geláwá/ do Saši ku morzu idzie. *BielKron* 291 v; [*Ziemia Śląska*] Ma niemáłe rzecźki ktore z Czeřkich gor płyná/ á wřzytki ku Odrze idá. *BielKron* 292, 267v, 277v, 278v, 280v, 281v (28); imo Praeterfluit Istula Varsaviam/ Wysła ydzie pod Wářszawę álbo ydzie imo wářszawę. *Mqcz* 132a; *SienLek* 89v; Wodá teź ták dobywáią/ odeymá wodę która do miáłthá álbo do zamku idzie/ bo nie wřzędzie řtudzien bywa/ ani cyřtern. *BielSpr* 62v, 62v; Wřzytkie potoki idá [*pergunt*] do morzá/ á przed fie morze nie nápełnia fie *BudBib Eccle* 1/7, *Eccle* 1/7; *Strum* Dv, N3v, O, Pv, P4v; *StryjKron* 26, 572; *SarnStat* 466, 1073; Idzie Wiłá ná pułnoc morzem przepafána. *WitosłLut* A2. Cf »na wstecz iść«.

iść skąd [w tym: z kogo, z czego (42), czym [= z czego] (3), „skąd(bykolwiek” (4), od czego (1)] (49): Romanowo ziele iefth rozmaite tak iże liedmioraka rozmaytoć iefth miedzy nim/ á wřzakoź s kaźdego mleko idzie *FalZioł* I 146b; *Petroleum*. Ieft oley kthori idzie z kamienia, Ieft řubtelny (á zwłářcza biały) *FalZioł* II 23v; Theż na vřtanowienie krwi która zbytnie nořem idzie/ ka^mřora řtarta na proch *FalZioł* III 26b, I 12c, 14b, 136b, II 3c, IV 4c, 54d (16); řkoro wymowił Oicze nářz ktoryř ieft w niebieřiech/ na tych miałt mu poczęły řzy zoczcu iść *MurzHist* 14; *KrowObr* 102; Oto wody ktore idá [*ascendunt*] z Pułnocy řá iáko powođ gwałtowna *BibRadz Ier* 47/2; rzeki ktore idá z Scytiey ku południu płyná *BielKron* 9; Mogan rzeká z Fráńkoniey idzie á w Ren wpada. *BielKron* 284v; [*rzeka Moskwa*] idzie od miáłtá Mořkwi ná wřchod Słóńcá áż do rzeki Okki *BielKron* 430, 104, 280, 283, 287, 288 (13); *Sanguino*, Ciecze mi krew/ krew ze mnie idzie. *Mqcz* 367c; Gdy krew z nořá zbythnie idzie/ vtłucz wátrobę kozłową řucho/ á ten proch z winem piy *SienLek* 73v, 63v, 89v [2 r.], 151, 171; *Strum* L3v, O3v, P4v; Ale to/ goráca woda z źemie idzie/ tedy muři być ogieñ co iá tám grzeie? pewno ře muři. *Oczko* 4v, 1, 4v, 8, 9v; Ciebie dla cźłowiecze dał Bog przekłóć łobie/ bok řęce nodze obie/ krew řwięta řzłá z boku ná zbáwienie tobie. *SkarŻyw* 357; *SkarKaz* 485b.

iść którędy [w tym: przez co (46), czym (12), po(d) czym (4), imo czego (1)] (63): *RejWiz* 146; Wroćily fie záłię wody á řzły potokiem řwym iáko pirwey. *BielKron* 47; Przez pořzodek miáłtá rzeká Xántus řzłá. *BielKron* 55, 8v, 270, 278 [2 r.], 281v [2 r.], 282 [5 r.], 283 (35); *Mqcz* 132a; A iefliby iáka Rzećá/ řzłá przez on Staw/ tedy ná tę Rzećę ma być baczenié. *Strum* F3v, F3v, G, H3v, I2, K2v(12); *Oczko* 4v, 8 [2 r.], 16v, [43]v; W browárze ma byđ bárho cħędogo: a rynnámi dla łácwieyřzey roboty ma wodá iść *GostGosp* 136; *SarnStat* 466; Pod nimi cieñ weřoła wonná łánkę kryie/ Przez ktorá cħichy řtrumieñ idáć białłe myie Brzezi *WitosłLut* A3v; *Skar* 611a. Cf »iść przez pořzodek«.

W porównaniu (1): Tãmże nie dãleko tego miãłtã Ren z ciãłnych gor idãc/ gdy bywa wciñnion miedzy lkãłãmi/ wielkim łzumem z wyfokich lkãł pãda nã niłkã źiemie/ by dziãłã idzie borzãce *BielKron* 283.

Zwroty: »iść przez pośrzodek, środkiem« = *intermeare Mącz* [szyk zmienny] (4 : 1): Dunay śrzodkiem źemie [*rakuskiej*] idzie y z drugimi rzekãmi *BielKron* 289v, 432v; *Intermeo*, Ciekę/ idę przez pośrodek. *Mącz* 217b; *RejAp* 187v, 188.

»na wstecz iść« (1): Wodã nã wftecz iść nie może. *BierEz* M2.

Szereg: »iść abo ciec« (1): yakom ya nyezapravil vody hvchodovk andha voda sla a bo cziekla oth sthauiv [!] thego tho pana Castellana Sphalenth do sthavv swego do Rasineza *ZapWar* 1536 nr 2453.

f. O rybach, ptakach (16): Nad nimi [śledziami] bywa zarza gdzie łthoiã albo idã *FalZioł* IV 30b, IV 31e; Idã froki łwiegotne/ y gębãte wrony/ Y kawek połpolitych łtãdã z kãzdey łtrony *KmitaSpit* A4.

iść do czego (6): PStrãg ktori łie teź rodzi w ciekãczych wodach: iako y Lołos, ale nie idzie do morza: tamo miełzka gdzie łie vrodzi *FalZioł* IV 44d, II 23, IV 30d, 44c [2 r.], d.

iść tamstãd (1): A gdy [ryba] łie wygikrzy/ tham z tãd idzie czo może na głębey y nadaley *FalZioł* IV 37a.

iść ku czemu (1): A chcełzi być łye ryby pręthko łowiły/ pomãzuy mãtniey oleiem cegłowym/ k themu rãdy idã. *SienLek* 193.

iść między co (1): A kiedy Morze gra/ thedy idã [ryby *Cetus*] miedzy wełny á więczy porułaia morze ku igraniu y ku potopu okrętow. *FalZioł* IV 31b.

iść na co [= w jakim celu] (1): Abowiém nã Wiołnę Rybã włzelãka idzie nã Tãrłã przeciwo wodzie z onego Stãwu dolnego. *Strum* K4.

iść w co (1): A gdy zimie/ tedy idã [ryby] w głębokołci morzkie. *FalZioł* IV 30b.

Zwrot: »iść wzgorę, gorã« [szyk zmienny] (1 : 1): *FalZioł* IV 30d; Bãrzo nam iãkoł [zima] grozi/ bo ptak gorã idzye/ Pewnie áż do poł połtu/ mrozem nam wynidzye. *RejZwierz* 138.

W przeni (1):

Zwrot: »gorã iść« (1): ábowiem zwierzchność tã Krolewka w Polfzce gorã idzie/ wyfoko ten Orzeł lata / mego á twego tho ielt tych rzeczy niłkich niebaczy: bo nie nã doł nã źiemie/ ále wzgorę w niebo włzyłtek pãtrzy *OrzRozm* T.

g. O roślinach: rosnać, rozwijać się, obrodzić w owoc (7): Induunt se uvis vineae, Winnice dobrze ydã. *Mącz* 169b; Rozgã odcięta od pniã/ iefli w źiemni łtãnie/ Zã krotki czãs tãk wielkã/ iãko mãc powłtãnie/ Cieniém łcielãc po źiemni/ á w niebo łtrzelãiaç/ Drzewã z ktorego idzie/ plemię odnawiãiaç. *GórnTroas* 40.

Zwrot: »iść ku gorze, wzgorę« [szyk zmienny] (2 : 1): Provenio, Pochodzę/ rołte/ włchodzę/ wzrałtam/ ydę wzgorę. *Mącz* 483b; Coz potym? kłodã leży/ á ze pniã przedłię Nowa rozgã wyrołłã/ y nád nádzieię Prętko ku gorze idzie. *KochOdpr* D2; *KochTr* 6.

W przeni (1): niegodziło łię wzoru cnot włzytkich Chrzełciãłńskich/ y pniã wiãry łktorego rołzcłki włzech wierzãcych idã/ zãniechãc *SkarŻyw* [282].

ã. Obracać się (1):

W porównaniu (1): NAWrot ziele/ Plinius powiada iż wten czas kwitnie kiedy łośńcze biwa wznamięniu niebieskiem w raku/ á iako łośńcze ydzie thakież kwiath thego ziela za łośńczem idzie *FalZioł* I 49c.

2. Dotyczy przedmiotów (115) : *Leop Ez* 10/16; kámieñ fzedł dáleko/ gdzie padł vczyñił szkodę w ludziech. *BielSpr* 4v, 64v, 73; chrólt w ziemi prędko zgnije/ á zwłaczczá Policzki które mużą miąźfzo iść *Strum* M4, B3v, 13; *Calep* 935a.

iść dokąd [w tym: ku czemu (3), do czego (3), na co (1), „gdzie” (1)] (8): *FalZioł* V 94v; *GlabGad* Kv; *KrowObr* 98, 99; *SienLek* 25v; procá ku gorze szłá/ kámieñ s liebie wyrzuciłá który dáleko leciał. *BielSpr* 61v, 15; *Oczko* 5.

iść z czego (4): *BielKron* 308; [człowiek poczciwy] ine przypadki od fwiátá niepotrzebne/ [...] wżytko to s lieotrząfnie iáko plewy idąc z gumná kiedy owies wieią. *RejZwierc* 71v; *BielSpr* 16v; *StryjKron* 622.

iść przeciw komu (1): tha wýthka strzelba, ma ydz dobrá słuźną a pozytheczną myarą, przeczywko yego krolewkyey myłofczy nyeprzyyaczelom *MetrKor* 37/4.

iść na kogo (1): Figebantur nostri diversis telis, Rozmáyita s trzelba ná náłze szłá. *Mącz* 126c.

iść przez co (1): Mężne u ciebie serdce jako topor, który Przez drzewo snadnie idzie, przypadając z gory *KochMon* 21.

iść w co (3): *GlabGad* I5; wżytko co zewnątrz wchodzi w człowieka/ nie może go pokálic; ábowiem nie wchodzi w serce iego/ ále w brzuch idzie [vadiť] y do wychodu wychodzi *WujNT* Mar 7/ 19. Cf *Przysłowie*.

iść przy kim (1): A gdy chodzili cheruwowie/ szły przy nich kołá *BudBib Ez* 10/16.

iść w czym (2): *BielKron* 244v; [Turcy] Czólá wielkie czynią/ Rogi zákrzywione stáwią/ iáko gdy Niewod idzie w Wodzie *BielSpr* 55.

Przysłowie: Przykryci niepokáláť to człowieka tzo w vřta ijdzie [intrať *Vulg Matth* 15/11; wchodzi *WujNT*]/ ale tzo z vřt a z fertza pochodzi/ iako sá złé myřli *OpecŻyw* 55v.

Fraza: »strzelba idzie« [szyk zmienny] (5): *MetrKor* 37/4; *Mącz* 126c; bes przeřtánia może s trzelbá iść *BielSpr* 69v, 15, 16v.

Zwroty: »do dna, ku dołowi iść« = *opadać* (1 : 1): Ieřtli chcesz poznać człowieka prawem trędem zarazonego. Wezmi krwie ie^{go}, [...] Ieřtli po wierzchu pływa/ tedy ieřt prawy trąd/ á ieřtli do dna idzie/ tedy ieřt niemocz k temu podobna. *FalZioł* V 94v; *GlabGad* Kv.

»na gorę, ku gorze, wzgorę iść« = *wznosić się* (1 : 1 : 1): *GlabGad* D7; Mocz biały niedobry/ á gdy ono coby miało ná dnie być/ ná gorę idzie. *SienLek* 25v, 5.

»iść wzgorę« = *pulchnieć, róść przy fermentacji* (1): Ferventesco [!], Ydę wzgorę. *Mącz* 121c.

»iść wzgorę« = *wmosić się (o budowlach)* (2): Surgere etiam dicuntur aedificia, Iść/ wzgorę być budowáne. *Mącz* 435b; *Strum* D3.

W przeni (2) :

iść komu z czego (1): Nie pátrzałem w żadne kołá/ Dżis mi idá iřkry z czólá. *CzahTr* H4.

iść w co (1): Y dobrze mu wychodzi mátániná oná: Idzie mu chleb w kobiałkę/ y w puřkę mámmoná. *KlonWor* 47.

a. Funkcjonować, chodzić (o narzędziach) (1) : Sámem żelázem oracz rolą porże/ ále żeby mu lemiefz fzedł dobrze/ sílá mu przypraw do tego potrzebá *GórnRozm* N.

b. O towarach, żywności: przychodzić, pochodzić, nadchodzić; być dostarczonym, transportowanym (40) : Sthara dawna gdi mala fíol fía brano na Zamek thifzyącz dywefzczye, ale dzifz wylkyey byorą fzełzcz fíeth fkałzdey thalegy od tego czo przywezye *MetrKor* 57/120 [*idem*] 59/281.

iść dokąd [w tym: do kogo, do czego (21), komu (2), na co (1), ku czemu (1), tam (1)] (26): Stámtąd ná wízytek świát idą kupie/ ktore zowiemy bogáte. Pierz idzie fátamtąd z przedmieścia Kálekutu. *BielKron* 268v, 214v, 226v, 250v, 264, 267v (21); *BielSpr* 53, 58; A co fie tycze Gdańká/ tedy wftáwiamy: áby do niego wodą iné towárynie fłzy/ iedno zboża/ máki/ y leśné roboty. *SarnStat* 1234 [*idem*] 1132. Cf *Zwrot*.

iść skąd [w tym: z czego (15), od kogo, od czego (4), „skąd” (3)] (21): Turcy drogo fpiżę płáćili przeto im z daleká fłzá. *BielKron* 250v; Z Indyey wíętfzey perły idą morzem do Arábiey y ziołá *BielKron* 264; Mirra/ Aloes/ Reubárbárum od Kálekutu idą z Fártyki. *BielKron* 268v; Scháfaushia miáfto leży zá Renem/ [...] fład przewyborne winá idą. *BielKron* 283; Ziemiá [*Westfalia*] iest zímna/ w zbożá y w winá nieplódna/ chleb czárny ma/ piwo/ wino/ od Renu do nich idą/ ále drogie. *BielKron* 290v, 214v, 250v, 267, 267v, 268v [3 r.] (21).

iść przez co (2): *BielKron* 282v; przes ich Kráiny [*Turków*] do nas wízyftki rzeczy idą/ ktore zá wielkie pieniądze kupiemy *BielSpr* 58.

iść za co (1): gdzie fie rodzą wízelkie ziołá álbo korzenia/ ktore do nas zá wielkie kupie idą. *BielKron* 445v.

iść czym (8): *BielKron* 264, 267v, 283v, 291; A ktemu rzeczy wízyftki ku żywności gofpodárftwá wláfného fzláchetckiego/ á ziemiá drogámi ftáremi y zwyczáynemi woły trawné y karmné wolno ísdz máią/ zápláciwfy cłá y mytá powinné y zwyczáyné. *SarnStat* 1234 [*idem* 1 r.] 1132 [2 r.], 1234.

Zwrot: »iść na skład« (1): A ty korzenia nápierwey do Malaki idą ná fklad/ potym do Kálekutu. *BielKron* 445v.

c. Płynąć, przepływać, spływać; tendere Mącz (35) : okręty álbo nawy nigdy fpołu nie idą/ ále iedna zá drugą w mili y dáley przynamniey *BielKron* 451v, 283, 289, 451v; *RejPos* 176v; *StryjKron* 315; Idz rowno z wodą/ lámá cię ná grzbiecie Poniešie Wilá *KlonFlis* E3; Bo więc y okręt bárzo fporo idzie/ Gdy dopomaga AEolus Tetydzie *KlonFlis* E4v.

iść dokąd [w tym: do kogo, do czego (11), na co (3), k komu (1), na co (1), „gdzie” (1), „tam” (1)] (18): *Leop* 2.Par 20/36; do Cipriyfskiego kroleftwá nawy wielkie idą. *BielKron* 267; Szli dáley ná południe/ wpadli w tháką nieprześpieczność wiátru/ iz mufieli wízythki żagle zebráć *BielKron* 448, 268v, 277v [2 r.], 284v, 285, 445v [2 r.], 451v; Postquam tendere ad se, Romanas naves vidit, Yáko skoro obaczył że k niemu Rzimskie łodzie ciągnęli/ fłzi. *Mącz* 444a; *BielSpr* 59; *BudBib* 2.Par 20/37; *GórnTroas* 18; *KlonFlis* F2v. Cf »iść na doł«.

iść skąd [w tym: z czego (3), „skąd” (1)] (4): *BielKron* 267, 277v, 436v; áby ná fzkuty/ które z Gdańká idą [*revertuntur JanStat* 54]/ ku żywności czeládzi/ która iest przy nich/ beczká foli bylá brána ná fzkuty. *SarnStat* 388.

ić przez co (2): İzli przez morze Arábkie y Perfkie aż do brzegow Indiyfkich [...] Potym żegłowáli od Kalekutu aż do wyłpu wielkiego *BielKron* 445v, 277v.

ić czym (10): *LibLeg* 10/146v; Wfzelákie rzeki ktorými idzye zpułł fą náfze *UstPraw* E2v; wielkie nawy y okręty nápełnione Káfztanow idą wodą do Angliey. *BielKron* 284v, 285, 436v, 451v; A ty Tęczynłki/ nołżąc fwoy załtrzał w fkrzytości: Szedłes łodźią po wiórzchu morfkiey głębokości. *KochPam* 83, 83, 84; *GórnTroas* 18.

ić po czym (3): *BielSpr* 59; Lody zefzly/ á po czyftéy wodzie Idą ftátki/ y ćiofáne łodzie. *KochPieś* 3; *KochPam* 83.

Zwroty: »ić na doł« = *płynąć z prądem rzeki* (1): Acz idąc ná doł/ nie potrzebne máłzty *KlonFlis* E4v.

»przeciw wodzie iść« = *płynąć pod prąd rzeki* (2): tym Oxem też przeciw wodzie iść/ potym drugimi rzekámi ktore w pádáią w tę rzekę Oxus *BielKron* 436v, 436v.

W przen (1) :

Zwrot: »ić po wodzie« [o człowieku postępującym według określonych norm moralnych] (1): Tákimżec póspolicie/ zewfzech ftron przybywa/ Co to idzye po wodzye/ á wfpák nie rad pływa. Y káždy rychley zginie/ co chce ná wykręty/ Bo to záfzdy przeklinał/ on Bog w niebie fwięty. *RejZwierz* 62.

d. *Wykonywać ruch pionkiem w grze w szachy* (4) : A iuz nieblizu [*Fiedur*] ná Krolową łowi/ Káże fie przed nią przymykác piefzkowi. Zdrády nie da znác: wnet potym záłuie/ Iákoby zle fzedł/ wrzeczy fie fráfuie. *KochSz* Bv, A3, B2, C3v.

3. *Dotyczy czasu, okresu, terminu: nadejść, przemijać* (20) : *LeovPrzep* I4v; Widziłz iáko czáfy idą káżdego roku/ Wiofná náftawfzy/ ziemię ogrzawfzy/ ziołá y drzewá rozliczne zázieleniwfzy *RejZwierz* 171v, [28³]v; Czuyćie ftroże: noc idzie: noc podeyzzána. *KochOdpr* D2; Ale dzień idzie/ kiedy Pan nádemną Litość okaże *KochPs* 63; Widził/ wierny Chrześciáninie/ iż iuz ten rok minął/ á drugi idzie: czás bieży á iáko wodá w byftrey rzece wćieka *SkarŻyw* 4; *CzechEp* 298; CZáfu vmiéy záżywác/ boć wfkok idą latá/ A nie wzwielfz/ gdy człowieká wymkną z tego fwiátá. *PudlFr* 40; *GórnTroas* 54; PANie/ co wiecznym rozumem kieruiefz/ Niebo y ziemię: czáfom rofkázuiefz/ Iść záfzdy: zmiennym fám nie będąc/ wfzemu Mienić fie kázełz/ coś dał śmiertelnemu. *GrabowSet* Iv.

ić ku czemu (2): Kościół Boży ku dniu fie fądnemu przybliżáiąc/ ćiáfno ku końcu idzie/ á ćcifka fie. *SkarJedn* 383; *SkarŻyw* 293.

ić na co (2): *BielKron* 86v; Iuz ná infzy rok idzie *KlonWor* 80.

ić po czym (1): A ták rok od roku/ iáko látá po łobie idą [*annis se sequentibus Jan Stat* 447]/ [...] áby dźierzál C, V. przerzeczone dobrá ze wfzytkim práwem. *SarnStat* 1253.

Frazy: »idzie godzina« (4): *KrowObr* 237v; Nie dziwuyćie fie temu/ że idzie godziná/ wktorą wfzyfcy co (fą) wgrobiech/ wfłyfzą głos iego. *BudNT Ioann* 5/28, *Ioann* 5/25; *WujNT Ioann* 5/25.

»[komu] idzie na [ktory] rok« = *ktoś ma ileś lat* (1): gdy mu [*dzieciqtku*] fzło ná fiodmy rok/ Ioiádá bífkup z narodu Lewi zwiodłzy Setniki y Rycerze/ vkazał im táciemnie fyná krolewfkiego *BielKron* 86v.

Szereg: »przychodzić abo iść« (1): Niewiáfto wierz mi/ iż przyidzie (*marg*) przychodzi, ábo idzie.
(-) godziná/ gdy áni ná gorze tey/ áni w Ieruzálem bédziecie chwalić Oycá. *WujNT Ioann 4/21*.

III. Toczyć się, dziać się, odbywać się; mieć przebieg (120) : *MurzNT 21; Diar 65; LubPs I marg; RejWiz A5; BielKron 211, 399; KochSat C2v; KochZg A2; wżytko idzie co dáley tho gorzey GórnDworz H5, H5, Gg3v; BiałKat 386; Ale kiedy nie sítawa Háwtarzowi Złotá/ Y iedwabiem nie wádzi byle fzlá robotá. HistLan F5v; RejZwierc 78v; BielSpr 47; RejPosRozpr c3v; RejPos [1432]v; WierKróc B2; CzechRozm 84; ále ináčzey idą rzeczy duchowne/ á ináčzey świeckie SkarJedn 188; KochPs 183; SkarŻyw 335, 508; StryjKron 567; PudłFr 27; BierRozm 7; Atak gdi by to belo fzło prawnie/ niegwałtem ani przes moc ktofz bi fie bel Decretem íprwadliwem brzidzic miał *Paprup G2; ActReg 20, 163; Wierny cnotliwy fługá ma to Pánu opowiedzieć/ gdy co nie fwą miárą idzie GostGosp 24, 136, 142; GostGospSieb +3; GórnTroas 74; SarnStat 31, 225; SkarKaz 351b; SkarKazSej 690a marg; KlonFlis C4; KlonWor 66; SzarzRyt D.**

iść wedle (według) czego (6): a ftkutki náffe aby fzli według woley twoiey fwiętey *RejPs 30v, 184v; RejWiz 138v; BielKron 256v; CzechEp 5, 89.*

iść z czego [= z jakiej przyczyny] (3): A przedię wżytko idzye z opátrności iego/ Gdyż fą ná to ftkworzone Płánety od niego. *RejWiz 138v; BielKron 393; HistLan E2v.*

Przysłowia: ná dwoie grá idzie. *BielKron 355.*

Co nie ma miáry w fobie/ ále gwałtownie idzie/ to trwác nie może. *GórnRozm Bv.*

Frazy: »fortuna idzie« (1): fortuná według ípráwy dobrej idzie *BielKron 256v.*

»gra idzie« (4): *BielKron 355; Aby náfzá grá fzlá tym torem/ iáko Ie^{go} M. pan Lubelfki náznáczył/ tákto powiedam GórnDworz D2v, T2v; GosłCast 36.*

»rzecz, sprawa idzie« (11 : 8): STáram fie oto ípilnością moy pánie/ áby ípráwy moje fzly według fądu á ípráwedliwości *RejPs 184v; GroicPorz B4; RejWiz 33, 128v; UstPraw A2; [Czechowie] puścili Odrowązá gdy widzieli iż ich rzecz fzlá bárzo fłábo. BielKron 304; RejPos 204, 280v; ModrzBaz 25v, 61; CzechEp 4 [2 r.], 323; ZawJeft 46; ActReg 51; GostGosp 1; SarnStat 1226; KlonKr B4; PowodPr 77.*

»i tak to idzie« (1): Bo mała rybká zie mnieyfzá niż lámá/ onęż zásię druga: y ták to idzie *PowodPr 79.*

Zwroty: »iść swą drogą« (1): niemáią áni fwiece/ áni fwiátłá żadnego/ á przedię grá á fwar/ idzie fwą drogą *GórnDworz T2v.*

»po myśli iść [czyjej]« (1): Boże/ co trzymałz ten świat w garzci fwoiey/ W ktorym po myśli wżyfłtko idzie twoiey *GrochKal 7,*

»iść swym pędem« (1): Wżytko ná świećie idzie fwym pędem/ Nie omylnością/ ábo zá błędem. *KochFrag 52.*

»iść przed się« (1): Widziłli to miły Pietrze Iako ten fwiat jdzie przer [!] fyę *RejKup y2.*

»po staremu iść« (2): Eleázárus káplán zrzucił Cefarfką ofiárę z ołtarza nád wolą fláchty/ która rádziłá áby obyczáy po ftáremu ízedł *BielKron 146v, 201.*

»sprawą iść« (1): Niechay miłość tákowa twoia ípráwą idzie *PudłDydo B.*

»iść wedle sznuru, jako po sznuru« (1 : 1): iákoby fię nie nie działa wedle ciála y rozumu wrodzonego/ y ćwiczenia łzkolnego/ [...] lecz áby wżytko łzło wedle łznuru łłowá Bożego *CzechEp* 5; *RybWit* A3.

»iść swym (a. tym) torem« [szyk zmienny] (4): *GórnDworz* D2v; Na to co nie idzie łwym torem/ ále wychodzi z włafney kloby/ trudniey bywa odpowiedác: niź ná to co idzie torem łwym. *CzechRozm* 83, 84.

»swym trybem iść« = *viam sequi* Cn (2): Y zafz to nie hániebna rzecz/ nie náleść ná to łpořobu/ iżby łprawiedliwość łwem trybem łzła vřtáwicznie? *GórnRozm* I4; *KlonŻal* D.

»po, wedle [czyjej] woli iść« (2 : 1): fáry/ plebániye/ y inřse przełożeńřtwá áłbo prelátury kořcyelne wedle łwyeckich podawyec woley idá *KromRozm III* Kv; *GrzegRóżn* Fv; [starzy] łá łkapi/ trudni/ nieużyći/ boiázliwi/ łkrzēthni/ dziwacy ná łyny/ fráfunk záwdy w domu/ á łáiánie/ bo wżytko chcą áby po ich woli łzło. *GórnDworz* K3.

1. *Wieść się, powodzić się, darzyć się, udawać się, osiągać coś, wychodzić dobrze* [w tym: komu (19)] (31) : *RejWiz* 26v; Hoc succedit sub manus negotium, Idźie dobrze od ręku/ czyřćie łie tráfia. *Mącz* 425a; *GórnDworz* Y6, Bb3; *GrzegGeom* 14; *RejZwierc* 252v; gdyź nie Iezus łam przez fię przyczyná iefř thego/ że zakon nie idzie/ ále ich włafne złořći *CzechRozm* 84; *GórnRozm* F2, F2v; Kátiliná w Rzymie/ przewieczierzawřzy wżytkę máiętność łwá/ chciał łie né rzecz łpořołitá rzućić: á iż mu nie łzły čiché práktiki/ viechał z Rzymu *KochWr* 34, 35.

Przysłowie: káźda rzecz do czáfu idzye *GliczKsiąź* O2v.

Frazy: »robotá idzie« (2): A robotá im idźie bárzo łporo/ y wżytká łpráwá ich łzczęřći fię im *BibRadz 3.Esdr* 6/10; *BudBib 3.Esdr* 6/10.

»rzecz idzie« (3): *GliczKsiąź* O2v; *RejWiz* 136; Temu gdy kto dufa wiernie/ Káźda mu rzecz idzie miernie. *RejZwiercPodw* 183v.

Zwroty: »iść gorá, wzgorę« = *być w lepszej sytuacji* [szyk zmienny] (5 : 1): *RejWiz* 75; *OrzQuin* F; Więć kogo Bog wydzřwignáł z domowego błotá/ Aby temu nád złoto milřza byłá cnotá. Niechay bęđdzie łkromnieyřzy choćia idźie wzgorę *Prot* C3; *RejAp* 92v; *RybGęřli* C2; źle łie płáci cnotá: Zli górá idá/ máięć dořyc złotá *GosłCast* 69.

»iść wedle (a. k(u), podług) myřli« (6): Niektorym (mowi) na tem řwiecie/ wżyřtko się łpořfu porze/ wżyřtko wedle myřli idźie *MurzHist* Q4v; *RejPos* 323; *PaprPan* E3, N3v, Gg3; *PaprUp* Iv.

»iść w pokoju« (1): [on okrutny hetman tego řwiata] łtrzeźe áby ony rzeczzy iego [niewiernego] ták źle poczęte od niego/ łzły mu w pokoiu *RejPos* 78v.

»iść w posłuch« (1): Bo mu nić nieydzie wpořluch *RejKup* m4.

Szereg: »sporzyć się a iść« (1): Druga/ ábychmy to łobie vwaźyli/ iż pokornemu wżyřtko łie łporzy/ á wżyřtko idzie z wielką powagá *RejPos* 4.

IV. Postępować w jakiś sposób wobec kogo, czego; traktować kogoś dobrze lub źle (365) : *RejPs* 211v; Tego iuź na doł wezmiecie Iuź tam łwá zapłatę weźmie Nie rowno idá či więźnie *RejJóz* Kv; *RejKup* n8v; *MurzNT* 21; *GliczKsiąź* Q2; *RejZwierc* 40v, 61; Skárbek dworřtwem idáć puřćić łygnet łwoy w łkrzynię mowiáć: Máło tho ná mego páná złotá/ przydam go ia więćey *BielKron* 351v; Ferri, Iść bez którey bácznořcy. *Mącz* 121d; *RejZwierc* 244; *BudNT* Ii; *StryjWjaz* A3; *ModrzBaz* 55v;

ZapKościar 1582/40v; *KochMROt* A3v; Twe drogi profto wiodą/ w ftronę fie nie chylą/ Szczęśliwy kto w nich idzie/ błędy go nie mylą. *WisznTr* 23; zInstructyi moich łatwie pobawyć, zec clare idę anigdy nurkiem nie pragnę nic *ActReg* 167, 131, 157, 158; *GórnTroas* 22; *CzahTr* 13; *SkarKazSej* 657a.

ić według (wedle) czego (3): *Leop Prov* 22/6; *BielKron* 202; Ale gdym obaczył iż nie profto fzi według prawdy Ewángeliey [*non recte ambularent ad veritatem evangelii*]/ rzekłem Cephálowi *WujNT Gal* 2/14.

ić z czego = *kierować się czymś w postępowaniu* (1): Iako ya gydą sprvskyego prava thaborowego thako my bog pomozi. *ZapWar* 1517 nr 2196.

ić ku czemu (1): Iáko ma idź grzeźnik ku obchodu męki Páńskiey. *RejPos* 89v marg.

ić przeciw komu, przeciw czemu = *contraire, travenire Cn* (5): ftrzeź fie bo pewnie przeciw tobie idę s kwápliwością *HistAl* E6v; wźędzie przeciw pímu świętemu idziećie. *BielKron* 203, 211; *RejPos* 284; *CzechEp* 6.

ić na kogo czym (1): A ták máło nie ná wzythkich mieyfcach wźędy vniźáiac fthan fwoy krolewki/ pokorą fzedł ná Pána fwoiego. *RejPos* 13v.

ić na kogo czym [= *przeciw komu*]; *commoliri, contraire, contravenire, oppugnare, struere dolos, urgere Cn* (7): *LibLeg* 6/116; *OrzList* a4v; Philozophią ná mię proftaká idziefz. *OrzRozm* B2; *RejAp* 199; Ale ktho może wzytki fztuki/ wzytki haki / ktoremi chłopi ná białęglowy idą wyliczyć. *GórnDworz* Bb4v, Cc7; *KochPs* 182.

ić na co [= *w jaki sposób*] (4): Bo niecháy nikt nie mowi by nie miał wolności/ Idź kiedy chce vpornie ná niefufzne złości. *RejWiz* 136v; Acz ieft rozum dwoiáki/ ieden práwie fwięty/ A drugi też więc idzye/ czáfem ná wykryty. *RejZwierc* 82; *RejPos* 225v; *RejZwierc* 132v.

ić czym (61): Potym mię [*ksiądz*] pokropi wodą To iuz z bogiem idą zgodą. *RejRozpr* A3; *RejKup* f6v, cc4; *Diar* 55; bądź wzytek złotem á práwym Száfirem/ Wadz fie wźędy z niecnotą/ á s cnotą idź mirem. *RejWiz* 101, 76, 145v; *RejPos* 243; *RejZwierc* 236v, 250v; *BielSpr* 3v; *CzechEp* 6; *GórnRozm* Bv, G4v; *WysKaz* 19; Státecznością, fczerością, Pángracji iść trzeba; Pracey fwey dla oyczyzny y krwie nie żáłowác *CiekPotr* 51. Cf *ić na kogo czym, Zwroty*.

ić z kim (7): *RejRozpr* A3; *RejKup* f6v, cc4; *RejPos* 243; *RejZwierc* 236v, 250v; On fortelmi nas zwodzi/ my z nim idzim fczyrze. *PaprPan* B.

ić za czym (39): *Diar* 103; Zły narod Izraélki fzedł zá żądzą fercá fwego *LubPs* S4v, S4v; *KrowObr* 40v; *Leop Prov* 21/21; *BibRadz Ps* 34/15, *Ier* 11/8, *2.Petr* 2/10; *OrzRozm* M4v; *GrzegRóżn* K3v; *Mącz* 214c; *RejAp* 27v, 57v; *RejPos* 235v, 239, 335; A thák iuz mi dopuśćcie iść zá moim zdániem. *HistLan* D3v; *RejZwierc* 63, 142; *CzechRozm* 149; *ModrzBaz* 28, 59, 62v, 81, 92; *SkarJedn* 51, 337; *SkarŻyw* A4, 268, 337; *NiemObr* 81; *ReszPrz* 106; *GórnRozm* L2v; *KochWr* 23; *PaprUp* Kv; *WujNT* 526; *CiekPotr* 9; *SkarKazSej* 661b, 695a.

W charakterystycznych połączeniach: iść bez bacności, dworstwem, fałszem, clare, miarą, mirem, opak, pokorą, potwarzą (2), *prosto, proście, po prostu, prostym torem, szczyrze* (2), *szczyrym uporum* (2), *torem* [czego], *na wykryty* (11), *zgodą* (7), *za żądzą serca, źle*.

Przysłowia: Przyfłowie ieft: Młodzieniec ktory idzie wedle fwey drogi/ chodz fie więc ftára/ nie odtąpi ie. *Leop Prov* 22/6.

Kto idzie prosto/ mowi Mędrzec/ ten idzie bezpiecznie *SkarKazSej* 662a.

Zwroty: »abrewiaturą iść« = *iść od razu do wyższej instancji z pominięciem niższej (1)*: woli każdy abrewiaturą iśdź, nie apelując do wyższego prawa, łamego pana pociągnąć. *SarnStat* 1276.

»brodem, w brod iść« = *iść na przelaj, nie zważając na przeszkody; nihil circuitione uti Cn* [szyk zmienny] (1 : 1): Bo w każdym łwoich łprawach/ prosto idzie brodem *RejZwierz* 52v; *PowodPr* 48.

»iść [jakąś] drogą, na drogę, wedle drogi« = *viam ingredi Mącz* [szyk zmienny] (22 : 1 : 1): Łgać nie łłufza nam, ktorzy prawą drogą żywota iść chcemy *BielŻywGlab nlb* 11; *RejKup* n7v; *MurzNT* 28v; *Leop Prov* 22/6, 28/18; *BibRadz Iudic* 2/17; *BielKron* 410v; *Viam* vulgarem ingredi, Wielką poópolitą drogą yść/ wedle poópolitego obyczáyu żyć. *Mącz* 511c; *Záprawdę* iefli Dworzánin niemłody będzie mógł iść tą drogą/ ktorą w.m. pánie Kriłki pokazał/ dobrze celuje Dworzániną młodego. *GórnDworz* Mm6v, A2v, Dv, Mmv; A żadną drogą żaden bezpiecznie iść nie może/ iedno ktorą on łam [Pan] wkázac raczył w náukach twoich *RejPos* 280; *KuczbKat* 405; *ModrzBaz* 68; *CzechEp* 23, 260; *NiemObr* 96; *ArtKanc* O3v; *SiebRozmysł* [M]; *SkarKaz* 351a; *SkarKazSej* 662a, 696a; *KlonWor* 68.

»drogą swą iść« = *postępowac jak się chce (1)*: á onego dawłzy [Bóg pasterza jedynego] iuz koniec onym łtárym páłterzom vczyłnił: (mowi fie to z łtrony Zborowe⁸⁰ rządu/ nie z łtrony rzeczy poópolitey ziemłkiey/ która ná świecie drogą łwą idzie.) *CzechEp* 332.

»fortelem iść« (1): Bo infzemi drogámi trzeba iść do od ięcia łwey włafności/ niźli oczyścić fie/ że fortelem nie idziełz. *ModrzBaz* 86v.

»za swoją głową iść« (1): każdy łwoię wiáre chwali (co z czártá iefł) á opuściłwzy náukę Apofłofłką/ zá łwoię głową idzie. *SkarJedn* 309.

»iść gruntem w grunt« = *postępowac uczciwie (1)*: przedię będzie mądr/ kto mi go [Jarosza] ofzuka. Bo ten idzye gruntem w grunt/ á brnie prosto brodem/ Szczeńcie mu ze wíząd gárnice/ ták práwie niewodem. *RejZwierz* 62.

»hakiem iść« = *użyć podstępu, fortelu (1)*: [Turcy] gdzieby tego nie mogli dokázac [wegnac nieprzyjacielskie wojsko w matnię]/ tedy tym hakiem idą: vłtępuią fie ná zad po trołze broniąc fie nie broniąc *BielSpr* 55.

»każdy w swą iść« [szyk zmienny] (2): Abowim nye o zgrái/ gđzye każdy w łwą idzye/ ále o zgodnym/ ktore pod yednym práwem y porządkiem bywa *KromRozm III* A5; *RejWiz* 139.

»(tym) kstałtem iść« (1): [Marcyjus] też chciál tym kłtałtem iść iáko Nummá Pompilius/ áby w pokoiu miełzkáiac wízytek fie vdał ná łłuzbę bogow. *BielKron* 102.

»za swym iść mniemanim« (1): áby kto nie rzekł/ żeby to grzech był/ wrzeczách wolnych zá łwym iść mniemánim *SkarŻyw* 538.

»iść niedźwiedziego« = *postępowac jak niedźwiedź (1)*: A kiedy głębicy dołrzyłz/ poczeńiwych cnot iego [Jana Osmółskiego]/ Naydzyełz wiecey białego záwždy niź czárnego. Więc práwie y po łierści/ idzye Niedźwiedzego/ Bo ten kto mu da pokoy/ minie też każdego. *RejZwierz* 84.

»oślepić iść« (2): zwiedzieni/ y záślepieni od Kácerzow/ w iáwny vpadek y łámi oślepi idą/ y wízytkę Koronę Polłką zá łobą wiodą. *OrzRozm* A4v; *OrzQuin* C.

»pewnikiem iść« (1): ten Hetman łepłzy iefł/ ktorzy pewnikiem idzie/ á bez bitwy wygrawa *GórnDworz* Ff6.

»płazą iść« (1): *Item, Procuratorem praeuaricatorem* zową, który ná zmwowie łronie, którój miał brónić, kauzę tráci vmyślnie. [...] Abo iefli płazą idzie, chcąc obu łron łáfkę łobie zyłkác, oboiętnym łie pokázuie. *SarnStat* 1279.

»iść podkopem [= *podstępem*]« (1): łzli [...] ná duchownych tákim podkopem. *PowodPr* 23.

»[*jakim*] postępkim iść« (3): nie zda mi łie tákim postępkim iść/ iákim mię Papięž vpomina o Luterá *BielKron* 196, 195, 375v.

»[*jakim*] przykłádem iść« (2): łam do końcá łwięty żywot wiodł/ y ine tym przykłádem iść pobudził. *BielKron* 90; *ModrzBaz* 23v.

»[*jakim*] iść strychem« [*szyk zmienny*] (3): Tymżeć teź więcz łtrychem drugi idzie/ ná łwego towarzyszá/ iż poki nie widzi pewney dziory/ kthorąby go ná łzyię zepchnác mógl/ poty nie nie pokázuie nieprzyiáźni/ y owłzem rychley chęc/ á žyczliwość *GórnDworz* Cc7, L, Cc5.

»[*jakim*] łłádem iść« (1): Szermyerz dotąd vcźnyá łwego vczy łfermowác/ [...] áž go miłtrzem ołtáwi [...] Tem łłádem y dzis ludzye idą/ dotąd łie vcźá y ćwicźá/ áž godnemi łie słtáńá. *GliczKsiąž* O2.

»w tąž [= *w taki sam sposob*] iść« (1): [*Sodomczykowie*] dobrych/ łtátecznych/ cnotliwych/ łpokoinych/ nye ćirpyeli [...] Wtáłz teź chłopyetá záwłłe idą á łwoy rey wyodá/ myędzy nimi nyemáłz žadnego ktoryby miłowác myáł dobroć/ łtatek/ á pokoy *GliczKsiąž* H7.

»(prostym) torem iść« [*szyk zmienny*] (2): Ale ty prołtym torem / łłáchćicze niebože/ Idź *RejZwierz* 67; *StryjWjaz* Av.

»iść (na) wspank« = *ire retrorsum, retrocedere* *PolAnt* [*szyk zmienny*] (7): *BibRadz* *Gen* 9/23, *Ier* 7/24; *Mącz* 450a; *RejPos* 284; *BiałKat* 51; Nie łzło włpák łercenálze/ áni z twoiěj drogi Prawdźiwěj włtápiły namniěj náłze nogi. *KochPs* 66; *SkarŻyw* 271.

»na wytrwaną iść« = *certare cum aliquo patentia* *Cn* (1): A iż woyná Turecka ná wytrwaną idzie: opátrzyć to/ áby łie tákże dawáło ná pewne czáły poki woyná trwa. *PowodPr* 82.

W przen (3) : O łczęście/ iák obłudnie/ iáko frogo z námi Idźiesz? *ZawJeft* 43; *ActReg* 24; *JanNKar* E3v.

1. *Naśladować kogoś, uznawać za wzór do naśladowania, opowiadać się za kim, popierać kogoś, powtarzać za kimś; sequi* *Mącz*, *Calag*, *Cn*; *persequi* *Mącz*; *consequi a. insequi, subsequi a. ire secundum aliquem, insistere vestigiis alicuius, eadem vestigia incedere* *Cn* (134) : Y iákož ty to wiefz y rozumiefz o moy miły Pánie o káždym kto zá thobą idzye/ y z iákim łercem idzie *RejPos* 275.

iść z kim, w czym (1): Obychmy łie obaczáli iż więcey nas co idziemy s Piotrem w tym wyznawániu náłzym/ gdy [...] niewiefciem powiedział/ iż áni ia znam tego Kriłtułá/ ácz zá nim chodził z dáleká. *RejAp* 25v.

iść za kim (109): Widzicie ijże nitz niemožem pomotz/ oto włłfytek lud za niym ijdzie. *OpecŻyw* 72; Nie iefł teź prawda co powiada Blondus hiłtorik [...] y drudzi zanim idącz, aby Szłowianie [...] mieli połiefć Iliricum/ Kroacią y Dalmatią. *MiechGlab* 50; *RejPs* 73v; *SeklKat* E2v, Q2v; *MurzNT* *Luc* 9/23, *Ioann* 8/12; *GliczKsiąž* F; *LubPs* B3; *KrowObr* 88v; Iefliže Pan iefłh Bogiem/ náłłáduyciefz go: á iefli Báál/ idźciełz zá nim [*sequimini illum*]. *Leop* 3.Reg 18/21, *Num* 32/11, *Luc* 14/27; iam przedłie łzedł łtátecznie zá Pánem Bogiem moim [*ego complevi ire post Dominum Deum meum*]. *BibRadz* *Ios* 14/8, *Ios* 14/14, *Iudic* 2/12; *Sequor*, Náłłáduyę/ trzymam łie kogo/ ydę zá kim *Mącz* 384c, 385d;

Prot B3; *RejAp* 88v, 143v, 146v; *GórnDworz* D4v [2 r.], E4v, Gg, L12; [*Pan woła abys*] fzedł zá nim / to ielt/ ábyś náfládował fwiętey rády á náuki iego *RejPos* 327v, 11, 136, 223v, 275, 277v [5 r.] (16); *GrzegŚm* 39, 60; *KuczbKat* 140; Y wczynił Solomon złość w oczu Iehowy/ y nie fzedł do końcá zá Iehowá [*non adimplevit post Dominum*]/ iáko Dawid óciec iego. *BudBib* 3.Reg 11/5, 3.Reg 11/10, *Eccli* 14/22, *Os* 1/2; *HistHel* B4v; (*marg*) Láćinńkie⁸⁰ tłumáczá omyłká. (-) Bo y on íam/ y iákmiarz wftytcy zá niem idác/ ták one Greckie słowá/ [...] przekládáią. *BudNT przedm* c, *Mar* 9/37, *Kv marg*, *Luc* 9/23; *CzechRozm* 38v [2 r.], 191v, 221, 225v [3 r.], 227 [2 r.] (12); *ModrzBaz* 59; *SkarJedn* A3v, 54, 334, 338, 351, 352, [d10]; Iść zá kim. Náśládowác. *Sequi*, *subsequi*. *Calag* 358b; A fyn iego Rycháredus nie fzedł zá niewiernym oycem: ále brátá męczenniká náśláduiác/ Arryáńfká złość porzucił *SkarŻyw* 368, 153, 196, [407], 558, 566; *CzechEp* 166; *KlonŻal* B4; *KochMuza* 26; *ReszPrz* 53; *ArtKanc* A10v, C17, F10v, F18v, F19 (8); *ActReg* 139; Iepli kto chce zá mná íść [*si quis vult me sequi*] (*marg*) náśládowác mię. (-)/ niech íámego íiebie záprzy *WujNT* *Mar* 8/34, *Matth* 16/24, 19/28, s. 81, 228 [2 r.], *Luc* 9/23 [2 r.], *Ioann* 12/26, *Act* 12/9; *WysKaz* 12, 13, 26 [2 r.]; *SkarKaz* 123b; *SkarKazSej* 661b; *KlonWor* 28.

íść za czym (1): Ták iż wftytki Koncyliá powfzechnie zá Papielkim wyznanim fzli/ y iego tłumáczem Piotrá S. zwáli. *SkarJedn* 146.

W porównaniu (1): Poty tedy chćiwość sławy má być chwaloná/ pokiby fię o cnotę opieráłá/ á fzlá zá nią iáko cień zá ciálem. *ModrzBaz* 59.

Przysłowie: íwóy idzie zá fwoim *GosłCast* 35.

Zwroty: »íść drogá [czyjł], ná [czyje] drogi« = *pergere eadem via, pergere itineribus alicuius Cn* [*szyk zmienny*] (4 : 1): Iużcyem ya íobye vmylíł idz ná ty tve drogi *LubPs* bbv; *BudBib* 4.Reg 16/3, *Is* 8/11; Pytác go kazali/ czemu vtártá drogá íwiętych Oycow nie idzie *SkarŻyw* 30; *WysKaz* 13.

»gościńcem íść« (1): tym gościńcem nie idziefz/ ktorým oni [íwięci]/ álbo przynamniey nie ták w cnotách poftępuiefz/ iáko oni. *LatHar* 324.

»za [czyimś] powodem íść« (1): íámego fię pífmá ś. [*Bazylijus i Nazyjanzenus*] vczyli/ iego rozumienie biorác nie z włáfney ímiáłości/ ále z pífmá ítáfrych/ zá ktorých powodem ízli. *SkarKaz* 81b.

»íść przykádem [czyim]« [*szyk zmienny*] (2): nie Włófkim áni Niemieckim/ tákíeż Czełkim obyczáiem ná ípráwuy/ ále Litewfkim á Withułowým przykádem idz *BielKron* 403v; *BielSpr* 60v.

»íść [czyim] putem« (1): Vdał fię wrzeć ítem Balamuntem I chczał by ycz yego putem *RejKup* x3.

»íść torem (a. tory) [za kim, czyim]« [*szyk zmienny*] (6 : 1): Iwan Wáfílewícz tegoż imienia iáko y *Dziad* áż do tego czáfíu torem iego idác pánuie *StryjKron* 692; *KochJez* B4v; *KlonŻal* B4, Cv; *BielSenJoach* 4; *LatHar* +6, 438.

Szeregi: »íść a (i) náśládowác« (2): *RejPos* 277v; Iść zá Chríftufem y náśládowác go/ ielt/ nie mieć żony/ nie mieć nie włáfneho/ y żyć ípołecznie. *WujNT* 81.

»słuchać i íść« (1): áby íeden wodz był miedzy wielkością y mnoftwem/ ktoregoby wftyfcy flucháli y zá nim ízli *SkarJedn* 54.

»trzymác íię i íść« (1): ábyś tym Grekom nie dufáł: á nie tych fię mlodych/ ále onych ítáfrych ktorzy w zgodzie byli z kościołem Rzymfkim/ trzymał: y zá tymi ízedł *SkarJedn* 351.

W przeni (2) : [nowe nauki] nie idą też po rodzaju ani po linii kościelnej y kápłáńłkiey *SkarKaz* 419b.

Zwrot: »iść w [czyj] trop« (1): Tu niechay moy głos/ choć nierowny idzie/ W twoy trop Dawidzie. *SzarzRyt* B4.

2. *Dążyć do czegoś, zdążyć, zmierzać do czegoś* (55) : (*did*) Czart fię śmieie iż mu Pleban groży. (-) Dobrze ydzies myły flugo Mey nadzieie lecz niedlugo. *RejKup* h3v.

iść do czego (18): Pátrz iż Saul zgrzełzywłzy przedię łzedł do złego/ Też był ná wżem opułzczon od Páná onego. *RejWiz* 135, 135, 135v [3 r.], [Cc6]; *OrzRozm* Cv; *OrzQuin* Z3; *RejAp* 142v, 154, 174v; *GórnDworz* Dd3v; im dálej tym prędzey idą do zginienia łwego/ nie nie dbáiąc o łwięta łáłkę twoię *RejPos* [278]; *GórnRozm* A4; *VotSzl* A2v. Cf »drogą iść«, »oślepić iść«.

iść od czego na co (1): kto w tey wierze [katolickiej]/ z pokutą/ y z Sákrámenty ábo z prágnieniem ich łchodzi: iż wieczną śmiercią nie vmiera/ ani ná potępienie idzie: ále w nawięłłzych grzechách idzie od śmierci ná żywot. *SkarKaz* 384b.

iść około czego = *chodzić wokół czegoś, zabiegać o coś, starać się o coś* (1): Temże thez obyczáyem á yákoby słádem potrzebá iść około náuk rodzicom gdi łyná łwego wręce wćciwemu á vczonemu náuczycielowi podádzá. *GliczKsiąż* N.

iść k(u) czemu (21): *OpecŻyw* 152; *RejKup* h3v; D. Pokáz mi to. M. Ktemu idę. Przodkyem/ iż od łáćinłkich á polstronnych pocznę: Tárrákonłkye Concilium w Hiłpániey przed tyłycem/ álbo yedenáłcyá łeth lat do Hiláryufá papyezá ták piłáło *KromRozm* III P3; *RejWiz* 134v; Czemu ku złemu Polłká idiże. *OrzRozm* C4 marg; *BibRadz* Prov 21/6; Frydrych będzye ná tym Seymie/ łkąd ma dobrá nádzyeię iż co dobrego poštánowię/ coby łzło ku zdrowiu rzeczy polpolitey *BielKron* 200, 202, 208, [332²]v, 343, 410; *OrzQuin* V4, Y2; *GórnDworz* B7, Cc5v, Ee6v, L1 8v; *RejZwierc* 149v, 170v; *BudNT* a5.

iść na co (7): *RejKup* cc5v; Nie idęć ia ná zwáde bo wolę ná zgodę. *RejWiz* 90v, 60v, 134; Srołłki Ziemiánin ktoremu fię káziłá głowá we Lwowie wołáł/ iż náłzy ná łwe złe idá *StryjKron* 672; *ActReg* 129; *OrzJan* 16.

iść za czym = *kierować się chęćią osiągnięcia czegoś* (3): ále by thák profto bez żadnego gryzienia łzli zá máiętnołciámi: á w ten czás/ iuz by nie byli niełtrzymawálemi/ ále by byli rołpułłnemi *GórnDworz* Ff4v; *RejPos* 239v; *KlonWor* 55.

Ze skłádnią łacińską (1): iam mu do tego dopomogł/ że Pánem náłzym zołłáł/ á przyácielá álbo mnie łámego o złe chce prypráwić [!] /etc/ zá tymby przyłzł do łzácunku iego łpraw abo iego Przodkow przed drugimi ku wzgárdzie onego/ á gdyby łzło *ad finalem procesum iuris* byłby z drugiego Wincenti s Pomorzan álbo Glinłki. *MycPrz* II A3v.

W porównaniu (1): Idá zá łzczęściem iáko Iáłkołki zá łátem *KlonWor* 55.

Zwroty: »drogą iść [do czego]« (2): inłzemi drogámi trzebá iść [aliis enim viis... eundum est] do od ięćia łwey włáłnołci/ niłzi oczyłcić fię/ że fortelem nie idziełz. *ModrzBaz* 86v, 97.

»oślepić iść [do czego]« (1): bywa to/ iż do rzeczy vczćiwołci przeciwnych oślepi idzie [praeceps feratur] *ModrzBaz* 6.

W przeni (3) :

ić do kogo (1): á do tych to [Proroków] ízły ony wdzięczne obietnice o zapłacie ich á o odkupieniu ich. *RejPos* 60.

ić ku czemu (1): Iuż bacze y dobrze wydze Ku czemu twoia myśl ydzie. *RejKup* F.

ić na co (1): wśzytki rzeczy poddane íą márności/ wśzytki rzeczy idą ná mieyńce iedno/ wśzytki rzeczy pózły z zyemie y w zyemię poydą. *BielKron* 80.

3. *Coraz dalej postępować w czymś, posuwać się, brnąć w co; pergere Mącz* (14) : *RejKup* r5; odłzczepieństwo od Kościoła/ co dzień w nowe y więtżze błędy idzie/ iż íię z niego rozna y kácerfka wiára vczyni. *SkarJedn* 341.

ić od czego do czego (1): odftępując od iednego kácerftwá w ktorym byli/ do innegoíię [!] vdáią: y od tego zalię do drugiego idą *SkarJedn* 23 marg.

ić z czego w co (3): Wyrozwśzy z pácholąt/ rośl w wielkich cnotách młodzieniec/ idąc z iedney w drugą lepiśzą y dołkonálńszą. *SkarŻyw* 516. Cf »ić z cnoty w cnotę«.

Zwroty: »ić z cnoty w cnotę« (2): A tym obyczáiem ludzie sftawśzy íie przyiacielmi Bożymi/ odnawiaią íie dzień podle dnia/ idąc z cnoty w cnotę *WujJud* 101; *SkarŻyw* 354.

»ić w długą« = *przedłużać się* [szyk zmienny] (6): *Górndworz* R7v; *Oczko* 31; *CzechEp* 273; Inśzych [hetmanów] niewśpominam/ bo by ízło w długą *OrzJan* 66; Inśzych íęzyków nie wśpominam, boby w długą ízło. *JanNKar* Dv; *CiekPotr* 58.

»ić przed się« [szyk zmienny] (2): *RejKup* 12v; Pergin, Comicum est propergis ne, Nie chceśz prześtác/ przed íię idzieísz/ ták zes ociętny. *Mącz* 350d.

V. *Prowadzić, wieść, ciągnąć się, mieć określony kierunek; ducere Leop, JanStat, Cn; ascendere Leop, BibRadz, BudBib; inclinare Leop, BibRadz; ferre, tendere Cn; pergere BudBib; provenire BibRadz; venire Leop* (100) :

1. *Dotyczy obiektów fizjograficznych* (50) : Hiśzpánia bliśńśfa długo á ízeroko idzie *BielKron* 278v; *Strum* H2v.

ić dokąd [w tym: *do czego* (22), *ku czemu* (13), *na co* (10), *w co* (1)] (39): A wśzakze ydzye then gośzczinyecz do Bvńka do holchory kv Dunayowy *MetrKor* 57/119v [idem 59/280v], 57/115v, 59/273, 280v; *LibLeg* 11/83v [2 r.]; *ZapWar* 1545 nr 2634; przyśzlichmy ná puftynią/ która idzie aż do Morza czerwonego [quae ducit ad mare Rubrum] *Leop Deut* 2/1, *Ios* 11/17, 18/14, 4.Reg 11/19, *Is* 36/2; *BibRadz* I 98v, *Ios* 19/11, 34; Od tey íkály od záchodu Słońcá miáśto ízło ná doł zniźáiąc íie *BielKron* 264v; Támże íą dwie wyśokie gorze ná íkále/ kthore idą ku niebu wyśoko/ zową íe Columne álbo Gades Herculis *BielKron* 278v; Drugą ziemię Fráncufką zową Celtyká, idzie od Sequany rzeki aż do Gáromnij teź rzeki. *BielKron* 280v, 46v, 265, 280, 280v, 282v (16): *Mącz* 82b, 214b; *BudBib* *Ios* 12/7, 17/7, 9; *SarnStat* 670, 1073; *KlonFlis* D.

ić skąd [w tym: *od kogo, od czego* (12), *z czego* (1), „odtąd” (1), „stąd”(1), „tam stąd” (1)] (16): *MetrKor* 57/115v, 59/273; *LibLeg* 11/83v [2 r.]; [jako my wiemy, iż on] nyesłwpyl honego nadobrowolney drodze która ydzie sdykowa do Czechowicz *ZapWar* 1545 nr 2634; Ty gory ktore idą od Moábitow ku gorze Gáláád/ tedy dziełá Amoreyczyki od Amonithow *BibRadz* I 98v marg, *Ios* 17/9; *BielKron* 264v, 265, 280v [2 r.], 282v, 289 (9).

ićć którędy [w tym: czym (3), koło czego (1), około czego (1), według czego (1), przez co (1), między czym (1), po czym [= w jakim kierunku] (1), pod czym (1)] (10): *LibLeg* 11/83v; *Leop Ios* 18/14; *fkąły* od niey [góry] idą morzem dąleko *BielKron* 461, 274v, 282v, 289, 292; *Mare Ligusticum*, Które pod Senną ydzie. *Mqcz* 209d; *Strum* Fv; *Phil* O4.

ićć na co [z podaniem miary] (2): [ziemia *Hegów*] ná dłużą á ná szerzą idzie na sześć mil Niemieckich *BielKron* 286, 274.

W porównaniu (1): *Lás* czarny w koło około niey [*Frankonii*] idzie by mur przyrodzony. *BielKron* 289.

W przeni (1) :

Zwrot: »przez pośrzodek *ićć*« (1): Bo tám gdzie wzyfscy álbo wielé rządzą/ trudno o rząd iest: który to rząd/ od iedného z náтуры śwey poczyna sye/ y od iedného przez pośrzodek aż do kónćá idzie. *OrzQuin* O3.

2. O żyłach, przewodach moczowych w organizmie (10) :

ićć od czego (8): *FalZioł* I 143b, V 6v; Główna żyłá idzie od głowy/ á przez nię druga żyłá przechodzi *SienLek* 36, 36 [2 r.]; *SkarJedn* 58. Cf *ićć od czego do czego*.

ićć od czego do czego (2): [żółta niemoc przychodzi] y z zatkania żyły tey: która od żołci do ielit idzie. *FalZioł* V 83v, V 5.

ićć z czego do czego (1): [kamień czyni się] dla ciałnych drog które idą z wątroby do nerek, á z nerek do mechierza *FalZioł* V 10v.

ićć po czym (1): Też żyłá która po łycie idzie, [...] pośpolicie białem głowam iesth pomoczna ku porużenin [!] śwey rzeczy. *FalZioł* V 59.

3. O przedmiotach (8) : *Falcáty* bywały/ do ktorých przypráwowáli żelázá ostre ná obu ftronách wozá v *szynklow*/ to iest kofy/ iedny ná doł/ drugie profto iáko *szynkiel* idzie. *BielSpr* 61v.

ićć od czego (3): *Abowiém* kiedyby lafká mogłá być tylka iáko *Wieżá*/ tedyby też cién od niey ták dąleko *szedł* iáko y od wieże *GrzepGeom* O4v, O4, O4v.

ićć na co [= na ile] (1): plác idzie ná cztery węgły *GrzepGeom* Kv.

ićć przez co (2): *PatKaz III* 121v; bo deŧylluiąc iáko gorzałkę w báni/ áby rury przez beczi *szły* *Oczko* 11.

W przeni (1) :

ićć po czym (1): *cudzołożne*/ to iest z innego á nie z *Chryŧtułowego* *ftáre*⁸⁰ *szczepu* *szczepienie*/ które korzeniá głęboko nie pułzcza/ po wierzchu idzie/ á ostátek ládá wiátr obáli. *SkarKaz* 550b.

4. O liniach geometrycznych (32) :

ićć od czego (21): Niechayże *Linea* profta będzie vczynióna *AEquidistans*, to iest/ któraby od *Liniéy* b.a. wżędzie iednáko *szłá* *GrzepGeom* E3, H4, P2, P2v. Cf *ićć od czego do czego*, »od siebie *ićć*«.

ićć od czego do czego (11): Tákże téż *Linea* co idzie od punktu d. do punktu e. iest także *Perpeⁿdicularis*, do *Liniéy* a.b. *GrzepGeom* D, Cv, C2 [2 r.], C2v, D, D3v (11).

ićć około czego (1): *Circumferentia* około *Centrum* idzie wżędzie iednáko ná puł *Diámetru* *GrzepGeom* H4v.

iść przez co (8): Punkt gdzie *Linea* c.d. idzie/ przez *Lineą* a.b. przewożem e. *GrzepGeom* D, D3v [2 r.], H3v, N4v, Ov [2 r.], O2.

Zwroty:»iść w okrąg, w koło, kołem« [szyk zmienny] (2 : 1 : 1): Okrągła *Linea* iest/ która wkoło idąc/ przychodzi do tegoż Punktu/ od którego iye poczęła. *GrzepGeom* C2, C2, H3v, H4.

»iść na prość« (3): óny sześć *Linii*/ które idą ná prość od mieyfcá do mieyfcá *GrzepGeom* K3v, C2v, K3v.

»przedsię iść« (1): [*Linea*] Krzywa iest / która przedsię idzie vnośząc iye y ná tę y ná owę ftronę. *GrzepGeom* C2.

»od siebie iść« (6): *Lineae* profté *aequidistantes* ią/ ktore wżędy iednáko od siebie idą *GrzepGeom* C2v, E2, E2v, F4v, N4, O2.

VI. *Coś z czegoś wynika, wypływa, jest konsekwencją, skutkiem, następstwem czegoś; pochodzi, wywodzi się, bierze początek; colligitur, concluditur, conficitur, consecarium est, consequens est sequitur, subsequitur Cn* (371) :

iść od kogo, od czego (18): *RejWiz* 128; w Polńcze káždy vrząd/ álbo od Krolá Polńkiego/ álbo Rzymńkiego Pápieżá iśedł *OrzList* hv; *OrzRozm* 13 [2 r.]; *BielKron* 6v, 38v; *RejPos* 334v; *WujJudConf* 121v; Nádzáreyczyk y Nádzáret miáfto idzie od łowká Zydowńkiego Nedzer *CzechRozm* 144v; *PaprpPan* Gg4; *SkarJedn* 157; *CzechEp* 156 [2 r.]; wszystko od Boga idzie. *ActReg* 77, 31; *JanNKar* H4; *SkarKaz* 609b, 611b.

iść z czego (75): *RejRozpr* B3v; Grzech czo wcziało czicho wchodzi Gorzką pokutą wychodzi Która jdzie łprawey wiary Spokory znadzieje zmiary *RejKup* q6v; *RejWiz* 41v; *BibRadz Eccli* 10/7; *OrzRozm* 13; *Mącz* 333c, 460d; *RejAp* 45v; *RejPos* 179, 183v, 311; iáłmużna oštátki grzechów zgładza: gdy zmiłości Chrześciáńskiey pochodzi: á nie idzie z łupów ludzi vbogich *BialKat* 171; Napewnieyła to wyflugá Co z Bogá idzie á s plugá *RejZwierc* 233v, 135v, 240v; *WujJud* 175, 229v; *BudBib Eccli* 10/7; *MycPrz* II A2v; *BialKaz* Fv; *CzechRozm* 29, 82v, 92v, 213v, 242v (10); *PaprpPan* R4; *ModrzBaz* 34; *SkarJedn* 235, 343, 369; *Oczko* 7, 15; *SkarŻyw* 294, 558 [2 r.]; *CzechEp* 310; *NiemObr* 47, 50, 79; A tym práwnym pořwarkom ktore idą z práwá/ Aby byłá porządna á rychlá odpráwá. *BielRozm* 9; *KochWr* 22; *PaprpUp* F2, K2; *ActReg* 108; *Phil* Q2; *RybGęśli* D3v; *WujNT* 195, 533; *WysKaz* 24, 40; Szláchćic, nie śláchćic: z Niemieckiego bowiem idzie/ *von der Schlacht*/ od boiu. *JanNKar* H4, C4v, E4; *SarnStat* 24, 1163; *PowodPr* 50; Z wychowánia wżytek żywot ludzki idzie. *SkarKaz* 420a, 122b, 381b, 420b, 552b, 577a, 611a; *SkarKazSej* 671a, 691b, 692b, 693b. Cf »jedno z drugiego idzie«.

iść przez kogo (1): biada człowiekowi przes którego pogorłżenie idzie [*per quem scandalum venit PolAnt*] *MurzNT Matth* 18/7.

iść z czym (1): Acż Papiestwo rzecz iest duchowna y vrząd Chryřtułow: ále tá cześć v ludzi y przodkowánie ktore znim idzie/ vwiesć może *SkarŻyw* 473.

iść za czym (140): *GliczKsiąż* Gv, L5, M8, N7v; *KrowObr* 68; zá dořtátkiem pychá y niezgodá idzye *BielKron* 183; *OrzQuin* B2; *Prot* A2; *SarnUzn* B7, D5v, E6, G8v, H6; Y nierad tego widzę/ gdi wten czás kto zámna řtoiąc w kárthy mi pátrzy [...] Bo zá thym więcz owo idzie: By był ták dał: by był owák dał: thedyby był wygrał *GórnDworz* M4v, F3, G5v, S2v, Xv, Ff8 (9); dwie ią rzeczy ktore

zá grzechem idą: zmázá y karánie álbo ćierpienie. *KuczbKat* 220, 85, 285, 290, 316, 350; *BielSpr* 6; *WujJud* 17v, 127, 175v, 249v; *BiałKaz* A4, F, F3 [3 r.], F4v; zá znáíomością BOżą y Chriftułowá/ idzie też y znáíomość powinności żywotá odrodzonego Chriftiáńłkiego w wierzących. *CzechRozm* 247v, 30, 32, 32v, 50, 56 (30); [dworzanie] żywą w lenińtwie y w niczemości/ zá ktorą idą ízáchy/ końtki/ truneczne biełiády/ gámrácyce/ y inłze dworne zarázy. *ModrzBaz* 13, 69v, 73v, 85, 100v, 107v; *SkarJedn* 339, 377; Widziłz ífz modhtwá zá vmárłe y Młze za nie y czyśćiec ktory zá tym idzie/ nie zwymysłow íełt Papielkich. *SkarŻyw* 279, 76, 153, [237], 260, 261 [2 r.], 490; *CzechEp* 17, 33, 186, 279, 345; *NiemObr* 16, 27, 35, 47 [2 r.], 52 (11); *ReszPrz* 16, 81; zá dobreimi obyczáyimi idzie miłość. *GórnRozm* L2v, A3v, Bv, M3v; [ci, ktorzy sporu o wiarę są przyczyną] wnołzą rołtérk miedzy ludźi/ záczym pewny vpadek/ [...] idzie rzeczypołpolitéy *KochWr* 25, 25; Niefmiertelność zá miłoćią Oyczyzny idzie. *Phil* B2, Q4, R4; *GórnTroas* [3]; *KołakSzczęł* A3v; Nie dziwuyże íię iż Pan Bog w kościele záchowuie prawdę/ ták przez dobre/ iáko y przez niedobre przełožone iego: gdyż dáry Ducha S. idą zá ich vrzędámi/ á nie zá perłonámi/ áni záłługámi. *WujNT* 354, 120, 204 marg, 372, 582, 697 (14); *WysKaz* 15, 24, 33; iáko wielkie woien nieprzełpieczeńłtwá/ y iákové łpułtołżenia zá niezgodámi idą [subsequatur *JanStat* 864] *SarnStat* 1086; Nie widzą co zá tym idzie/ gdy ty oczy twoie Bozkie od nich odwroćíłz. *SkarKaz* 316a, 5b, 208b, 420a; *GosłCast* 5; *SkarKazSej* 692b; *KlonWor* 16. Cf *W porównaniu*.

ić za czym [= z powodu czego] (2): [trudności] yłch zá dopvńczeniem bołkyem ydą. nyelza yedno ye od pana Boga wdzyecznye przymowacz. *LibLeg* 11/169v; *SkarŻyw* 262.

Ze skłádnią łacińską (1): wm wspomnisz sobie ex quo fonte rzeczy szły *ActReg* 109.

Ze zdaniem zaleźnym [w tym: z zapowiednikiami to (53), stąd (18), tedy (12), (nie)skąd (inąd) (6); iż(e) (56), że (21), żeby (12), aby (9), jedno (2)] (100): *GliczKsiąż* Gv, N7v; A to wlyłtko s tąd idzie/ że gárdźimy Papielżem *OrzQuin* L2v, L3v; *SarnUzn* E6, G8v, H6; piękne białegłowy záwdy ná íię pokuły máią/ a zádných nikt ni ocz nie prośi/ záwdy tedy piękne odmawiáć zwykły/ y zá tym tho idzie/ iż mułzą też być cnotliwłze/ niż zádne *GórnDworz* L1 7v, F3, G5v, O6v, Xv, L1 2v; *KuczbKat* 85, 285; *WujJud* 175v, 249v; *WujJudConf* 261; Tedyć záтым idzie/ że kto nie wierzy/ nie będzie miał żywotá wiecznego. *BiałKaz* F4v, A4, F, Fv; *CzechRozm* 30, 32, 32v, 50, 58 (20); *ModrzBaz* 69v, 100v, 144v; *SkarJedn* 339, 359; *SkarŻyw* 261, 317; *CzechEp* 33, 186, 279, 345; A tákowy żywot gdyż Chriftus od oycá wziął/ idzie zá/ íze y Bołtwo od oycá wziął *NiemObr* 109, 27, 35, 47 [2 r.], 52, 111, 162; *KochFr* 102; *ReszPrz* 16, 81; Baczę co mowíłz iż to íełt Wolność/ co nie íełt niewola: więc y záтым idzie/ iż gździe [!] íełt niewola/ táł niemałż Wolności *GórnRozm* A3v; Y niłkąd inąd nie idą ták gęłtę v was morderłtwá/ íedno z tego wálżego dźiwnego práwá *GórnRozm* Fv, A2v, D3v; *KochWr* 25, 29; *Phil* R4; íednáł nie idzie to zá tym/ żeby lepiéy bydź miáło nieumieć nic/ niż vmiéć *GórnTroas* [3]; Tá íełt krew moiá nowego tełłamentu. Skąd to iáśnie idzie/ iż krew Chriftułowá w kielichu/ íełt krew ofiáry zakonu nowego *WujNT* 287, 5, 139, 249, 288, 372 (18); *WysKaz*)?(2v, 15, [24] [2 r.], 32, 33; *SkarKaz* 208b; Nie idzie to przedsię zá tym, áby íwego [języka] zániełdábć. Ma Łácińłki, Grécki íwoię pochwałę, ma Włółki, ma y Polłki íwoię *GosłCast* 5; *SkarKazSej* 692b; *KlonWor* 16.

W porównaniu (1): za pracą w rzeczy pośpolitey vżyteczną/ chwałá ták muśi iść/ iáko cień zá Słońcem idzie *GroicPorz* B.

Przysłowie: Grzech zá grzechem idzie. *SkarŻyw* [237] *marg*; *WujNT* 204 *marg*, Yyyyy4.

Frazy: »jedno z drugiego idzie« = *coibilis et hoc coibile* *Mącz* (3): *Mącz* 105a; ábowiém tu iedno z drugiego idzie/ ták iż bez piérwłzych rzeczy/ poślednieyżé nie mogą być rozumiané *GrzepGeom* B4; *SkarKaz* 633b.

»stąd, skąd idzie« [*szyk zmienny*] (4 : 2): *RejWiz* 128; *OrzQuin* C3; *NiemObr* 77; Zgubá teź Państw wśelákich idzie ftąd/ gdy w porządku wykonywania przez káždego powinności fwey miefzániná fie dzieie *Phil* S2, R4; *SkarKaz* 635b.

Zwroty: »sekwensem iść« (1): A tu pátrzay iáko to nadobnym sequensem idzie. Bo s pychy przypada zbytek á obźárftwo/ á z obźárftwá záfię co napiękniefzy klenotek opilftwo íprośne á oźráłftwo *RejZwierc* 61.

»iść po sworze« [= *w związku, w parze*] (1): muśiż/ álbo gárdząc Papiieżem/ y Królem Polłkim gárdzić: álbo wielbiąc Króla Polłkiego/ y Papiieżá Rzymłkiego przy nim wielbić: idzieć to po fworze Pánie miły *OrzQuin* K2v.

W przeni (4) :

iść z kogo, z czego (2): bo ná ten czás nie było iednego cłá álbo drugiego vrzędu gdzyeby żydzi nie rofkázowali/ Szofłtyfy/ Woyty/ y ine wolne ludźi/ s ktorych obrona záwždy fzlá/ z wykupowali. *BielKron* 416v; *SarnUzn* H6v.

iść za kim (2): Zá káždym ímiertelnym idzie doł álbo grob *RejAp* Ff4, 60.

1. *O genealogii: wywodzić się, być spokrewnionym* (100) : yako ya yda z myrosława ktory my był dzyath [...] s. yako my tho wyemy ys slychathny Maczyey dzvracz ydzye. *ZapWar* 1525 nr 2345.

iść od kogo (30): *GroicPorz* ffv; *Sufám*/ od kthorego idzie dom *Sufámithow*/ [*De Sefhupham familia Sefhuphamitarum*] *BibRadz* Num 26/39, 26/29, 31, 32; *Magog*/ od ktorego idą Tátárowie/ Turcy/ Párty/ y ich żony Amázones. *BielKron* 7, 7 [7 r.], 7v, 9, 12v [2 r.], 279 [2 r.], 290v; *Genarcha*, *Pierwzi* ociec ktorego pokolenia/ od którego wżiftek rodzay ydzie. *Mącz* 143c, 147c; *RejZwierc* 125v; A iákożby [*Dawidowi synowie*] mogli być figurą Chriřtuřá Páná/ gdy by fie on nie z ich liniey która fzlá od Sálomoná vrodził/ ále z tey która fzlá od Nátáná *CzechRozm* 156; *ModrzBazStryj* ¶2v; *SkarŻyw* [282], 283; iáko Czechowie nie od Czechá podobno idą *KochCz* Bv, B2.

iść z kogo, z czego (42): *ZapWar* 1525 nr 2345; *BielKron* 159, 279; z iednego przodká idziem *GórnDworz* D3, D2, E; *CzechRozm* 144, 172; *SkarŻyw* 575; *StryjKron* 26, 552; *GórnTroas* 49; Ale prze wielkość Słowiefłkiego narodu/ nie śmiałbych ia tego twirdzić/ áby wśyřcy z tego źrzodłá iść mieli *KochCz* B2v; *SarnStat* 990. Cf *Zwroty*.

iść z czego [= *skąd*] (3): *ZapWar* 1527 nr 2376; *RejZwierc* 92; *BVIgárya* álbo *Wolgárya* wielką/ s ktorey my idzyem Słowacy *BielKron* 170v.

iść przez kogo (1): [*Dawid*] dwoiákie z fiebie potomftwo wypuścił. Bo to ktore fzło przez Sálomoná cielefne było/ a ktore przez Nátáná duchownym zořtáło *CzechRozm* 156.

iść czym (1): potomftwo iego [*Sema*] fzło narodem Páná Kryřtuřowym aż do Dáwidá. *BielKron* 11v.

iść po kim, po czym (5): *BielKron* 159; Bo ci wżycy bracia się zowią/ chociaż nie tak bliscy są iako rodzeni/ ale po matce albo oycu idą. *SkarŻyw* 242. Cf »iść po mieczu«, »iść po krwi«.

iść skąd [od kogo] (1): Skąd idą Książęta Słuckie. *WysKaz* 40 marg.

Ze składnią łacinską (1): nieiako oni Zidowie *ex vna progenie leui* idziecie *PaprUp* D2v.

Zwroty: »iść na doł« [o linii zstępującej] (1): Wżycy tedy ktorzy idą na doł iako są Syn/ [...] łpadek zarówno biorą przed tymi wżytкими Perfonami/ ktore idą wzgorę *GroicPorz* ff3v.

»iść z domu« (4): *ZapWar* 1505 nr 1997; Ktori [Zygmunt August] ijdzie z domu wyśokęgo Z pokolenia Iagellowęgo. *KlerPow* 2, 3, 4.

»iść z gniazda« [szyk zmienny] (3): Książę Słuckie Iurgi. Tęgo sławic nie vmiem/ lecz iż z gniazdą tego/ Idzye s poczciwych Książąt/ narodu Słuckiego. *RejZwierz* 90v, 88; *PaprPan* C3v.

»iść po krwi, z krwi« [szyk zmienny] (2 : 1): *SkarJedn* 30; Męża miała Toxocyfusa/ ktory też fzedł z starey krwi Aeneasa y Iuliuszow. *SkarŻyw* 139; bárzo tá rzecz [rozwój chrześcijaństwa w Persji] Magi/ ktorzy z starodawną zawždy idąc po krwi/ łtrożmi y wodzami nabożeństwa Perfskiego byli/ obraziła *SkarŻyw* 304.

»iść z linijej« [szyk zmienny] (2): *SkarJedn* 30; SAmfon w Rzymie z zacnych/ y tych ktorzy łzli zliniej Cefarskiej/ rodzicow wrodzony *SkarŻyw* 592.

»iść po mieczu [w linii męskiej]« (1): Ale przedię Kolumny poczawszy od Palemona idą po mieczu swoim torem y genealogią nierozerwaną przez wżycytki Książęta Litewskie *StryjKron* 270.

»iść z narodu, z plemienia [jakiego]« [szyk zmienny] (6 : 3): Vhrowiecy ci idą z narodu Greckiego/ Książę Hurka sławnego/ mieli przodka swęgo. *RejZwierz* 85v; Bo łtoi ten Wołowicz/ iście za Ielenia/ Chociaż tak dawno idzye z Ruskiego plemienia. *RejZwierz* 92v, 81v; *RejAp* 52; *RejZwierz* 52v; *SkarJedn* 48; *SkarŻyw* 180, 241 [2 r.].

»iść z rodu, z rodzaju, rodem z [kogo]« [szyk zmienny] (6 : 2 : 1): *ZapWar* 1507 nr 1986 [2 r.]; [Zygmunt August] ijdzie z rodu szlachetnego *KlerPow* 10; *KlerWes* A2; Kárzeł Cefarz dzifiefyzy/ y Ferdynand Krol Rzymłki/ rodem idą z Gothow krolow Hifzpanłkich. *BielKron* 279; *SkarJedn* 34; *SkarŻyw* 241; *LatHar* 683 marg; *SarnStat* 884.

»iść wzgorę« [o linii wstępującej] [szyk zmienny] (3): Wnękowic y Wnęczki/ tymże łpofobem biorą łpadek przed thymi co idą wzgorę/ y przed pobocznymi. *GroicPorz* ff4, ff3v, ff4v.

W przeni (15) :

iść od kogo (3): *OrzRozm* K2v; przeto idąc od Chrystusa/ y od niego się zowią: wyrzuciliśmy Mácyoną *SkarŻyw* 394; *SkarKaz* 418a.

iść z kogo, z czego (12): Heretykowie mowią: iż ten Arryus/ Diofcorus/ Nestoryus/ łteży łukcefeyey [apostolskiej] łzli *SkarJedn* 51; *SkarŻyw* 394. Cf *Zwroty*.

Przysłowie: Márnotraca á Skępiec z iednego domu idą. *RejZwierz* Bv.

Zwroty: »z domu iść« [szyk zmienny] (7): A tak zazdrość z łakomstwem/ wieley to łtanowie/ A s tego domu idą czáfem y pánowie. *RejWiz* 174; *RejZwierz* 52; *RejZwierz* Bv, 85, 104v, 105, 217.

»z linijej iść« (2): *SkarŻyw* 493; Prawdy nie máłz v tych co z liniej Apofłofłkiej nie idą *SkarKaz* Oooo2b.

»z rodzaju iść« (1): [Katolicy] mają rodzaj y náftępowanie od tych którzy cudá czynili. Dofyć iż vkażą iż oni ich fą fynowie/ iż z rodzaju ich duchownego/ przez ręce kładzenie idą. *SkarKaz* 417b.

VII. Występować w jakiejś kolejności przestrzennej lub czasowej (118) : *ConPiotr* 33; *BibRadz Ex* 28/11; *BielKron* 151v; *Cadit solutio ad Calendas Martias*. Czás zapłaty/ albo kładzenie pieniędzy ydzie na pirwży dzień Márcowy. *Mącz* 29a; *Oczko* 30; *SkarŻyw* 257; *KochDz* 105; *LatHar* 331; Ale w Mázowfzu á w Litwie iefcze doftáteczniéy włóki fą wymierzone y siedliłká. Polá ná troie idą, co oni rézami albo palzami zową *SarnStat* 475.

iść od czego (1): A iefliłz tego ci co ná czwartym ftopniu poświęcenia kościelnego/ od głowy idąc/ poftáwieni fą/ przeftrzegác mają: dáleko ci więcey/ którzy ná pierwżym/ wtorym/ y trzecim ftoią *SkarŻyw* 320.

iść wedle czego (4): Wielkanoc/ nie pod ten czás/ iáko wedle Nicéńfkiégo Concilium iść miałá/ chodzi *Oczko* 30; OBIECADŁO WEDLE MEY ORTHOgráphiiey ták idzie. *JanNKar* H3v, G3, G3v.

iść przed czym (2): literá druga, która idzie przed nią [przed ypsilon] ciągnie ią zá łobą *JanNKar* G, G2.

iść za kim, za czym [w tym: po kim, po czym (24), za kim, za czym (18)]; *et caetera, et quae sequentur multaque praeterea Cn* (42): *MurzNT* 8v; *MurzOrt* B2; *Diar* 79; *GliczKsiąż* N2; Biádá iedná przefzlá/ á oto idą [veniunt] iefzcze dwie biedy potym. *BibRadz Apoc* 9/12; *BielKron* 165v; *Prot* E; Także też ieden máiac ná dáleką drogę iechác/ prosił drugiego [...] áby mu wżytko fpifał/ czegoby ná drogę trzebá. Then nie pátrząc/ czo zá czym idzie/ zgoła ták pifał/ iáko mu co na mył przyfzło *Górndworz* P2v; *KochOdpr* C4v; *Oczko* 34v; *CzechEp* 412; *WisznTr* 9; Liczcie Bifkupy/ od fámego Piotrá/ ná ftolicy iego: á pátrzaycie/ w onym rzędzie który zákim idzie. *WujNT* 68, *Apoc* 9/12; po ć/ dź/ ś/ ź/ nie idzie tepè [!] y/ iedno zgoła profte i *JanNKar* G2v, F2 [2 r.], G2v; *JanNKarKoch* F2v, G2 [4 r.]; [żadna rzecz nie jest pożyteczniejsza] iáko pokóy [...] w odefzciu do Oycá zebraniu Apoftolfkiému y wżyftkim którzy po Apoftoléch idą powtórzone/ dárowány/ y obiecány. *SarnStat* 1086 [idem 4] 4, 625, 773, 1255; *PowodPr* 60; *SkarKazSej* 690b. Cf »iść jedno za drugim«.

Ze składnią łacińską (1): nie zówždy *criminaliter* idzie *pro expulfione*. *SarnStat* 509.

W porównaniach (3): *GlabGad* Mv; *Oczko* 30v; *Zorawie*/ [...] zá iednym iáko obiecádło idą. *SkarKazSej* 690b.

Zwroty: »iść jedno za (po) drugim« [szyk zmienny] (10): *Aliud ex alio in mentem venit*, Yedna mysl zá drugą idzie/ albo/ y to y owo mi przychodzi ná pamięć/ albo/ ná vmisł. *Mącz* 7a, 41b; *RejAp* 109v; *RejPos* 348v [2 r.]; *KuczbKat* 175; *RejZwierc* 68v; ieden Koń zá druigim idzie powiázáwży ie *BielSpr* 67v; O tym Státuty ieden zá drugim idą. *SarnStat* 684, 1262.

»iść koleją« (1): Náznáčení tych Senatorów ná Séymie ma bydź/ záraz ofób fzeftnáście/ [...] á mają iść koleją/ iáko w Rádzie fiedzą. *SarnStat* 39.

»iść parami« (1): Więc y dobre biefiády/ giną miedzy námi/ Rozrádzą ie połmiłki/ co idą parami. *RejZwierz* 110.

»[jakim] porządkiem iść« (3): *RejWiz* 128v; [Liter łacińskich] niemálfz więcey iedno dwádziefciá y trzy: ktore tym porządkiem idą. *JanNKar* B3; *PowodPr* 2.

bibl. »iść pod rozgą« = *być liczonym* (1): Też każda dziełięciná zwieltkiego bydłá y zdrobu wżego cokolwiek idzie pod rozgą/ [*alias quod transit sub virga*; ktore przechodzą pod lafką páłtérzową *Wuj*] káźde dziełiąte będzie święte Iehowie. *BudBib Lev* 27/32.

»iść rzędem, porząd« = *ordine ire Cn* [szyk zmienny] (7 : 1): Patrz iako w ten wierfzu rząd fie fplotł. Bo mowi tak, rodzi, począł y porodził, ano tym rzędem miało ifc, począł rodzi y porodził *WróbŻółt C5v*; *FalZioł I* 64a; Po Máchumecie náłtał Kálifá krol Sáráceńłki/ ále iż nie był tey fpráwy/ wftáwili Akali/ po nim był Homar/ ten Syryą y Perfya wzyął/ potym drudzy fłzi porząd/ áż fie s Turki zefłzi *BielKron* 165v; *GórnDworz C6v*; Szli fwym rzędem Opáci/ y Kołcielni fłudzy. *StryjWjaz C2*; *SarnStat* 359, 772, 877.

1. *O treści, słowach w tekście, książce* (46) : Iuż idą trzy przedziały na Tertij. *WróbŻółt nn8v, oo6, pp3v*; *BudBib B4*; *SkarJedn* 49; Teraz idą trzy lifty iego [*Jana S.*]. *WujNT* 815; [errata] hanba świecka: ma iść marna. *CiekPotr* 92,92.

iść do kogo, do czego = *cytować, wymieniać* (9): Lucas then poczyna od criťuła a ydzye afz do adama *PatKaz III* 108; *GrzegŚm* 58; *SkarJedn* 306; *SkarŻyw* 583; *CzechEp* 298; A poftępując dáley/ idę do owych świádkow/ co ich owo ná rokách siła fie ożywa *GórnRozm G3v, Gv, I2v*. Cf »iść porząd«.

iść gdzie (3): *WróbŻółt* 11 7; A thu yuż idą rozne przypadki fwiata tego. *RejZwierz* 108, 103v.

iść przez co (1): Czego [*cierpień dla wiary*] ieltczze y przed czály Páwłowemi/ przykłády mamy/ począwłzy od [...] Ablá fpráwiedliwego/ idąc przez Pátryárchy/ y Proroki święte/ y inne/ ktorzy pod ftárym Teftámentem/ Pánu Bogu fzczyrze fłużyli *NiemObr* 3.

iść za czym [w tym: *po czym* (5), *za czym* (4)] (9): *KromRozm II r2v*; *KrowObr* 222v [2 r.]; *SienLek Aaaa2v*; *ModrzBaz* 76v; Po Ewángeliách S. [...] idą porządnie te księgi o dzieiách ábo fpráwách Apołtołłkich *WujNT* 391, *przedm* 29; Drugie dwa Státuty, ktoré á tym idą w Polłkim Státucie, w *Metrice* znaydziefz ná końcu, ku téyże rzeczy. *SarnStat* 512, 5*v.

Frazy: »powieść szła« (1): A s tym czwartych Kfyağ dokonawłzy/ w ktorych porządnie powieść fłzá/ [...] Piąthe záczniemy *SienLek* 124.

»rzecz idzie [o czym a. o kim]« (7): *BielKron* 388v; *GrzegŚm* 58; tám rzecz idzie nie o Bogu lámym/ ále o Iezufie fynu Bożym. *CzechRozm* 201v, 29; *CzechEp* 305, 319; *NiemObr* 35.

Zwroty: »iść dalej« [szyk zmienny] (2): *RejAp* 157; Idę [w wywodzie] ieltczze dáley *GórnRozm G4v*.

»iść porząd [do kogo]« (1): Moiżefz [...] tylko niefwoie tego [*objawienia Bożego*] náuczył/ oni zalię drugimi/ tákże ta nauká álbo obiáwienie fłzá porząd áż do Ezdrafzá Proroka. *BielKron* 46.

»porządkiem iść« (4): *LubPs* F; aby one włáłne fłowá/ tąż fpráwą/ albo temże porządkiem w náłzem tekście fłzy/ ktorym wksięgach Hywreyłłkich idą. *BudBib I B3v, I B4*.

»w przod i na zad iść« = *poprzedzać i następować* (1): To ielt práwdziwe wyrozumienie mieyfćá tego/ co káźdy obaczy/ gdy fie fłowom Apołtołłkim/ ktore wprzod y ná zad idą przypátrzy. *NiemObr* 46.

»iść k swej rzeczy« (1): Ale idąc k fwey rzeczy/ temu fie dżiwuię/ Ze w wálznych kołácyách fímáku nie náyduię. *Prot C*.

»ad propositum iść« = *przejsć do sprawy* (1): Ale ad propofitum idąc/ niechay mi to kto pokaże co zá pożytek kiedy ci vczynili/ s poyśrzodká wzięci *MycPrz II A4v*.

VIII. *Być przeznaczonym, przysługiwać komuś; obracać się na dobre lub złe, być z pożytkiem dla kogoś* (131) : Annati iáko máią idź. *BielKron* 199 marg; *SarnStat* 271.

iść dla kogo (1): vczyń pocźciwość práwey ręce twoiey [...] á przywroc ią ku pierwfłemu łtanowi łwemu/ á choć by to iuz niefflo dla niey/ ále wždy dla ná potem łyna człowieczego *RejPs* 120v.

iść do czego (3): Sakry co do Rzymá idą. *RejZwierc* 187 marg, *Bbb2v*; *GostGosp* 152.

iść ku czemu (3): gdi takowey [brzemiennej] mleko płynie znamię iest mgłosci płodu, bowiem to łamo wychodzi czo by miało iłć iemu ku pożywieniu. *GlabGad* D7; Ian Ociefki [...] bel Kantzlerzem Koronnem [...] zonego vrządu iego/ niezło nie ku łkazie rzetzi połpolitey *Paprup* O; *WujNT Col* 2/22.

iść na co (20): oto wffytci na potępienie ijdą *OpecŻyw* 1; *BielŻywGlab nlb* 15; *RejRozpr E*; *SeklKat R*; Kthory [...] chce poyąc żonę ten ná pokutę idzye. *GliczKsiąż P*v; *KrowObr* 48v; *Leop Ier* 50/27; Od thego czáfu Rákułki dom ná Cefárltwo do dziłieyłzego dnia idzye. *BielKron* 184v; część pieniędzy s łkrzynie miałá iść ná murowanie Kámieńcá miałtá *BielKron* 416v, 38v [2 r.], 136v, 393; *RejAp* 165v; *RejPos* 29, 235, 281v; *WujNT Apoc* 17/11; *SarnStat* 357; *SkarKaz* 384b.

iść pod co (1): iuz nie łzli pod łrogi dekret przekłętych onych/ ále byli záchowáni w pokoju *RejPos* 117v.

iść w co (23): Ale żeby nam [*Pisma święte*] łzły w pożytek *BibRadz I* *4; *SkarJedn* 325; *Paprup* L3. Cf *Zwroty*.

Zwroty: »iść w rowny dział [z kim]« [*szyk zmienny*] (2): [*Kryspus uczynił testament*] iżby włzytko krolełtwo Polłkie łzło w rowny dział z białym Łełtkiem łynem/ á Kázimirzem brátem *BielKron* 355v; *ZapKóscier* 1580/6v.

»w niwecz iść« = *irritum fieri Vulg* (3): *Leop Num* 6/12; O czym więc głupcy mówią bárzo śmiele: Iż gdy duch z párá z człowieká wynidzie/ Pomiészawfzy łie z wíátrzem wniwecz idzie. *GórnTroas* 30; *KochFrag* 27.

»iść na poły [z kim]« (1): Száty mężowe ty máią idź ná poły z dzyećmi/ A pieniądze/ złoto/ łrebro/ konie iezdne/ zbroiá/ łtádo/ to włzytko ná dzyeći przychodzi. *UstPraw* B2v.

»iść w posłuch« [*szyk zmienny*] (14): A Przedłięż tho Woyth hárcuie Rad iż panu pochlebuie Lecz to w połluch máło idzie A co łie przeciwić gnidzie *RejRozpr* B2v; *BibRadz II* 52 marg; *GórnDworz C*, Hh5v; *RejPos* 117; *SkarJedn* 210, 298 [2 r.]; *BielSjem* 17; ále nie łzły w połluch łłowá iego. *GórnRozm* D3v, A, B4; *OrzJan* 122; *PowodPr* 84.

»iść ku pożytku, w pożytek« [*szyk zmienny*] (5 : 5): woda nie ma żadney moci łama z łiebie ani też idzie człowieku w pożythek *GlabGad* G2, E8v, Gv, H3, H8v, I3, K4 [2 r.]; *KromRozm I* I4v; Ia ołobę łwoię [...] w ty niebełpieczności przywiodł/ áby tho krolełtwo temu y wam ku pożytku łzło *BielKron* 306v.

»przez [*czyje*] ręce iść« (1): aboczyem przelz yey [*Maryjej*] rące ydą włzelkyemu ządayączemu dary ducha łzwyątego *PatKaz II* 49v.

»w utratę iść« (1): Wina téłz młodego/ nigdci niezlewá w łkorniki wiotché. A gdzieby inaczyi/ rołłádzá wino młodé/ łkorniki/ i wtemże/ i wino się rozlewá i łkorniki wutratę idą [*utres peribunt*] *MurzNT Mar* 2/22.

W przeni (4) :

Fraza: »szło na stronę« = *było kradzione* (1): Młotá albo łłodzin ma pilno doglądác [urzędnik]/ áby nie szło ná stronę *GostGosp* 138.

Zwrot: »iść na wiatr« [szyk zmienny] (3): *KochOdpr* D; Ale kogo gryżie mól zákryty/ Nie idzie mu w łmák obiad obfity: Zadna go pieśń/ zadny głos nie rufzy/ Włzyftko idzie ná wiatr mimo wlyzy. *KochPieś* 3; *KlonFlis* D4.

1. *Przypadać, należeć się, płynąć* (o dochodach, kosztach); *congruere* *Mącz*; *procedere, redire* *Cn* (60) : [szesć lat ziemię orali a siodmy odpoczynienie miáła] á then rok łiodmy/ żadne práwo/ áni długi/ áni czynłze albo podatki nie miály iść. *BielKron* 36; *WierKróc* Bv.

iść do czego (5): *BielKron* 212; QVártá z tych dóbr Mázoweckich iźdź ma do Ráwy przedsię. *SarnStat* 367 [idem] 1148, 1205. Cf »iść do ręki«.

iść od kogo (3): A Po czemuś Włodárzu/ brácie przedał żyto/ A wżák od Ziemiánłkiego/ tu nie idzye myto. *RejZwierz* 137; *BielKron* 433v; *RejPos* 349v.

iść z kogo, z czego (30): *LubPs* aav; *GroicPorz* ddv [2 r.], oo3 [2 r.]; Káplánłki łtan z przyrodzenia bogaty ielt/ przeto że im [...] y z żywych y z martwych idzie? *OrzRozm* H; *BielKron* 68, 212; *KochSat* B; *Prot* C4v; *RejPos* 349v; *RejZwierz* 1v, 237v; podatki tełz bárzo máłe łzły z onych kráin *BudBib* 1.Mach 3/29, 3.Esdr 6/25; Pożytek tełz ktorzyby zczyńłsu łzedł/ ielt tełz záprawdę táki że go nietrzebá lekce wáżyć *ModrzBaz* 121, 122v, 140; *ArtKanc* P17; *GrabowSet* Dv, O4v; *SarnStat* 189, 300, 354, 367 [2 r.], 1148, 1205; *GrabPospR* L3v; Rad iż mu z frochtu kupá idą grołze *KlonFlis* C4v.

iść komu (23): A wiele riczerzowi 1. na miełiácz idzie: Czyni 9. zło. *KłosAlg* G2; *RejRozpr* E4v; *RejKup* d8, 14; *LubPs* aav marg; káždemu wedle pracy dźiáł idzie *GroicPorz* d3v, k4; *UstPraw* G4v; *OrzRozm* H; *BielKron* 212, 215v, 433v; *KochSat* B; *Prot* C4v; *RejPos* 349v; *RejZwierz* 1v; Trzeci poczet piełzych ielt/ ktore zowiá Azappi, cí łą práwi Turcy/ tym nie idzie žádný pláth kiedy nie bywa woyny *BielSpr* 51v, 15; *SkarŻyw* 261; *ArtKanc* P17; *GrabowSet* O4v; *SarnStat* 135; *KlonFlis* C4v.

iść na kogo [= komu] (3): ták łzedł dzyáł ná łtroże obożne/ iáko ná ty ktorzy w potkániu bywáli z łupow. *BielKron* 68; *BudBib* 4.Reg 12/16; *SkarŻyw* 502.

iść na co (3): Widźimy/ że ná káždy dzień bárzo wielki kołzt idzie ná rozmáity łprzet *ModrzBaz* 131, 140; *SkarŻyw* 261.

Przysłowie: zá tanyá kupiá máłe tełz pyenyádze idą *GliczKsiqż* M5v.

Zwrot: »iść do ręki« (1): *Congruunt illi commoda multa, Ydą mu do ręki. Mącz* 150a.

Szereg: »iść abo być« (1): *thedi stharofta [...] powinen bandzie wyázacz łzye wymyeny. y ołzyadłocż dluznika, y dochodi stego ymyenya yełliby ktore łzły abo bily, wybyeracz. MetrKor* 40/818.

W przeni (8) :

iść komu (1): wierzącym idzie żywot wieczny. *CzechEp* 156.

Frazy: »gardło za gardło idzie« (1): Więc ná to pátrzyć trzebá/ że tu my miełzkámy blisko Pogánłkiey gránice/ ták iż gdźieby gárdło zá gárdło iść miáło / síłáby náłzych do Turek wćiekáło/ ktorzyby záś Polłcze wiele łzkodźić mogli. *GórnRozm* E3.

»głowa za głowę idzie« [szyk zmienny] (4): *Mącz* 438d; Indźiey po włyżftkiem świećie/ niechay idźie głowá zá głowę/ ále Polfkę moię wymuię/ tam niechay będą plácone głowy. *GórnRozm* E3v, E3; *SarnStat* 715.

»oko za oko idzie« (1): Talio, Równe oddánie/ Równa záplátá/ Równa pomftá/ gdy oko za oko ręka zá rękę/ głowá zá głowę/ wedle zakonu Moyżefzowego ydźie. *Mącz* 438d.

»ręka za rękę idzie« (2): *Mącz* 438d *cf* »oko za oko idzie«; *SarnStat* 715 *cf* »záb za záb idzie«.

»záb za záb idzie« (1): Abowiem kiedyby *poena talionis* szłá w tym Pánstwie, tedyby ręká zá rękę, głowá zá głowę, záb zá záb musiałó isdź, iáko práwo Moyżefzowé vczy *SarnStat* 715.

Zwrot: »swá drogá isć« (2): wżákże polági zápiáné fwá drogá isdź máią. *SarnStat* 591 [*idem*] 637.

2. *Przechodzi co na kogo* (2) : thá Kráina byłá pierwey fynow wielkiego Kniázá/ ktory lie Wtory vrodził/ bo ná pierwżego záwždy idźie Iedynowłactwo *BielKron* 433; *SkarJedn* 31.

IX. *Być w obiegu, mieć kurs, cenę* (6) : Triumviri mensarii, Którzi nád monetą zwierzchność mieli áby odmiáná monet dobrze szłá. *Mącz* 466b; *SarnStat* 286.

isć u kogo (1): A kto by miał zápiáné grofze Czeskie/ táki ie ma brác po temu iáko v kupcow idá. *UstPraw* E3.

isć miedzy kim (2): *UstPraw* E3; Abráhám vřluchał Efroná/ y odwažil mu pieniádze według řzácunku iego/ [...] to iest ćzterzy řtá Syklów řrebrnych/ ták iáko řzły miedzy kupcy [*transeuntis per mercatores*] *BibRadz Gen* 23/16.

Zwrot: »isć w wielkie pieniádze« = *drożec* (1): Czemu teraz ty řztuki idá w wielkie pieniádze *Strum* E.

X. *Wystarczy, godzi się, liczy się, obowiązuje; mieć znaczenie, odpowiadać komuś z jakiś względów* (34) : *RejWiz* [A8]; Bo im to niepoydzie co ná on čás isć mogło. *CzechRozm* 79; *CzechEp* 40; řwiádectwo řzlácheckie przeciw innym řtanóm przodek ma, á przeciwko niemu innych řtanów nie idá *SarnStat* 68, 474, 842; Wyřmiać złe obyczáie, gdy widział że řrodki Infze nie řzły, chciał z Athen Philemon w żárt słodki. *CiekPotr*)?(2v).

isć do kogo (2): Bo zła wiárá á odřzczepiona/ nigdy do Pogánřtwá nie idzie *SkarJedn* 398, 399.

isć u kogo, u czego (2): Bo M Panie nie idá te wymowki vPrawa, ktore wm wliscie swym pisywałř *ActReg* 163; *PowodPr* 40.

isć komu (14): *KrowObr* 94 [3 r.]; mnie Bořtvo zmysłone Nie řzło *Prot* A4, A3v; *GórnDworz* L5; *CzechEp* 52; mi ten Argument nie idźie *ReszPrz* 47; *SarnStat* 625; *SkarKaz* 3a. *Cf isć komu ku czemu, Frazy*.

isć komu ku czemu (1): [*Licynijus Stolón*] Odkłádał ná řyny drugá rolá/ ále mu tho nie řzło ku práwu. *BielKron* 120v.

isć na co (2): Bo Heretycka y odřzczepieńřka [*wiara*]/ ná pierwřzú řieybę miedzy Pogánřtvo nie idzie. *SkarŻyw* 576, 520.

isć w co (1): *WyprPl* B3v *cf Przysłowie*.

cum inf (2): Dzyecióm mlódyóm dawność nie idzye czynić o krzywđę fwá iedno gdy przyidá ku látóm *UstPraw* Gv4v; Wyřłáł do nich Krol máły řwoie Mirmidony/ Y lud naypotężnieyřzy ktory

miał z fwey ftrony. [...] A Rimáfpí z famoftrzał ięli ptaftwo wálić/ Gdy im fzyppow nie zftało/ zdrowia fzło ożálić. *KmitaSpit* C4.

Przysłowie: Cenác w miefzek nieidzie *WyprPl* B3v.

Frazy: »dowod nie idzie« [*w tym: komu* (1)] [*szyk zmienny*] (2): on nieborak [*Budownik*] iáko vmiál wymawiał fie/ [...] ále mu thá wymowká/ áni dowodi nie fzły *GórnDworz* L5; *SarnStat* 1287.

»(nie) idzie [*komu*] w smak« [*szyk zmienny*] (4): *GórnDworz* B2v; Ale kogo gryzie mól zákryty/ Nie idzie mu w fmak obiad obfity *KochPieś* 3; Odmienił wolę twoię: iż to coć fię przedtym w duchownych rzeczách nie podobáło/ iużci teraz z łálki iego/ w fmak idzie *LatHar* 675; *RybGęśli* D3v.

»wymowka (nie) idzie« [*w tym: przed kim, przed czym* (3)] [*szyk zmienny*] (7): A przefto tá wymowká nie idzie przed Pánem Bogiem *KrowObr* 116, 94 [3 r.]; *GórnDworz* L5; *ActReg* 163; Przeto tá wymowká nie idzie. *SkarKaz* 315b.

XI. *Wchodzić w skład czegoś, należeć do czegoś, mieścić się w czymś* (10) : Ieft pythanie wiele fkor fzło na ċ. Czyni 6. fkor. *KłosAlg* G; *JanNKarGórn* Hv [2 r.]; *SarnStat* 687.

Zwroty: »w rowny dział iść« (1): oni więcey wyfłużyli v wielkiego krolá/ niżli my w roley wygrzebli: á iednák w rowny dział idziem. *SkarKaz* 637a.

»w liczbę iść« = *in numerum procedere* Cn (1): Ató dilácię których ftroná pozwána werifikowác wedle Státutu powinna/ w liczbę *essentialium terminorum* nie máią iśdź. *SarnStat* 1149.

»iść w poczet« [*szyk zmienny*] (4): Da ten czynífz/ kthory iedno idzie w poczet [*qui habetur in numero a viginti annis et supra*]/ tho ieft ktory by miał dwádzieściá lat y wyfley *Leop Ex* 30/14; *RejZwierc* 132; W poczet pierwżych [*dobrodziejstw boskich*]/ idzie ftworzenie/ odkupienie/ rządzenie *LatHar* 558; *GrabowSet* L3.

XII. *Szerzyć się, rozchodzić się po czymś, rozprzestrzeniać się* (6) : *CzechEp* 161; Płáczcie/ y pierfi tłúczcie/ wyfk niech idzie wżędzie/ Troiéy od was oftátnia niech poflugá będzie *GórnTroas* 11.

iść po czym (3): Słowienki ięzik barzo fziroko á daleko idzie po rozmaitech narodach *MiechGlab* 51; *SkarŻyw* 269. *Cf Fraz.*

iść w co (1): GDzie fá dowćipy/ y rozum wyfoki/ Co fię do náuk zacnych vdawáły/ A ftąd/ y fáme/ tę nagrodę miály Ze fławá ich fzlá/ w świat y kray fzeroki. *GrabowSet* H2.

Fraza: »[po czym] idą słuchy« (1): Niechże tey Ośley głowy nie pruchnieią żuchy/ Boć po fzerokim świecie idą o niey fłuchy. *WisznTr* 2.

XIII. *Chodzi o co, zależy na czym, jest ważne; toczy się, jest kwestia, spór, rozprawa o coś; rzecz polega na czymś, istotą sprawy jest co, agi, restare, venire* Mącz [*w tym: o kogo, o co* (432)] (436) : O cięć o famego idzie *RejJóz* F3, H7v, P4; *SeklKat* Y3v; *RejKup* r3v; *MurzHist* Mv; *KromRozm III* K3v, O; *GliczKsiąż* O4v; Abowiem gdzie idzie o zdrowie vbogiego człowieka/ [...] tám trzeba náwiętfzey náuki y náwiętfzego porządku á pilności *GroicPorz* hhv, c3, ff4v; *RejWiz* 193; *OrzRozm H3*; idzie o náfze zbáwienie/ dużne *BielKron* 207v, 209, 348v; *Restat* Chremes qui mihi exorandus est, O Chremesa tilko ydźie/ którego chcę pilnie prośić *Mącz* 270a; tedy o was idzie/ o Królowie Krześcijánfscy/ á nie o mię. *OrzQuin* K3v; *GórnDworz* I8, R8v; *RejPos* 335; *RejZwierc* Av, B4v, 47, 116v, 129v [2 r.] (10); *BielSpr* 43v; *WujJudConf* 251; *MycPrz* I [D]v; ná onym Synodzie Ierolimfkim nie fzło o żydy/ ále o fáme pogány *CzechRozm* 76, 29, 37, 103v, 107, 125v, 130;

Wiele osób powodowych albo też pozwanych czynią przedmowy/ do rzeczy o którą idzie [*ad rem qua de agatur*]/ nie nienależące. *ModrzBaz* 94; Nie o gwałt/ ani o mord/ ani o truciznę. Lecz o trzy kozki idzie/ o moją iściznę *ModrzBaz* 94v, 28v, 85, 86, 86v [2 r.], 92, 96v, 114v; *MWilcHist* D3v; nie idzie o plotki wymyśły ludzkie. *CzechEp* 360, 4, 12, 14, 17, 26 (28); *CzechEpPORz* *2v, **4; Idzie tedy o chwałę Bożą y o prawdę świętą jego *NiemObr* 5, 5, 35, 38, 66, 113, 117 [2 r.], 176; *KlonŻal* D3v; *ActReg* 13, 58, 59; *GostGosp* 155; *OrzJan* 100; Ieśli zaś idzie o ludzkie poządzenia y przymowki/ á kto kiedy wżytym dogodzi? *LatHar* 253, 56, 57, 253, 510; Y teraz gdy szło o pośpolitą wolność/ o prawá/ y o całość Rzeczy. *SarnStat* 1051, 549, 1196, 1266, 1279, 1295; *KmitaSpit* B4v; *PowodPr* 54; *SkarKaz* 313b; *PaxLiz* D2; *KlonFlis* D3v [2 r.].

idzie komu (150): *RejJóz* C5; *RejKup* e8, h2, n7, dd6v; *BielKom* E6v; *Diar* 37, 89; o osoby nasze nie nam na ten czas nie idzie. *DiarDop* 110, 110; *RejWiz* 106v; *KochZuz* A4v; teraz idzie o Litwę Krolowi z Moskiewkim/ o Wołochy z Deszpodem/ o Polkę z Turkiem/ o Ifflanty z Krolewem Szwedkim *OrzRozm* S4, Qv, P2v; *BielKron* 131, 243v, 311v; *KochSat* 83v; Agitur gloria populi Romani, O dobrą powieść pánóm Rzymianóm idzie. *Mącz* 6a; Parum abhorrens famam, Nie wiele mu ydzie o dobrą powieść/ Wżytko mu zá yedno. *Mącz* 158c, 222d, 432a, 480c; *OrzQuin* Aa3v, K3, Z2; *Prot* C3; *GórnDworz* C7v; *RejPos* A4v, [36]v [2 r.], 139, 329v [3 r.]; Bo tám temu tylko idzie o rzeczy doczefne/ á tobie iuz nędzniku o rzeczy wieczne. *RejZwierc* 132, 56, 127v, 129v, 236; im szło o wiele perfon zacnych á owym tylko o iednę. *BielSpr* 38, 19v; *WujJud* 207v; *BudBib* I C3v, 1.Mach 12/51; *WierKróc* B2v; *BudNT* d2v; *CzechRozm* 115, 146, 175v; Nie tak mi iuz ón idzie/ [...] iako o duże wálze *SkarJedn* 131, 297; *Oczko* 27; *SkarŻyw* 130, 274, 304; *MWilcHist* E; Názym szło o oyczyźnę á o łupy onym *StrykKron* 537, 270, 442; *CzechEp* 47, 98, 146, 240, 327, 349, 353, 365; *NiemObr* 99, 169; Ieślić o ławę idzie/ kto więcej pić może/ Dáięć przodek w tym męstwie: sam póyde ná łóże. *KochPieś* 20; *GórnRozm* B4, D2v, E3v; *ActReg* 27, 51, 69, 70, 111, 163; *GórnTroas* 46; *OrzJan* 73, 100 [2 r.], 117; *LatHar* 682; *KońakCath* C5v; nie idzie nam więcej, ieno o thon litery onéy *JanNkar* E2v; *KmitaSpit* C3; *CiekPotr* 51; *GosłCast* 49; Lecz Noemu szło o łamego Bogá/ Szło o wżytok świat nád ktorym iuz trwogá/ Pewna wiśiálá. *KlonFlis* D3v, D3v; *KlonWor* 14. *Cf* *iść komu u kogo*, »co nam idzie«, »o co idzie«, »o gardło idzie«, »o płatne idzie«, »o wszystko idzie«.

idzie komu u kogo = *zależy komu na korzyściach płynących od kogo* (1): Potym Pan wípominác raczy owy brzydliwe przeklętniki/ ktorzy sobie żártuiá á prawie pograwiá prawdą Páńską/ á wyznawczy iá pochlebuiá chodząc przedlię owym co im o coźkolwiek v nich idzie. *RejAp* 179v.

idzie między kim (9): *ZapWar* 1553 nr 2685; *RejJóz* L5; *BibRadz* Gen 23/15; *BielKron* 328; wnáuce tylko o łowá miedzy nimi szło. *SkarŻyw* 388; między námi nie idzie o piśmo ś. [...] ále tylko o iego wyrozumienie. *CzechEp* 89, 33, 371; *NiemObr* 95.

Ze składnią łacińską (4): *ActReg* 27, 28; Tákie *protestatiae* y *solennitates* obferwuiá, kiedy idzie *de violatione et oppresione virginum, mulierum*. *SarnStat* 1288, 1284.

Ze zdaniem dopełnieniowym [*aby* (15), *iż* (5), *że* (3), *żeby* (2), *by* (1)] (26): *DiarDop* 110; *BibRadz* Tob 10/4; *OrzRozm* E4; *BielKron* 236, 355v; *GórnDworz* C7v; *RejPos* [36], 329v [3 r.]; Acz mnie tu nie o moją nędzną osobę/ ále tylko o tę pracę áby iey ku szkodzie chwały Bożey nie hydżono/ idzie. *BudBib* I C3v; *BudNT* c4v; *CzechRozm* 128v; *SkarŻyw* 531; *Niemcom* szło áby łupy odbili

StryjKron 442; *CzechEp* 14, 57; *BielSjem* 30; idzie oludzie aby vznali ze uwaznie wewsytkich sprawach W.Kr.M. postępować raczysz. *ActReg* 95, 51, 163; *LatHar* 82; *KmitaSpit* C3; *PowodPr* 48; *CiekPotr* 51; *ZbylPrzyg* B4v.

Przysłowia: Ale mi o gęś idzie bym nie przedłużył/ przepieczę łye nam/ á groch łkwásnieie *OrzRozm* Qv.

Bo wierz mi iż tu iuż nie o rękaw idzie ále o całą łuknię *RejZwierc* 30v.

Frazy: »co nawięcej idzie« = *co najważniejsze* (1): Natoc wam pozwole zefcie łtroinieifzi piekniei łie klaniacie/ łagodniei mowicie/ ale co nawiecei idzie/ takiei coⁿftantijej wfobie dobronienia praw y wolnołci iako oni niemacie *PaprUp* I2.

»co nam idzie [o co]« = *nie zależy nam na czym, nie jest ważne* (1): Oni z tego łię rádowáli mowiac: á co nam idzie omáiętnołł/ y tey nablifłzłzey kołzule/ to iefł ciał náłzłych dla Pána náłzłego Iezufa Chryłtuła odłłtapiem łchęcłą rádzi. *SkarŻyw* 130.

»o co(ż) (a. ocz) idzie« [*w tym: komu* (33)] (49): *Diar* 89; *GliczKsiąż* M7; Ale o co mi idzye/ tedyć krotko powiem. *RejWiz* 46v, 165v, 176, 193; ále ocoż to ma idż miedzy mną y miedzy tobą [*inter me et inter te quid est?*] *BibRadz Gen* 23/15, *Tob* 10/4; Przodkiem Krol nápominał [!]/ áby z mężnym łercem á z dobrą myłłą wlytycy ku bitwie łzli/ przypomináiac o co im idzie *BielKron* 307v, 328; *Mącz* 413a; *RejAp* 41; obáčż, łie oczłci idzye/ iefli łtátecłnie łtániefłz przy Pánu łwoim *RejPos* 55, A4, A4v [2 r.], 7v, 30v, 54v (15); Ocz połłowi idzye. *RejZwierc* 36v *marg*, 36v, 41, 126v, 127, 137v, Bbb; *WujJudConf* 251, 254; *CzechRozm* A6v, 135v; *ModrzBaz* 85v; *CzechEp* 110, 163, 328, [393]; wiém o co idzie pilorymie *KochMuza* 28; *KochSz* A4; *SarnStat* 1276. Cf »nie leda o co idzie«.

»[o co] gra idzie« = *in eo cardo vertitur Mącz* (24): *MurzHist* B3v; *BielKom* E6v; my pokornie WKM prosimy i upominamy, abyłł w to ostrzej wejrzeć raczył, ocz to i nam i WKM gra idzie *Diar* 89; *OrzRozm* E4; Arcybiłkup ná to powiedzyał/ iż nie o rowne rzeczy grá idzye / wy dla rozłzerzenia łwego páńłtwá cudze miáłłhá biorąc czynicie/ á my Polacy dla miłołłci Krzełłcijánłkiey broniac włáłnych gránic ł pogány czyniemy *BielKron* 410, 56v, [332]²v; In eo cardo vertitur, Ná tym rzecz łtoyi/ álbo wiły O to grá idzie. *Mącz* 38c, 413a; *SarnUzn* E2v; *MycPrz* I [D], II A2, B3v; *CzechRozm* A6v; *ModrzBaz* 13v, 85; *SkarJedn* 273, 323, 359, 365, 376; *BielSen* 13; *SarnStat* 1284; O prawdę tu grá idzie *GosłCast* 70.

»nie leda (a. lada) o co (a. ocz) idzie« [*szyk zmienny*] (3): Abowiem mi nie łádá oco idzie/ ále o Dufzę/ nád ktorą niemam nie drołłłze^g. *KrowObr* 108v; *BielKron* 220v, 233.

»o (nie)małł idzie« [*szyk zmienny*] (3): Bo pewnie między wami o niemałł idzie *RejJóz* L5, C5; *GórnTroas* 26.

»o płatne, o płatną idzie« [*w tym: komu* (17)] [*szyk zmienny*] (19 : 1): Czo napilniej pana wzyway Pokycz dawnołcz nie wynidzie Widzłł żecł odplathną [!] ydzie *RejKup* n6v; *BibRadz 2.Mach* 15/17; *RejAp* 136v; A oczłby to nam owłzem bárzłey przyłłufłżáłł/ ktorim bárzo o płatne idzie/ dzlerżec łie łtárey náuki á łtárych przywileiow nam od Pána náłzłego wtwirdzonych *RejPos* 37, [36], [36]v, 45v, 132v, 177 (13); *RejZwierc* [28³]v, 119v, [121]v, 207v.

»[o co] prza idzie« [szyk zmienny] (5): Włzákże ná długą powieść świádkow Sędzia niema fye oględác/ ále rzeczy tylko gruntownieyſze obáczać/ á ku ſpráwie o którą prza idzie pilnie á bacznie ftołowác. *GroicPorz* x3v; *CzechEp* 110, 139, 328, [383].

»[o co] rzecz idzie« [szyk zmienny] (18): vczynyem dofić themu o co rzecz idzye. *GliczKsiąż* M7; *BielKron* 217v, 231v, 412; y owfzem kiedy rzecz idzie o zátzymánie kmieciá [*imo cum de colono retinendo agitur*] *ModrzBaz* 48v; *CzechEp* 163, 240; *NiemObr* 82; *materia* lámá to pokázuie o co rzecz idzie. *SarnStat* 1276. Cf »o wielką (recz) idzie«.

»o wielką (a. więtszą), małą (recz) idzie« [szyk zmienny] (8 : 3): *BielKron* 208, 211, 243v, 246, 397v; De summa re dissentiunt, Idzie ym o wielką rzecz. *Mącz* 432a; *SkarJedn* A*v, 348; *BielSjem* 16; tu o więtfzą idzie *GrabPospR* K2v; Burmiſtrz Dekret feruie/ ſtrony ſię vcílfzą: Bo im idzie o wielką *KlonWor* 14.

»idzie spor« [w tym: o czym (1)] [szyk zmienny] (2): Ale rzeczeńſ/ że częſtokroć tá rzecz o którą ſpor idzie [*id quod controvertitur*] bywa ták trudna/ iż niewiedzieć [!] która ſtróná więcey ważnoſci ma *ModrzBaz* 30; *CzechEp* 371.

»to idzie« [szyk zmienny] (32); [*Diogenes*] Gdyż iedney noci złodziey mu mieſzek z pieniádzmi vkrasć chciá, á wtym przeczucił, y obaczywłzi żeto o pieniádze idzie rzekł mu wezmi nieboże wezmi, abyfwa ſpała lepiej oba *BielŻyw* 75; *RejJóz* A8v, H2v, K4v; *RejKup* e8; O duſſę á zbáwyeny to idzye/ táko moye yáko twoye. *KromRozm II* a4; *BibRadz Gen* 23/15; *OrzRozm* H3; *BielKron* 41, 55v, 62v, 72v, 114v (15); *RejAp* 41; *RejPos* [36], 72, 106v [2 r.]; *RejZwierc* 41v; Nie o mięć to nędzniká lichego idzie *CzechEp* *4, 215; O ſzyderſtwo to idzie: bo iákby vyżrzano Gdziebym ſzedł/ wſzędzieby mię pálcem ſkázowano. *WyprPl* Bv.

»o to idzie« = *ręcz polega na tym, istotą sprawy jest to* [szyk zmienny] (38): *Diar* 37; *DiarDop* 110; Prawdác yeft iżci y w Polſſce okrom Krákowfkyye Akádemiey ſzkoły ſą/ ále o toć idzye kędyby był dobry preceptor. *GliczKsiąż* Mv; *OrzList* g4; *OrzRozm* E4, P2v; *BielKron* 131; *Mącz* 38c; *OrzQuin* Z2; *SarnUzn* E2v; *Górndworz* C7v; Pánu teź zálię o to idzye/ áby nie ſtrácił człowieká/ ktorego drogą krwią ſwoią odkupić raczył ſobie *RejPos* 329v, 329v [2 r.]; *WujJud* 207v; oto idzie áby prawdá mieyfce miałá. *BudNT* c4v; *CzechRozm* 127, 128v [2 r.], 175v; *ModrzBaz* 29v; *CzechEp* 14, 227, 242, 359, [383]; *NiemObr* 82; *BielSjem* 30; *ActReg* 12, 51; teź o to ſzło Włádyſławowi z Amuratem/ o co teraz wáſzýy K.M. z Solimanem *OrzJan* 117; *WyprPl* C2v; *LatHar* 682; *KmitaSpit* C3; *PowodPr* 48; *CiekPotr* 51; *PaxLiz* C; *ZbylPrzyg* B4v.

»tu, tam idzie« [szyk zmienny] (22 : 3): Boć tu idzye o ſławę idzye o zbáwienie/ Y to nędzne naleźy ná tym dobre mienie. *RejWiz* 193; *BielKron* 217v, 231v, [332²]v; Quasi iſthic minor mea res agatur quam tua, Iákoby tám o mniey mnie ſzło niźli tobie. *Mącz* 222d; *RejPos* 57, 139, 198v, 329v, 335; *RejZwierc* 30v, 36v, 127; *BudNT* d2v; Nie idzieć tu o mię lámego/ [...] ále idzie o Zydy *CzechRozm* 107, 125v; *ModrzBaz* 85v; *SkarJedn* 348; *CzechEp* 227, 327, 360; *NiemObr* 138; Tu mi idzie o mężá/ owdzie ſerce boli O ſyná/ ia tu niewiém/ co vmyſł móy woli. *Górntroas* 46; *GrabPospR* K2v; *GoslCast* 70.

»o wszystko idzie [komu]« (3): *RejJóz* N6; *GórnDworz* Aa6v; Przepatrzyć się tu/ iako ci dwa nie w klubie łtoią/ bo iednemu iakoby nic/ postrádać trofzkę máiętności/ á zabiwłzy vćieć ná Nifz/ á owemu o wśzyłtko idzie zaráz gdy zábije *GórnRozm* B4.

1. *Grozi komuś utrata czegoś, coś jest wystawione na niebezpieczeństwo [o co]* (51) : *GroicPorz* L2; *BielKron* 142v; *Periculum famae est mihi, Idzie mi to o dobrą powieść. Mącz* 291o; choćiaby też o żywot szło [ut si etiam praesens mortis periculum adeundum sit]/ niema się zbrániąć rofkazánia. *ModrzBaz* 114v; *Phil* L3; *SarnStat* 1273.

idzie komu (31): de bonis illius agitur/ O máiętność álbo o ziemie mu idzie. *Mącz* 6a, 2a, 291c, 291d, 353c, 485d; *GórnDworz* E2; widzi/ iż mu ábo o łzpetne ochromienie/ ábo o łzkodliwy włomek/ idzie zdrowia iego. *RejPos* 247. Cf »idzie o cześć«, »idzie o gardło«.

Frazy: »idzie o cześć [komu]« [szyk zmienny] (3): Ale w Spráwách hániebnych/ gdzie idzie komu o czelć álbo o gárdło/ żaden świádectwá wydác niemoże/ ktory by był młódzy niż dwádziećciá lat. *GroicPorz* x; De fama et capite suo agitur, O cześć y o głowę mu idzie. *Mącz* 6a; *SarnStat* 869.

»idzie o gardło« [w tym: komu (24)] [szyk zmienny] (29): *BierEz* Q4; *SeklWyzn* b3; *MurzHist* G2v; Rękoiemłstwo w łpráwách vtćiwych mieyłkich/ ćięśłzłe ielth niżli w hániebnych/ gdzie komu idzie o gárdło *GroicPorz* r4, m3v, in4, r2v, ł2 [2 r.], ł3 (11); Causam capitis recipere. Główną rzecz prziyąć ná się ku obronie/ to yełt/ komu o gárdło ydzie. *Mącz* 36a, 37c; *RejAp* 196; *GórnDworz* R3v; *RejZwierc* 201v, 202, 251; ná Káznodzieię należy/ choćiaby mu też y o gárdło szło [pro qua mori deberent]/ w Kościele wołác/ grzechy ná oczy wyrzucác y kárác *ModrzBaz* 29, [38]v, 88, 89v; *SkarŻyw* 503; *GostGosp* 146; *OrzJan* 78; *CiekPotr* 82.

»idzie o głowę« = *agitur de capite, causa capitis in iure versatur, in iudicium capitis aliquis vocatur Cn* [szyk zmienny] (9): Capitis accersitur, O głowę mu idzie/ álbo pozwány ná vtrácenie głowy. *Mącz* 2a; Capitis res est id est, de vita periculum est, O głowę ydzie. *Mącz* 37c, 6a, 291d, 353c, 485d; *ModrzBaz* 85v; *SarnStat* 1171; Temubych Miał powierzyć pieniędzy? ktoremu, by nawet Szło o głowę, drobnego pieniżká ná wieki Nie wierzyłbym. *CiekPotr* 73.

»idzie o poczciwość« = *agitur fama, caput et fama alicuis defenditur Cn* [szyk zmienny] (3): *GórnDworz* E2; Criminaliter – Zwielkim przewinnieniem gdzie opoczciwość idze. *Calep* 270b; A wśzákóz świádky/ gdzie idzie o poczciwość/ Herbowni/ krewni y powinowáci bydź mogá *SarnStat* 1159.

»idzie rzecz« (1): Ale ielli o głowę idzie rzecz/ tedy niezgubá głowy zgołá/ ále zapłátá *fimplex* *SarnStat* 1171.

»o skorę idzie« (1): Wilcy też tego dowiedziawłzy się y podłtrzegłzy że o ich łkurę idzie/ obełłáli się też/ áby wśzyłcy kędykolwiek byli/ łchodźli się ná iedno mieyłce pod łás *CzahTr* D3.

XIV. Zmieniać się, przeobrażać się (5) :

iść w co (4): *LibMal* 1544/84v; MOrze ktore w Tráciey dzieli Europę od Aziey ma wiele imion/ gor/ pagorkow/ wyłpow. Nad Konłthántinopolim ku pułnocy zowá ie Pontus Euxinus/ v Konłtántinopolim morze łćiefnło się wielkimi ćiáłnościami kthore łą by drzwi morzá Pontłkiego/ przes kthore Pontus idzie w Propontidem/ á thy ćiáłności zowá Bółforus *BielKron* 273v; SŁónce pali/ á ziemiá idzie w popiół prawie *KochPieś* 40; [*Król aniołów*] Nie obrał sobie matki z wielkiego

znącego domu/ áby fię śláchectwem/ ktore bez bogáctwá w kmiećie idzie/ v ludzi chlubił. *SkarKaz* 489b.

iść za kogo [= *jako kto*] (1): áczkolwiek rzecz iest nieprześpiczna krolowi ić zá poślá á wżákże fie nie lę kay *HistAl* E8v.

XV. *Nosić się, ubierać się* (1) :

Przysłowie: Nie pomoże nic świni by fzlá w złotołławie/ Przedfię oná do błotá á zówzdy w złey łławie. *RejWiz* 6.

XVI. *W rożnych znaczeniach prawniczych; o postępowaniu sądowym i administracyjnym* (116) :

iść kim, czym około czegoś = *posługiwać się czymś, używać czegoś w jakiejś sprawie* (1): SWiádkámi y Rękoymiámi/ rzeczy około wrzędu Ziemłkięgo/ około zwyczajáiu ftárego y záchowánia iśdź niemogá/ ani máią krewni bliżcy/ tego który ie ftáwi *SarnStat* 1159.

iść do kogo, do czego [w tym: *od kogo, od czego do kogo, do czego* (5), *z czego do kogo, do czego* (2)] (13): *Diar* 30; Formá Liftu gdy do Commiśfarzow fzełci miał idzie Appellácyá. *GroicPorz* oo2v [idem oo2v], a4, bbv, oo2v; *ModrzBaz* 90, 91; [ziemskie urzędniki] mimo krolá wżytkę moc w R.P. ftánowić y fądzić mieli/ od ktorych/ gdy co fądzili/ iuż rużenie do Krolá iść nie mogło. *Phil* Q; *SarnStat* 30, 711, 1143, 1276; Sądy Boże ná ziemi miłóśierdzia pełne Idzie áppellácyá od ípráwiedliwóści do miłóśierdzia. *SkarKaz* 3a marg.

iść od kogo, od czego [w tym: *od kogo przed kogo* (1), *od kogo na co* (1)] (9): wybráli wżyfcy iednoftáynie Dyktatorá Lárgiufá/ od ktorego iuż dáley nie fzlá ápellácyá. *BielKron* 106v, 105v, 189; powiedáią/ że ten fędzia/ ktory naywiétfzá ná ziemi moc ma/ á od ktore⁸⁰ do nikogo niemoże iść ápellácyá [et a quo ad neminem provocatio sit] może wyrok vczynić wedle tey pewney fwey wiadomości *ModrzBaz* 90, 91; *Phil* Q; Criminales, które fądowi Grodzkiému należą. Ale Appellácia od nich idzie ná Trybunał *SarnStat* 498, 1143; *SkarKaz* 3a marg.

iść z czego [w tym: *z czego przez co* (1)] (3): y s Polłki do Niemiec Appellácye nie idá *GroicPorz* a4, bbv; *SarnStat* 809.

iść przeciw komu (4): Ná powodowá ftronę należy/ ípráwę/ ktora przeciwko pozwánemu idzie/ iásnie miánowác *ModrzBaz* 94v, 87v; *SarnStat* 857, 871.

iść na co (5): KV wypráwieniu á fkończeniu Appellácyey kthora idzie ná wyfższe Práwo/ dálfzy dzień iest fzełc niedziel/ licząc then czás/ od tego dnia/ w ktory fye sftánie Appellácyá. *GroicPorz* bb2; a exceptię [...] nie dáley iedno ná Wiécá mogá iśdź y mieyfce mieć. *SarnStat* 1171, 7, 498, 809.

iść przed kogo (1): áby ápellácyá od rády álbo Senatu fzlá przed pośpolftwo *BielKron* 105v.

iść przez kogo, przez co (3): *BielKron* 208; *ActReg* 82; tedy iuż té kauzy dáley z Wiéców przez Appelláciá nie máią iśdź ná Seym/ y nie ma bydź w nich dopułczána z tych to Wiéców. *SarnStat* 809.

iść za czym (3): [sprawy sądowe] które ná Wiécách/ té ná Wiécách: *etfic consequenter*. A officij *causae* Podláłkié zá Dworem iśdź máią *SarnStat* 742, 565, 771.

Fraza: »pozew idzie« (1): Cály dzień go [chytrego dlužnika] nie vyżrzyfz: w wieczor fię vkaże/ Kiedy iuż fwemu fłudze Woyt do domu każe: Gdy iuż pozwy nie idá *KlonWor* 74.

1. *Obowiázywać, być w poszanowaniu, obejmować, dotyczyć* (28) : Pomjlcz każdy a bądź pilny Decret ydże nieomylny *RejKup* ee3v; Nie mamy [sprawiedliwóści], bo prawa nie idá, Pan

sprawiedliwości nie pilnuje *Diar* 34; *RejWiz* 148v; *BielKron* 348v; Niechay tho práwo idzye zrządzone od Bogá/ Niech fie ná Imię iego kłania kážda nogá. *PaprPan* B2; *GórnRozm* L2; Dawności Ziemfkie czáfu pokoiu idą. *SarnStat* 778, 715, 778 [3 r.], 779, 781, 809 (13); *CiekPotr* 64; Iedno dowiedz że twoiá ábo twego dziádá/ Nie idzie *praescriptio*: tu gdzie zálzła zdrádá. *KlonWor* 44.

iść komu (6): *Diar* 34; *OrzRozm* T; Ale kiediby tu y práwá/ y wrzędnicy dobrzy byli/ nie lepieyby fzło prawo bogáтым niżli vbogiem *GórnRozm* 12; *ActReg* 163; ABy iuz we wżytkich páńftwách/ iáko w iedney Rzeczypólpolitáy/ iednáka á nie odwłoczna fprawiedliwość ludzióm iść mogła *SarnStat* 57, 183.

iść przeciw komu (1): A iefli téż Wożny będzie miał zlobá ná widzeniu Komorniká Podkomorzego/ y Szláchtę/ á z nimiby ono widzenie odpráwował y w fładzie zeznawał/ przeciw tákiemu nie idzie tá wftáwá y winá. *SarnStat* 1161.

W charakterystycznych połączeniach: idzie prawo (7), *dawność* (4), *preskrypcja* (3).

Przysłowie: musi prawo prawem isc kozdemu *ActReg* 163.

2. *Przysługiwać* (24) : *GroicPorz* f3v, oo2v; STAROSTA Kámieniecki y z Szláchćicem, któręgo poddány rozbóynik, fprawiedliwość ma czynić w Ruśi, á Appellácia nie idzie. *SarnStat* 501, 6, 636, 679.

iść od kogo (4): Od ktorych Sędziow áppellácia nie idzie/ á w ktorych Spráwách. *GroicPorz* cc2v; *OrzRozm* T3v; *BielSpr* 50y; *SarnStat* 874.

iść wedle (a. *według*) *czego* (2): A wżákóz přęscriptia ma iść o głowę wedle Státutu [*Tamen praescriptio de homicidio in robore conservari debet JanStat* 613]. *SarnStat* 609, 874.

iść komu (10): Pozwánemu kiedy Odwłoki nie idą *GroicPorz* f3v, nn2; *UstPraw* E2; Dilácia temu idzie, kto bierze ná kwit *SarnStat* 698, 68, 591, 613, 636, 639, 1167.

iść przeciw komu (1): przeciw dziecióm którę lat nie máią dawność nie idzie *SarnStat* 778.

iść między kim (2): Ktore Práwo tylko idzie między tymi Perfonámi/ co fą na prófstej Liniey. *GroicPorz* ff4, f4.

W charakterystycznych połączeniach: apelacja (6), *odwłok* (4), *preskrypcja* (4) *idzie*.

3. *Toczyć się, odbywać się* (o *sądzie, procesie*) (32) : DNi w ktore żadne Sády nieidą/ fą troiákie. *GroicPorz* o3v; *UstPraw* K2; *ModrzBaz* 85v; *GórnRozm* H4, K4; *ActReg* 5v; W niebytnofoi Królewfkiey iáko fady isc máią. *SarnStat* 6; z któręy przyczyny fady bywały lekko wázoné/ y leniwo fzły [*propter quod iudicium parvi pendebatur et debilitabatur JanStat* 489] *SarnStat* 785, 6, 542, 770, 808; *PowodPr* 67.

iść wedle czego (3): *GroicPorz* B4, C2v; Iż kážda fpráwá rzeczy ofádzoncy wedle niego [*artykułu* 67] isdz ma *SarnStat* 874.

iść o co (7): A ty odwłoki máią fye rozumiec w fpráwách wtćiwych/ gdzie rzecz idzie o dług/ o Imienie/ co zową *in Ciuilibus GroicPorz* f3, d, aa3v; *UstPraw* H3 [2 r.]; A kiedyby te fpráwy fzły [*quod si causae tenues essent*] o máłe rzeczy/ toby fálniey z ćierpieć: ále wielekroć bywáią bárzo wielkie/ ábo o gránice imion/ ábo o cáłe imioná *ModrzBaz* 90v; *SarnStat* 676.

iść przez co [= *jak długo*] (2): Iáko wedle zwyczáiu Miáftá Kráková/ pierwşzy wyłożony Sąd/ [...] tákże idzie záwždy přes dwie Niedzieli/ áż do Niedziela Stárego Mięfopuftu *GroicPorz* 1, k4v.

iść czym [= *w jaki sposób*] (7): *GroicPorz* k4v; aby Sądy swym porządkiem szły kandy czas y mieysce wWXL. pewne dla sądow swych Krolewskich postanawiamy. *ActReg* 44; W inlzych powiećiech zwykłym obyczaiem [*roki*] iśdź máią. *SarnStat* 734, 6, 700, 733, 735.

iść za czym (1): Sądzić máią [*sędziowie*] íprawy wíszytkie od íądów Ziemfkich/ y Grodzkich/ [...] y wízyłtkie inlże którekolwiek zá Dworem náłzym Królewfkim idą *SarnStat* 869.

W charakterystycznych połączeniach: sądy idą (7); *rzecz* (4), *sprawa* (3) *idzie*.

*** *Bez wystarczającego kontekstu* (5) : dź idź/ iédź/ śiędź/ żoładź/ Od ć ípunctem mało różné/ iedno ífz niemowięmy/ ície/ ale idzie/ iećie ale iedzie *MurzOrt By; JanNKar* H4 [2 r.].

*** *Dubium* (1) : Iest Graphik Szwed przez ktorego się tę rzeczy idzie on choć ignarus reru^m iedno zapieniądze y iuz z Bucella azgdy *Practikę* wziął. *ActReg* 157.

Synonimy: **I.** 1. *chodzić, ciągnąć, jechać, kroczyć, naśladować, przechodzić się, schodzić, stąpać, wędrować; a. chodzić; c. mijać, zmijać; d. nadchodzić; c. gonić, ścigać, śledzić; 2. brać się, pośpieszać, przybywać, uczęszczać, udawać się, wyruszyć; b. unosić się, wznosić się; c. odchodzić; a. precz; β. uchodzić, uciekać, umykać; d. ślubować się; 3. nacierać, nadciągać, uderzać, wyprawiać się; II. 1. *krążyć, lecieć, obiegać, opadać, osiadać, poruszać się, przechodzić, rozchodzić się, szerzyć się, toczyć się, wchodzić, wychodzić, wznosić się; a. chodzić; b. dostarczać, nadchodzić, pochodzić, przychodzić; c. płynąć, przepływać, spływać; 2.a. przechodzić, rozchodzić się, wchodzić; c. uchodzić, wchodzić, wznosić się; d. kropić, padać; e. ciec, płynąć, wypływać; f. latać, płynąć; g. rosnać, rozwijać się; a. obracać się; 3. mijać, nadchodzić, przychodzić, upływać; III. *dziać się, toczyć się; 1. darzyć się, fortunić się, poszczęścić się, powodzić się, sporzyć się, udawać się, wieść się; IV.* *postępować; 1. naśladować, słuchać; 2. zmierzać; 3. brnąć; V.* *ciągnąć, prowadzić, wieść; VI.* *pochodzić, wynikać, wypływać, wywodzić się; 1. pochodzić, wywodzić się; VII.* *następować; VIII.* *obracać się, przechodzić, przysługować 1. należeć się, płynąć, przypadać; 2. chodzić; X.* *liczyć się, odpowiadać, uchodzić, wystarczać; XI.* *należać, wchodzić; XII.* *rozchodzić się, szerzyć się; XIV.* *przemieniać się; XVI.* *przedkładać, stosować, używać; 1. obejmować, obowiązować; 2. przysługować.***

Formacje współrdzene: dojsć, nadejsć, odejsć, podejsć, przedejsć, zejść, zejść się; obyść, pość, prześć, przyść, przyść się, zaść; wnić, wynić, wznić; obyć się, ujć.

Cf IDĄCY, [IDZENIE], 1. IŚCIE